

Τό σπίτι
ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
1821
102

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
(ἡ Παιδόπολις)
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

Ὑπεύθυνος Ἀρχισυντάκτης · ΑΓΓ. ΜΕΓΑΞΑΣ
Λεωφόρος Ἁγίας Φιλοθέης 27)3 — Φιλοθέη
Προϊστάμ. Τυπογραφείου: Ἠλ. Καλκαντζάκος, Ἕβρου 212—Πειραιεύς

ΑΘΗΝΑΙ, 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1954
ΕΤΟΣ Δ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 102 (6)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Τρίμηνος	Δραχμαὶ	25.000
Ἑξάμηνος	»	50.000
Ἐτησία	»	100.000

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧΜ. 2.000

Τὰ ἐμβάσματα νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὸν
ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
Πλατεῖα Συντάγματος

Ὁ Ἰωάννης Κυριακίδης, μαθητής, θέλει νὰ μάθη πότε γεννήθηκε ὁ Χριστὸς καὶ ἂν χιόνιζε τὴν ἡμέρα ἐκείνη!

Ἀπάντηση: Ἀπὸ τὶς ἔρευνες ποὺ γίνηκαν ἀπὸ τὸν Πάπα τῆς Ρώμης Ἰούλιο, ὁ Χριστὸς πρέπει νὰ γεννήθηκε εἰς τὴν Βηθλεὲμ τὴν 25 Δεκεμβρίου τοῦ 749 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Δὲν εἶναι ἐξακριβωμένο ἂν τὴν ἡμέρα ἐκείνη χιόνιζε στὴν Βηθλεέμ. Πάντως ἐπικρατοῦσε ξαστεριὰ μιὰ καὶ οἱ μάγοι εἶδαν τὸ ἀστέρι. Ἀπὸ αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμπεράνη κανεὶς πὼς δὲν χιόνιζε!

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀποστόλου θέλει νὰ μάθη πῶς τὰ ψάρια ἀναπνέουν μὲ τὰ «βράγχια».

Ἀπάντηση: Τὰ ψάρια δὲν ἀναπνέουν μόνο μὲ τὰ βράγχια ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλο τους τὸ σῶμα. Ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ποὺ ζοῦν στὴν ξηρὰ ἀναπνέουν ἀέρα καὶ οἱ πνεύμονες παίρνουν ἀπὸ τὸν ἀέρα τὸ ὀξυγόνο, ἔτσι καὶ τὰ βράγχια, αὐτὰ δηλαδὴ ποὺ τὰ λέμε στὴ δημοτικὴ «σπάραχνα», ἀναπνέουν νερὸ καὶ ἀπὸ αὐτὸ παίρνουν τὸ ὀξυγόνο ποὺ εἶναι διαλυμένο μέσα στὸ νερό. Θὰ πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι καὶ τὸ θαλασσινὸ νερὸ περιέχει διαλυμένα πολλὰ ἀέρια. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ καὶ ὀξυγόνο.

Ὁ Νικόλαος Χρήστου μὲ ρωτάει ποιὸς βρῆκε τὴν τηλεόραση.

Ἀπάντηση: Στὰ 1928 ὁ Βλαδίμηρος Ζβορύκιν βρῆκε τὸ εἰκονοσκόπιο ποὺ ἀποτελεῖ τὴν βάση τῆς τηλεοράσεως.

Ὁ Νικ. Χρήστου μὲ ρωτάει τί ἦταν ὁ Γαλιλαῖος.

Ἀπάντηση: Ὁ Γαλιλαίη Γαλιλαῖος ἦταν Ἰταλὸς φυσικὸς καὶ ἀστρονόμος. Ἐζησε στὰ 1564 καὶ πέθανε στὰ 1642. Ἐργάστηκε ὡς καθηγητὴς εἰς Πίζαν καὶ Πάδουαν. Ἔκαμε σπουδαῖες ἀστρονομικὲς καὶ φυσικὲς παρατηρήσεις. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ὑποστήριξε ὅτι ἡ γῆ κινεῖται καὶ γι' αὐτὸ καταδιώχθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση. Λένε, μάλιστα, πὼς ἀναγκάστηκε νὰ ἀποκηρύξη τὶς ἰδέες του. Ἀλλὰ ἐνῶ ἔκανε τὴν ἐπίσημη αὐτὴ ἀποκήρυξη γιὰ νὰ ἀποφύγη τὶς σκληρὲς τιμωρίες τῶν ἱεροξεταστῶν, κτύπησε τὸ πόδι του στὸ πάτωμα καὶ εἶπε: «Καὶ ὅμως κινεῖται!».

Ὁ Γεώργιος Πανουσόπουλος θέλει νὰ μάθη ἀπὸ ποῦ προέρχεται τὸ ὄνομα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του Μεσσήνης.

Ἀπάντηση: Ἡ σημερινὴ Μεσσήνη, ποὺ λέγεται καὶ Νησί, γιατὶ καθὼς περιβαλλόταν ἀπὸ τὸν Πάμισσο καὶ τὰ ἕλη ποὺ ἐσχημάτιζε ὁ ποταμός, ἔδινε τὴν ἐντύπωση νησιοῦ, ἔχει πάρει τὸ ὄνομα της ἀπὸ τὴν ἀρχαία Μεσσήνη ποὺ ἦταν χτισμένη στὴν ἴδια περίπου θέση ποὺ βρίσκεται σήμερα τὸ Μαυρομμάτι. Ἡ πόλη χτίστηκε ἔπειτα ἀπὸ διαταγὴ τοῦ Θηβαίου Ἐπαμεινώνδα στὰ 369—367 π. Χ.

Σύμφωνα μὲ τὴν Μυθολογία, ἡ πόλη πῆρε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὴν Μεσσήνην, ἀπὸ τὸ Ἄργος, κόρη τοῦ Τριόπα καὶ γυναίκα τοῦ Πολυκάονα, νεώτερο γιὸ τοῦ βασιλέα τῶν Λακεδαιμονίων Λελέγα! Ἡ Μεσσήνη μὲ τὸν ἄντρα της ἵδρυσαν τὴν ὁμώνυμο τῆς πρώτης πόλη. Στὴν πόλη αὐτή, ἡ Μεσσήνη ἐτιμᾶτο ἰδιαίτερα εἶχε, δὲ ἀνεγερθῆ εἰς μνήμην της ναὸς καὶ τῆς εἶχε στηθῆ καὶ ἄγαλμα.

Ἡ Μαρία Γ. Τσαμπᾶ μ' ἐρωτᾶ: Τί θὰ πῆ «Πάλλας».

Ἀπάντηση: Ὁ Πάλλας γενικὴ τοῦ Πάλλαντος εἶναι κύριο ὄνομα στοὺς ἀρχαίους. Ἡ Παλλὰς ὅμως (γενικὴ τῆς Παλλάδος) εἶναι ἐπίθετο ποὺ δινόταν στὴ θεὰ τῆς Σοφίας, τὴν Ἀθηνᾶ. Τὸ ἐπίθετό της αὐτὸ τὸ ὀφείλει ἡ διογέννητη θεὰ τῆς Σοφίας στὸ ὅτι εἶχε πάντα σὰν ὅπλο της τὸ δόρυ. Κι αὐτὸ τὸ κρατοῦσε καὶ τὸ «ἔπαλλε», καθὼς ἔβγαινε ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ πατέρα της. Παλλὰς λεγόταν ἀκόμη κι ἕνα ἀρχαῖο νόμισμα ποὺ ἀπάνω του εἰκόνιζε τὴ μορφὴ τῆς Ἀθηνᾶς «παλὰς» μ' ἕνα λάμβδα λέμε τὸ «παλάτι» κι ἔτσι λέμε «Ἀκροπόλ-παλὰς». Τὴ λέξη τὴν μεταχειριζόμαστε κυρίως στὴν ὀνομασία τῶν ξενοδοχείων.

Ὁ Κων. Σταματόπουλος (Νέα Ὀρεστιὰς) ρωτάει: ποιὰ τὰ ἔργα τοῦ Παύλου Νιρβάνα.

Ἀπάντηση: Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ χρονογράφημά του ποὺ τὸ ἔγραφε κάθε μέρα στὴν «Ἑστία» καὶ τὶς διάφορες συνεργασίες του σὲ ἄλλες ἐφημερίδες καὶ περιοδικά, ὁ Παῦλος Νιρβάνας ἔβγαλε καὶ τὰ παρακάτω βιβλία: «Ἡ φιλοσοφία τοῦ Νίτσε» (1899), «Ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὴν ζωὴν» (1898), «Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία» (1905), «Τέχνη καὶ Φρενοπάθεια» (1905), «Ἡ Βοσκοπούλα μὲ τὰ μαργαριτάρια» (1914), «Ἡ Ζωὴ τοῦ δρόμου» (1914), «Τὸ συναξάρι τοῦ παπᾶ Παρθένη» (1915), «Τὸ βιβλίο τοῦ Ἀσόφου» (1916), «Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης» (1916), «Γύρω ἀπὸ τὸν ἔρωτα» (1920), «Θέατρον» (δύο τόμοι 1921-1922), «Παγα-Λαλέουσα» (1921). «Βίβλος γυναικῶν» (1921), «Ἀγριολούλουδο» καὶ «Ἐκλεκταὶ σελίδες».

Ὁ Νίκος Ἀμυγδαλᾶς μὲ ἐρωτᾶ: Τί καλεῖται Σύναξις; Τί δηλαδὴ ἐννοεῖ ἡ Ἐκκλησία ὅταν λέγει ὅτι γιορτάζουμε τὴ Σύναξη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου;

Ἀπάντηση: Σύναξις θὰ πῆ συνάθροισις, συναναστροφή! Τὸ μάζεμα ἀνθρώπων σὲ ἕνα σπίτι. Ὅταν λέμε ἡ Σύναξη τῆς Θεοτόκου ἐννοοῦμε τὴν ἑορτάσιμον τῆς ἐπετείου ποὺ στὸ σπίτι τῆς Θεοτόκου μαζεύτηκε, συνάχτηκε δηλαδή, ὁ κόσμος γιὰ νὰ τῆς εὐχηθῆ γιὰ τὴν γέννηση τοῦ Κυρίου. Γιὰ τὴ λέξη Σύναξη μὲ τὴν ἔννοια τῆς συγκέντρωσης ὑπάρχει καὶ στὸ δημοτικὸ τραγούδι.

«Στὸν Ἅη Λιά, στὸν πλάτανο
ποὔχουν οἱ κλέφτες σύναξη».

Ὁ Νίκος Ἀμυγδαλᾶς μὲ ρωτάει: Πῶς καὶ ποῦ κατὰ τὴν παράδοση πέθανε ὁ Ὅμηρος.

Ἀπάντηση: Κατὰ τὴν παράδοση ὁ Ὅμηρος πέθανε εἰς τὴν Ἴον. Ἀλλὰ ἀπὸ τί πέθανε δὲν εἶναι γνωστό, ἀφοῦ καλὰ-καλὰ δὲν εἶναι ἀκόμα βέβαιο ἂν ὁ Ὅμηρος εἶναι καὶ ὑπαρκτὸ πρόσωπο. Παλιὰ στὴν Ἴο ἔδειχναν καὶ τὸν τάφο τοῦ Ὁμήρου.

Ὁ Δημ. Ἰωάννης Κουρουτιᾶς μὲ ρωτάει: —Γιατὶ τὰ νύχια καὶ τὰ μαλλιά, τὰ ὁποῖα τρέφονται ὅταν τὰ κόβουμε δὲν μᾶς πονοῦν;

Ἀπάντηση: Γιατὶ ἁπλούστατα δὲν ἔχουν νεῦρα διὰ νὰ μεταδώσουν τὸν πόνον εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὸν κάμουν αἰσθητόν.

Ὁ Χρ. Βλάσσης μὲ ἐρωτᾶ: Πότε καὶ ἀπὸ ποιὸν κτίσθηκε τὸ θέατρο τῆς Ἐπιδαύρου;

Ἀπάντηση: Τὸ θέατρο τῆς Ἐπιδαύρου κτίσθηκε ἀπὸ τὸν διάσημο ἀρχιτέκτονα καὶ γλύπτη Ἀργεῖο Πολύκλειτο. Τὸ κτίσιμο γίνηκε στὰ 370-340 π. Χ.

ΔΙΠΛΗ ΓΙΟΡΤΗ

*

Η 25 Μαρτίου είναι γιὰ μᾶς μιὰ μέρα διπλῆς χαρᾶς. Γιορτάζουμε ταυτόχρονα τὴν ἐπέτειο δυὸ μεγάλων γεγονότων. Τὸ ἕνα ἔχει τὴ μεγάλη θρησκευτικὴ σημασία. Τὸ ἄλλο τὴν Ἐθνική.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου — Ἡ κήρυξη τῆς Ἐπαναστάσεως. Στὴν πρώτη περίπτωση ὁ Ἄγγελος τοῦ Κυρίου παρουσιάζεται μπροστὰ στὴν Παρθένα, τὴν σεμνὴ κοπέλλα τῆς Ναζαρέτ, τὴν Μαριάμ, γιὰ νὰ τῆς ἀναγγείλη τὴν ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ: Θὰ γεννήσης, τῆς εἶπε, παιδὶ ποὺ θὰ εἶναι ὁ γιὸς τοῦ Θεοῦ. Τί ἦταν λοιπὸν ὁ Εὐαγγελισμὸς αὐτός; Ἦταν ἡ θεϊκὴ ἀναγγελία ὅτι ὁ Θεὸς θὰ κατέβαινε στὸν κόσμο μὲ ἀνθρώπινη μορφὴ γιὰ νὰ σώση τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ τὴν ἁμαρτία.

Ἦταν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ κήρυξη τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν βέβαια ἕνας ἄλλος Εὐαγγελισμός: Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς πάνω στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Λαύρας κοντὰ στὰ Καλάβρυτα, σήκωσε τὸ λάβαρο τῆς Ἐπαναστάσεως γιὰ νὰ διακηρύξη τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους νὰ ξεσκλαβωθῆ. Ὁ πρῶτος ἦταν ἕνας θρησκευτικὸς Εὐαγγελισμός. Ὁ ἄλλος ἦταν ἕνας Ἐθνικὸς Εὐαγγελισμός: ἦταν ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς ἀναστάσεως τῆς χώρας μας.

Ὁ ἕνας ἦταν ἡ ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ νὰ μὴν ἀφήση ἀβοήθητους τοὺς ἀνθρώπους στὸν κακὸ δρόμο τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας ποὺ πῆραν. Ὁ ἄλλος ἦταν ἡ ἀπόφαση τοῦ Ἔθνους, ἀπόφαση κι αὐτὴ εὐλογημένη ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ σπάση τὰ δεσμά του καὶ νὰ ζήση καὶ νὰ ἀναπτυχθῆ ἐλεύθερο.

Καὶ στὴ μιὰ καὶ στὴν ἄλλη περίσταση χρειαζόταν μεγάλος ἀγώνας.

Στὴν πρώτη εἶχαν νὰ παλαίσουν δυὸ μεγάλες δυνάμεις. Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης, ἡ συναδέλφωση τῶν λαῶν, ἡ διδασκαλία τοῦ «κάνε τὸ καλὸ» εἶχαν νὰ παλαίσουν μὲ τὸ φανατισμὸ τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Φαρισσαίων. Μὲ τὸ μῖσος, μὲ τὸ «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος». Ἡ ἀνεξικακία καὶ ἡ συγγνώμη ποὺ ἐδίδαξε ὁ Ἰησοῦς, μὲ τὸ κήρυγμα τῆς ἐκδικήσεως. Τὸ «ἀγάπα τὸν ἐχθρόν σου», μὲ τὸ μῖσος καὶ τὸν σταυρικὸ θάνατο...

Στὴ δεύτερη περίπτωση εἶχε νὰ παλαίση πάλι ἕνας νόμος, δίκαιος καὶ θεϊκός, μ' ἕναν ἀνθρώπινον νόμο, ἄδικον καὶ ἀπαράδεκτο.

Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὸν ἄνθρωπο ἐλεύθερο. Σὲ κανένα ἀπολύτως δὲν ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ σκλαβώνη τὸν ἄλλο. Κανένας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γίνη δοῦλος. Εἶναι ἀσέβεια στὸ Θεὸ ἡ σκλαβιά. Αὐτὸς εἶναι ὁ θεϊκὸς νόμος. Ὁ ἄλλος εἶναι ὁ ἀνθρώπινος. Ὁ ἄνθρωπος ἢ ἕνας λαὸς δὲν διστάζη νὰ σκλαβώση ἕναν ἄλλο. Καὶ τὸν σκλαβώνει. Ὅπως οἱ Τοῦρκοι σκλάβωσαν τοὺς Ἕλληνες. Μὰ οἱ σκλάβοι σηκώθηκαν καὶ μὲ τὸ αἷμα τους καὶ μὲ τὴν ἀνδρεία τους κατάκτησαν τὴν ἐλευθερία τους...

Καὶ στὶς 25 Μαρτίου κάθε χρόνο γιορτάζουμε τὰς ἐπετείους τῶν δυὸ μεγάλων γεγονότων.

Μὰ μὲ τοὺς πανηγυρισμοὺς αὐτοὺς δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε κάτι πολὺ σημαντικό:

Ὅταν στὶς ἐκκλησιές μας θὰ ψάλλεται τὸ «Εὐαγγελίζου γῆ χαρὰ μεγάλη» δὲν θὰ πρέπει καθόλου νὰ ξεχνᾶμε πὼς ὅταν ἕνας Θεὸς κατέβηκε στὴ γῆ γιὰ νὰ μᾶς δείξη τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας, ἐμεῖς ἔχουμε ὑποχρέωση νὰ ἀκολουθοῦμε τὸ δρόμο αὐτό. Τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας. Καὶ λέει βέβαια τὸ Εὐαγγέλιο, πὼς ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι πολὺ στενὸς καὶ ἀνηφορικός. Μὰ εἶναι ὁ πιὸ σωστὸς δρόμος γιατὶ αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ μόνος δρόμος ποὺ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν σωτηρία, στὴ λύτρωση, κοντὰ στὸ Θεό!

Καὶ ὅταν θὰ ἀκοῦμε τοὺς πανηγυρικοὺς γιὰ τὴν Ἐθνική μας Ἐπέτειο δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε καθόλου πὼς τὸ αἷμα τῶν ἀγωνιστῶν μας ποὺ χύθηκε γιὰ νὰ θεμελιώση τὴ νέα Ἑλλάδα ἀπαιτεῖ γιὰ μᾶς μιὰ ἱερὴ παρακαταθήκη: Νὰ διατηρήσουμε τὴν Ἑλλάδα μας ἐλεύθερη. Ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε ἐπιβουλή. Καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴ τῶν ξένων ἐθνῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴ κάθε ἄλλου ποὺ μελετάει τὴν ὑποδούλωση τῆς πατρίδας μας.

Εἴμαστε εἰρηνικὸς λαὸς οἱ Ἕλληνες καὶ δὲ θέλουμε κανένα νὰ ὑποδουλώσουμε. Ἡ ἐλευθερία τῶν ἄλλων μᾶς εἶναι σεβαστή. Μὰ ἂν σεβόμαστε τὴν ξένη ἐλευθερία εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ πεθάνουμε γιὰ νὰ διατηρήσουμε τὴ δική μας.

Μὰ ἀλήθεια κινδυνεύει ἡ Ἐθνική μας ἐλευθερία; Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ κινδυνεύη ἡ ἐλευθερία μας. Δὲν κινδυνεύει. Καὶ τοῦτο γιατὶ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ξέρουμε καὶ εἴμαστε σὲ θέση νὰ τὴν ὑπερασπίσουμε. Ὑπάρχουν βέβαια καὶ οἱ κακοί μας γείτονες ποὺ πολὺ θὰ ἤθελαν νὰ μᾶς πάρουν τὰ ἐθνικά μας χώματα καὶ νὰ μᾶς σκλαβώσουν. Μὰ ξέρουν πολὺ καλὰ πὼς θὰ σπάσουν τὰ μοῦτρα τους, καὶ δὲν τολμᾶνε!

Κοντὰ ὅμως σ' αὐτοὺς εἶναι κι ἕνας ἄλλος ἐχθρός. Εἶναι αὐτὸς ποὺ λέμε κομμουνισμός. Μὰ αὐτὸς εἶναι κοινὸς ἐχθρὸς τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Αὐτός, ξενοκίνητος ὅπως εἶναι, θέλει καὶ μᾶς νὰ σκλαβώση καὶ τὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ νὰ καταργήση.

Γι' αὐτό, στὶς 25 Μαρτίου, ποὺ εἶναι ἡ διπλή μας γιορτή, δὲν πρέπει νὰ παραλείψουμε ὅλοι νὰ ὑποσχεθοῦμε στὸν ἑαυτό μας πὼς δὲν θὰ ἀφήσουμε κανένα νὰ θίξη οὔτε τὴν πατρίδα οὔτε τὴ θρησκεία. Καὶ πὼς πάντα θὰ εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ ὑπερασπίσουμε τοὺς δυὸ θησαυρούς μας καὶ νὰ θυμηθοῦμε καὶ νὰ ἐπαναλάβουμε σὰν ὅρκο τὸ παλιὸ τραγούδι.

Γιὰ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερία
γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν Ἁγία.
Γιὰ αὐτὰ τὰ δύο πολεμῶ
νὰ τ' ἀποκτήσω ἐπιθυμῶ.
Κι ἂν δὲν τὰ ἀποκτήσω,
τί μ' ὠφελεῖ νὰ ζήσω;

Καὶ ἀλήθεια, τί ἀξία μπορεῖ νὰ ἔχει ἡ ζωὴ χωρὶς τὰ δυὸ αὐτὰ ἀγαθά;

Α. Κ. Μ.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΡΑΦΟΥΝ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἀπὸ τὰ μαῦρα σύννεφα βγῆκε μιὰ ἡλια-[χτίδα
κι ἔλαμψε μὲς στὸ πέλαγος καθὼς καὶ στὴ [στεριὰ
τότε μὲ μιᾶς μεγάλωσε κάποια κρυφὴ [ἐλπίδα
ποὺ ἔκαιγε τοὺς Ἕλληνες γιὰ τὴν ἐλευ-[θεριά.

Οἱ κρίκοι σπάζουνε μὲ μιᾶς γιὰ τὴν γλυ-[κειὰ Πατρίδα
καὶ βρόντησαν στὰ πέρατα τὰ σίδερα [βαρειὰ
τοὺς ἥρωες ἀκλόνητους νὰ μάχωνται τοὺς [εἶδα
γιὰ τὴν γλυκειὰ Ἐλευθεριὰ σὲ κάθε μιὰ [μεριά.

Ξαναγεννήθη καὶ μὲ μιᾶς καινούργιες Σα-[λαμῖνες
οἱ Μαραθῶνες γίνηκαν νέες λαμπρὲς ἀκτῖ-[νες
κι ἔμεινε πάλι ἄσβηστη ἡ παναρχαία [δᾶδα.

Κι ἄρχισαν πάλι ὅλοι μαζὶ νὰ ἐργάζωντ' [ὅπως πρῶτα
ποὺ ἔδωσαν σ' ἄλλους λαοὺς τῆς πρόοδου [τὰ φῶτα....
Ἦσουν καὶ θᾶσαι πάντοτε, ἀθάνατη ΕΛΛΑΔΑ!

Αἰμίλιος Βαλσαμίδης

ΧΑΡΜΟΣΥΝΗ ΓΙΟΡΤΗ

Εἴκοσι πέντε τοῦ Μαρτιοῦ
παντοῦ τὰ δένδρα θάλλουν
καὶ στὶς πυκνές τους φυλλωσιὲς
γλυκὰ τ' ἀηδόνια ψάλλουν.

Γιορτάζεται διπλῆ γιορτὴ
ἀκοῦς «Χαῖρε Μαρία»
καὶ ὁ ραγιᾶς βροντοφωνᾶ
«Ζήτω ἡ Ἐλευθερία».

Στὴν Ἅγια Λαύρα γίνεται
Θεία μυσταγωγία
Ὁ Γερμανὸς πρωτοστατεῖ
σ' αὐτὴν τὴ Λειτουργία.

Κι ἀφοῦ τὸ Ἅγιο Λάβαρο
δένει σ' ἕνα κοντάρι
καλεῖ σ' αὐτὸ νὰ ὁρκιστῆ
τὸ κάθε παλληκάρι.

Τὰ γιαταγάνι' ἀστράψανε
σὲ ὅρκο ἑνωθῆκαν
κι «Ἐλευθεριὰ ἢ θάνατος»
οἱ ἥρωές μας εἶπαν.

Φεύγει ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς
τὸ Τούρκικο ἀσκέρι
κι ἀνέστη ὁ Δικέφαλος
τὴ Λευτεριὰ νὰ φέρῃ

Πᾶνος Α. Μπασκούντας

ΣΤΗΝ 25η ΜΑΡΤΙΟΥ

Στῶν αἰώνων τὸ τροχάδι—ἐδῶ καὶ χρό-[νια—
ἐξημέρωσες, ἡμέρα δοξασμένη,
διπλὴ γιορτὴ γιὰ νὰ μᾶς μείνης, Σύ, αἰ-[ώνια,
Ὦ Ἅγια Μέρα, τρισευλογημένη!

Σ' εὐλόγησαν Μεγάλοι Δεσποτάδες,
τῶν ἐθνικῶν μας ἑορτῶν μαργαριτάρι,
Σ' ἐδόξασαν Ἀγγέλοι μὲ λαμπάδες
κι ἔχεις περίσσια τοῦ Θεοῦ τὴν Ἅγια [Χάρη!

Τῆς Λευτεριᾶς γεννήτρα μέρα μοιάζεις!
Τοῦ Ἔθνους, τῆς θρησκείας μας εἶσαι [συμβολισμός,
καὶ δυὸ ἰδέες ὑψηλές, Ἐσὺ τὶς συνδιάζεις:
ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΣΥΝΗ εἶν' ἡ μιά, κι ἡ [ἄλλη ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ!

Νικ. Ἀμύγδαλος
(Καλαμωτὴ Χίου)

ΛΕΥΤΕΡΙΑ Ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ

Λόγος ἡρωικός, ἀποφασιστικός, βγαλμένος ἀπὸ τ' ἀτσαλένια στήθια τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ. Μὲ μιᾶς, στὸ ἄκουσμά του, τὸν ἅρπαξαν τὰ γοργόφτερα πουλιὰ καὶ τὸν διαλάλησαν παντοῦ, μὲ τὰ ὁλόγλυκα κελαδήματά τους. Τὸν πῆρε τὸ ἀπαλό, τὸ δροσερὸ ἀεράκι καὶ τὸν ἔφερε στὶς πιὸ ἀπομακρυσμένες γωνιὲς τῆς δουλωμένης Πατρίδας μας. Τὸν πῆραν τὰ σύγνεφα, τὸν πῆραν τὰ καταπράσινα χορταράκια, τὸν πῆραν τὰ φουντωμένα κλαδιὰ καί, ἀπὸ τὄνα στ' ἄλλο, τὸν μετέδωσαν ὅπου στέναζε τὸ σκλαβωμένο γένος.

Τὸν ἄκουσε ὁ παπάς, ὁ δάσκαλος, ὁ γεωργός, ὁ τσομπάνος, ὁ ψαράς, τὸν ἄκουσε ὁ Σουλιώτης, ὁ Μεσολογγίτης, ὁ Μανιάτης, ὁ Ψαριανός, ὁ Σπετσιώτης, ὁ Ὑδραῖος, τὸν ἄκουσε κάθε Ἕλληνας, καὶ ἀναστήθηκε, κι ὀρθώθηκε καὶ βροντοφώνησε τὴν ἀπόφασή του γιὰ τὴ Λευτεριὰ καὶ σήκωσε τὸ ὑπερήφανο κεφάλι του καὶ προχώρησε μὲ τὸ σπαθὶ ψηλά, μὲ τὴν καρδιὰ λιονταρίσια, θαρραλέος, ἀποφασιστικός, ἡρωικὸς καὶ ἔπεσε στὴ φωτιὰ μὲ μόνο σύνθημα, μὲ μόνη τὴ νικητήριο ἀπόφαση: ΛΕΥΤΕΡΙΑ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ.

Παράσχος Κουντουράκης

25η ΜΑΡΤΙΟΥ

Πᾶνε τετρακόσια χρόνια,
φρίκης, αἵματος σκλαβιᾶς
κι ἡ Ἑλλάδα ἀναπνέει
ζῆ ἀέρα ἐλευθεριᾶς.

Στό να χέρι τὴ Σημαία,
στ' ἄλλο χέρι τὸ σπαθί,
ρίχτηκε μέσα στὴν πάλη,
γιὰ μιὰ δόξα καὶ τιμή.

Καὶ νικήτρια ἐβγῆκε
πάλ' ἡ Ἑλλάδα ἡ τρανή,
κι ἔτσι ἔδειξε, πὼς Ἕλλην
στὴ σκλαβιὰ ποτὲ δὲ ζῆ.

Γ. Φωτιάδης

ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

Ἡμέρα πολυπόθητη
χιλιοτραγουδισμένη
ἡμέρα τῆς ἐλευθεριᾶς
Θεοῦ εὐλογημένη.

Ἡμέρα πολυθρύλητη
διπλὴ γιορτὴ μεγάλη
τοῦ Ἔθνους μας καὶ τοῦ Χριστοῦ
μᾶς ξαναῆρθες πάλι.

Ἡμέρα ποὺ οἱ Ἕλληνες
Ἐλευθεριὰ ποθοῦνε
καὶ χάρις στὴν ἀνδρεία τους
εὐθὺς τὴν ἀποκτοῦνε.

Ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἡ Ἑλλὰς
ἀνάστατη γιορτάζει
καὶ τὸν προστάτη της Θεὸ
δὲν παύει νὰ δοξάζῃ

Ἀλέξανδρος Μακρυλάκης
(Γυμνάσιον Φυλακτοῦ-Σουφλίου)

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαός, σὲ κάθε γωνιὰ τῆς Πατρίδας μας, μέχρι τὸ τελευταῖο χωριουδάκι, πανηγυρίζει τὴν ἀνατολὴ τῆς Ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς γιορτῆς μας.

Μιὰ μέρα σὰν τὴ σημερινὴ ὁ Ἕλληνας ἀγανακτισμένος ἅρπαξε τὸ καριοφίλι καὶ ρίχτηκε σὰν λεοντάρι ἐναντίον τῶν τυράννων του, ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴν ζωή του γιὰ τὴν ἐλευθερία. Ὁ ἀγώνας ποὺ τὸν ἀπειλοῦσε ἦταν σκληρὸς ἀλλὰ τὸ δίκαιο καὶ ἡ παλληκαριά του τὸν κάνει νὰ νικᾶ! Ἔτσι οἱ πρόγονοί μας στὶς 25 Μαρτίου 1821, μὲ τὴν πίστη τους στὴν θρησκεία καὶ μὲ τὴν ἀκλόνητη δύναμή τους κατώρθωσαν νὰ ἐλευθερώσουν τὸ τίμιο ἔδαφος καὶ νὰ ζήσουν ἐλεύθερα κάτω ἀπὸ τὸν κατακάθαρο γαλάζιο οὐρανό.

Ἂς εἴμαστε ὑπερήφανοι γιατὶ γεννηθήκαμε Ἕλληνες!...

Γεώργιος Γιαννέλος

ΗΡΩΕΣ

Τὰ ἱερά σας κόκκαλα
τὴ λύπη δὲ σκορποῦνε
εἶναι ψυχὲς ποὺ ζοῦνε
στόματα ποὺ μιλοῦν.

Ζοῦνε, μιλοῦνε, Λευτεριὰ
γιὰ σένα ἀντρειωμένη
καθένας ἂς πεθαίνῃ,
φωνάζουν δυνατά.

Καὶ οἱ φωνὲς μοσχοβολιὲς
ἀντρείας μᾶς χαρίζουν
καὶ θάρρος μᾶς ποτίζουν
ἀθάνατοι νεκροί.

Γεώργιος Σαουλίδης

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Τὸ κρυφὸ σχολειὸ

—Κάνει κρύο! Κάνει κρύο! ἔλεγε ὁ Θάνος. Τί κρύο ποὺ κάνει! Προπαντὸς ὅταν πέσῃ ὁ ἥλιος... Εἶναι οἱ νύχτες τόσο παγωμένες τὸ χειμῶνα! Τί εὐχάριστο ποὺ εἶναι, παπού, τὸ σπίτι τὸν χειμῶνα, καὶ πιὸ πολὺ τὸ βράδυ!

—Καὶ μένα μ' ἀρέσει τὸ σπίτι τὴ νύχτα! ἔκανε ἡ μικρὴ Λενιώ... Ὅταν φυσάει ὁ ἀέρας ποὺ λὲς καὶ θὰ σηκώσῃ τὴ σκεπὴ κι ὅταν ἡ βροχὴ χτυπάει μανιασμένα στὰ κλειστὰ παραθυρόφυλλα, πόσο εἶναι ὡραῖο νὰ κάθεται κανεὶς στὸ φῶς τῆς λάμπας ἢ νὰ εἶναι κουκουλωμένος στὸ ζεστό του κρεββατάκι!

—Ναί, εἶναι ζεστὸ καὶ γλυκὸ τὸ σπίτι τὸν χειμῶνα, ἔκανε χαμογελαστὰ ὁ παπούς. Εἶναι ἀληθινὸ καταφύγιο τὸ σπίτι, καὶ φωλιά, προπαντὸς γιὰ τὰ παιδιά. Γιατὶ κι ἡ φωλιὰ γιὰ τὰ πουλάκια εἶναι κυρίως καταφύγιο... Γιὰ τὰ μικρά, τ' ἀναπουπουλιασμένα, ποὺ μόλις βγῆκαν ἀπὸ τ' αὐγό... Καὶ κάτι τέτοιες κρύες νύχτες, σὰν τὴν ἀποψινή, συλλογίζομαι τὰ μικρὰ παιδιὰ ποὺ ἔβγαιναν γιατὶ ἦταν ἀναγκασμένα νὰ βγοῦν, ὁλομόναχα καὶ νύχτα ἀπὸ τὸ σπίτι τους...

—Μὰ γιὰ ποιὰ παιδιὰ μιλᾶς, παπού; ρώτησε ὁ Θάνος. Τὰ παιδιὰ μένουν στὸ σπίτι τους τὰ βράδυα τοῦ χειμῶνα...

—Βέβαια καὶ μένουν τὰ σημερινὰ παιδιά, συμφώνησε ὁ παπούς. Ἐγὼ ὅμως δὲν μιλῶ γι' αὐτά. Μιλῶ γιὰ τὰ παιδάκια τὸν καιρὸ τῆς σκλαβιᾶς. Γιὰ τὰ ἑλληνόπουλα ποὺ πήγαιναν στὸ κρυφὸ σχολειὸ νὰ μάθουν γράμματα... Αὐτὰ τὰ παιδιὰ μεγάλωσαν μιὰ μέρα κι ἔκαναν τὴν Ἐπανάσταση.

—Μὰ γιατὶ νὰ πιστέψουμε, εἶπε ἡ Λενιὼ πὼς πήγαιναν στὸ κρυφὸ σχολειὸ χειμῶνα; Μπορεῖ νὰ πήγαιναν καλοκαίρι!

—Θυμᾶσαι τὸ τραγουδάκι τοῦ κρυφοῦ σχολειοῦ, Λενιώ;

—Πῶς δὲν τὸ θυμᾶμαι! Ὅλα τὰ παιδιὰ τὸ θυμοῦνται.

Καὶ ἡ Λενιὼ ἄρχισε νὰ λέῃ:

Φεγγαράκι μου λαμπρὸ
Φέγγε μου νὰ περπατῶ
Νὰ πηγαίνω στὸ σκολειὸ
Νὰ μαθαίνω γράμματα
Γράμματα σπουδάγματα
τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα!...

—Τώρα εἶναι ἕνα ποιηματάκι ποὺ τὸ μαθαίνουν τὰ μικρὰ παιδιὰ στὸ νηπιαγωγεῖο, εἶπε ὁ παπούς. Κάποτε ὅμως, φανέρωνε μιὰ πικρὴ καὶ μεγάλη ἀλήθεια: ὅτι τὰ ἑλληνόπουλα δὲν εἶχαν δικαίωμα νὰ μάθουν ἐλεύθερα γράμματα. Δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ διδαχτοῦν «τοῦ θεοῦ τὰ πράγματα»... Κρυφὰ ἔπρεπε νὰ πᾶνε στὸ σχολειὸ καὶ γι' αὐτὸ παρακαλοῦσαν τὸ φεγγαράκι νὰ τοὺς φέγγει...

—Ὅμως γιατὶ εἶπες πὼς ἦταν χειμώνας;

—Γιατὶ ὁ κίνδυνος ἦταν μεγάλος καὶ γιὰ τοὺς γονεῖς καὶ γιὰ ὅλο τὸ χωριό, ἂν μαθευόταν πὼς οἱ χριστιανοὶ μάθαιναν στὰ παιδιά τους γράμματα. Ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ νὰ τὸν ἔπαιρναν σκλάβο τὸν παπά, κι ὅλους τοὺς γονεῖς μαζί. Μπορεῖ νάκαιγαν τὸ χωριὸ καὶ τὰ παιδιὰ νὰ γίνονταν γενίτσαροι. Γι' αὐτὸ ἔπρεπε κανεὶς νὰ μὴ τὸ μάθει.

Οἱ νύχτες τοῦ καλοκαιριοῦ εἶναι τόσο διάφανες καὶ καθαρές! Δὲν χρειάζεται τὸ φεγγάρι γιὰ νὰ σοῦ φωτίσει τὸ δρόμο.. Καὶ ἡ ἀστροφεγγιὰ κάνει τὸ ἴδιο κι ὁ οὐρανὸς εἶναι πάντα χωρὶς σύγνεφα... Τὸν χειμῶνα ὅμως τὸ σκοτάδι εἶναι πυκνό, ὅταν ἔχει στὸν οὐρανὸ σύγνεφα. Καὶ γιὰ νὰ φανῇ τὸ φεγγαράκι ποὺ παρακαλοῦσαν τὰ παιδιά, σημαίνει πὼς οὔτε βρέχει, οὔτε χιονίζει, οὔτε εἶναι συγνεφιά... Μεγάλη τύχη γιὰ χειμῶνα ὁ ξάστερος οὐρανός...

—Θαρρῶ πὼς τὸ βλέπω τὸ κρυφὸ σχολειό! εἶπε ὁ Θάνος. Νά! Ὅπως τὸ ζωγράφισε ὁ Ἕλληνας ζωγράφος. Σὲ κανένα κατώι θὰ μαζεύονταν, σὲ κανένα σπίτι ἀρκετὰ ἔρημο καὶ μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό, ὅπου θὰ κρυβόταν κι ὁ παπάς, τὰ χρόνια ποὺ ἦταν κυνηγημένα καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ σχολεῖο.

Καὶ μιὰ μέρα στὸ μικρὸ χωριό, ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα, ὡς πάνω στὶς στάνες, ὡς πέρα στὶς καλύβες, θὰ περνοῦσε διακριτικὸ κι ἐλπιδοφόρο τὸ κρυφὸ μήνυμα...

—Τὰ μάθατε; Ὁ παπὰ-Θύμιος καρτεράει τὰ παιδιὰ στοῦ τάδε τὸ σπίτι! νὰ τοὺς μάθει γράμματα καὶ κανένα δὲν πρέπει νὰ λείψῃ!

Ποιὸς θὰ τὸ πήγαινε τὸ μήνυμα; Κανένας τσοπάνος, κανένας ξωμάχος, κανένας ζητιάνος...

Καὶ τὴν νύχτα, ὅταν θάπεφτε τὸ σκοτάδι, στὸ κάθε σπιτάκι τοῦ μικροῦ ἑλληνικοῦ χωριοῦ, χαρὰ ποὺ θὰ ἔνοιωθαν καὶ χτυποκάρδι! Γιατὶ ἤξεραν, ἔνιωθαν σὲ ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἑλληνικὲς οἰκογένειες, πὼς τὰ γράμματα ἦταν πράγματι τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα... Ἦταν ἡ γνώση, ἦταν ἡ γλῶσσα ἡ ἑλληνική, ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ ξεχαστῇ, ποὺ ἔπρεπε μὲ κάθε θυσία νὰ ξέρουν νὰ τὴν γράφουν τὰ ἑλληνόπουλα, γιατὶ ἦταν μιὰ κληρονομιὰ αἰώνων, μιὰ πολύτιμη κληρονομιά, ἡ πιὸ πολύτιμη ποὺ εἶχαν κοντὰ στὴν θρησκεία τους, κοντὰ στὴν συναίσθηση πὼς ἦταν Ἕλληνες...

—Ναί... εἶπε ὁ παπούς. Ἕνας λαὸς εἶναι μεγάλος ὅταν θυμᾶται. Ὅταν διατηρεῖ μ' εὐλάβεια τὶς μνῆμες ἀπὸ τὴν ἱστορία του, ἀπὸ τὴν καταγωγή του, ἀπὸ τὴ φύτρα του... Ἐνστικτα, βαθειά, ἔνιωθαν οἱ βασανισμένοι Ἕλληνες πὼς μὲ τὰ εἰκοσιτέσσερα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, δένονταν μὲ τὰ μεγάλα τῆς φυλῆς τους. Ἂν ἤξεραν νὰ γράφουν τὴν γλῶσσα τους ὅπως τὴν μιλοῦσαν, δὲν θὰ κινδύνευαν νὰ τὴν χάσουν... Γι' αὐτὸ τὸ ἔκανε σωστὴ ἀποστολὴ ὁ φτωχὸς παπὰς τοῦ χωριοῦ νὰ μαθαίνῃ γράμματα τὰ παιδιά, γι' αὐτὸ μὲ τόση λαχτάρα ἔστελναν οἱ γονεῖς τὰ παιδιά τους νὰ μάθουν «γράμματα σπουδάγματα, τοῦ θεοῦ τὰ πράγματα!».

—Ναί, εἶπε ὁ Θάνος. Καὶ θαρρῶ πὼς τὰ βλέπω τὰ καημένα τὰ παιδάκια νὰ ροβολᾶνε νύχτα πρὸς τὸ κρυφὸ σχολειό.. Καὶ τὰ φίλησε ἡ μάννα τους μὲ καημὸ καὶ μὲ καμάρι πρὶν τὰ ἀφήσῃ νὰ βγοῦνε τέτοια ὥρα μόνα τους ἔξω. Θὰ τάντυσε ζεστά, θὰ τοὺς εἶπε νὰ προσέχουν... Κάποιος προεστὸς θὰ τὰ εὐλόγησε. Κάποια γιαγιὰ θὰ τοὺς ἔδινε τὴν εὐχή της... Καὶ θάβγαιναν ἀπὸ τὸ σπίτι τους, ζεστὰ καὶ χαρούμενα τὰ παιδάκια τοῦ κρυφοῦ σχολειοῦ. Θὰ κατέβαιναν τὰ τσοπανόπουλα ἀπὸ τὶς στροῦγγες τους μὲ τὴν μικρὴ ἀγκλίτσα, τὴν χοντρὴ κάπα μὲ τὴν κουκούλα καὶ τὰ τσαρουχάκια. Θὰ ροβόλαγαν τὰ χωριατόπουλα ἀπὸ τὶς γειτονικὲς πλαγιές, μὲ τὸ ταγάρι στὸν ὦμο καὶ τὴν ζεστὴ φέρμελη τοῦ πατέρα γιὰ ζέστη. Θὰ γλύστραγαν ἀθέατα στὶς ἀνηφόρες τοῦ χωριοῦ τὰ παιδιὰ τῶν χωριανῶν γιὰ νὰ μὴν τὰ δεῖ ξένο μάτι. Κι ὅταν θάφταναν στὸ σπίτι, νύχτα, μέσ' στὸ σκοτάδι, μὲ τί χαρὰ θὰ χτυπάγαν στὴν πόρτα γιὰ νὰ τοὺς ἀνοίξουν! Μὲ τὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ θὰ τοὺς καρτέραγε ὁ παπάς. Θὰ τοὺς φιλοῦσαν τὸ χέρι, καὶ θ' ἄκουγαν ὕστερα εὐλαβικὰ τὸ μάθημα... Μὲ πόσους κόπους, μὲ πόσους κινδύνους εἶχαν ἀγοράσει τὸ δικαίωμα νὰ ἀκοῦνε τὸν παπὰ νὰ τοὺς διαβάζει συλλαβιστὰ τὸν «Ἀπόστολο», νὰ χαράζῃ τὰ γράμματα ἕνα ἕνα στὸ μαλακὸ ξύλο ἢ τὸ κεραμίδι!

—Τὰ καημένα τὰ ἑλληνόπουλα! ἔκανε ἀναστενάζοντας ὁ παπούς. Μὲ τί λαχτάρα τὰ παιρναν τὰ γράμματα. Μὲ τί δέος τὰ μάθαιναν! Γι' αὐτὸ κι ἀργότερα, ὅταν κυκλοφόρησαν κρυφά, ἀπὸ χέρι σὲ χέρι τὰ φυλλάδια μὲ τὰ θούρια τοῦ Ρήγα, σὲ ὅλη τὴν ἑλληνικὴ γῆ, ἀπὸ τὸ Μωριὰ ἴσαμε τὴν Ρούμελη καὶ τὴν Μακεδονία, αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ τοῦ κρυφοῦ σχολείου, διάβαζαν συλλαβιστὰ αὐτὰ τὰ ποιήματα ποὺ μέσα τους χτυποῦσε ἡ καρδιὰ τῆς Ἑλλάδας, κι ἔκλαιγαν ἀπὸ συγκίνηση κι ἑτοιμάζονταν γιὰ τὴ μεγάλη ὥρα!... Αὐτὸ τὸ κρυφὸ σχολειό, ἦταν σχολεῖο παλληκαριᾶς καὶ λεβεντιᾶς, ἦταν ἕνα μικρὸ ἱερὸ ποὺ μέσα φυλάγονταν μ' εὐλάβεια θρησκευτικὴ ἡ ἰδέα τῆς πατρίδας! Ὅ,τι διατήρησε ὁ ἑλληνικὸς λαός, μέσα στὸ κρυφὸ σχολειό, ἔπαιρνε ὀστᾶ καὶ σάρκα. Καὶ ποιὸς τὸ διατήρησε; Ποιός; Ὁ ἱερέας, ὁ παπάς, ὁ ταπεινὸς ρασοφόρος, ποὺ τόσο κυνηγήθηκε καὶ μαρτύρησε ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδας, ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἑλληνισμοῦ... Αὐτὴ ἡ σεπτὴ μορφὴ τοῦ Ἕλληνα παπᾶ τοῦ χωριοῦ, πὼς κυριαρχεῖ στὸν ἀγῶνα! Ἥρωας καὶ μάρτυς, ἅγιος, χάρις στὴν μεγάλη του πίστη, κράτησε στὰ χέρια του, ποὺ εὐλογοῦσαν, τὴν ἰδέα τῆς πατρίδας ὁλόκληρη, ὅπως κράτησε καὶ τὴν ἰδέα τῆς θρησκείας.

—Ἀπὸ τὸ κρυφὸ σχολειὸ ἀναπήδησε ἡ 25 Μαρτίου... φώναξε ἡ Λενιώ.

—Ναί, ἀπὸ τὸ κρυφὸ σχολειό! εἶπε ὁ παπούς. Γιατὶ ὅπως σᾶς εἶπα, τὰ παιδιὰ ἐκείνου τοῦ σχολειοῦ μεγάλωσαν, ἔγιναν ἄντρες, κι αὐτὰ πῆραν στὸ χέρι τους τὸ καριοφίλι! Γιατὶ ἐκεῖνο τὸ κρυφὸ σχολειό, ἐκεῖνο τὸ κατώι μὲ τὸ λυχνάρι ὅπου δίδασκε τὰ γράμματα ἀπὸ τὸν «Ἀπόστολο» ὁ φτωχὸς παπάς, ἦταν τὸ ἱερὸ τοῦ Γένους, ἐκεῖ ποὺ ἕνα Ἔθνος ὁλόκληρο, ἕνας ὁλόκληρος λαός, πάσκιζε νὰ διατηρήσῃ τὴ γλῶσσα του, τὴν θρησκεία του καὶ τὴν ἱστορία του. Μὲ ἄλλα λόγια, τὴν ψυχή του!

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Πῶς καθαρίζονται οἱ κατσαρόλες.

Οἱ κατσαρόλες μποροῦν νὰ τριφτοῦν μὲ στάχτη καὶ νερό, μὲ νερὸ ζεστὸ καὶ ποτάσσα ἢ μὲ τρινάλ.

Μόνο οἱ κατσαρόλες ἀπὸ ἀλουμίνιο πλένονται μόνο μὲ νερὸ καὶ σαπούνι.

Ἂν τὸ φαΐ «ἔπιασε» στὸ μαγείρεμα, δὲν ξύνομε ποτὲ τὶς κατσαρόλες μὲ τὸ μαχαίρι. Βάζομε τὴν κατσαρόλα στὴ φωτιὰ μὲ λίγο νερὸ καὶ ποτάσσα (ἢ νερὸ καὶ στάχτη) καὶ τότε τὸ κολλημένο φαγητὸ θάβγη μόνο του εὔκολα.

Γιὰ νὰ μὴν πιάνη τὸ φαΐ στὴν κατσαρόλα, τρίβομε τὸν πάτο της μὲ ἁλάτι. Ὕστερα, ρίχνομε στὸ ἁλάτι ἕνα ποτήρι νερό. Ἀφήνομε τὸ ἁλμυρὸ νερὸ ὡς δυὸ ὧρες στὴν κατσαρόλα. Ὕστερα βάζομε τὴν κατσαρόλα στὴ φωτιά, ὡς νὰ πάρη βράση ἡ σαλαμούρα. Βγάζομε τὴν κατσαρόλα ἀπὸ τὴ φωτιά, τὴν ξεπλένομε καὶ τὴν σκουπίζομε στεγνά. Θὰ δοῦμε πὼς τὸ φαΐ δὲν πιάνει πιά.

Τηγάνια καὶ σκάρες

Πολλὲς νοικοκυρὲς συνηθίζουν νὰ μὴν πλένουν τὰ τηγάνια καὶ τὶς σκάρες γιὰ νὰ μὴ σκουριάσουν. Ἡ συνήθεια αὐτὴ εἶναι ἀνθυγιεινή.

Πρέπει νὰ τρίβωνται μὲ στάχτη, μὲ νερὸ καὶ ποτάσσα ἢ τρινάλ, νὰ ξεπλένωνται καλὰ καὶ νὰ σκουπίζωνται. Γιὰ νὰ διατηροῦνται καλά, τ' ἀλείβομε μὲ λίγο λάδι.

Τὰ ποτήρια. Τὰ ποτήρια πλένονται πάντα μὲ κρύο νερὸ καὶ ποτὲ μὲ ζεστό. Ἔτσι διατρέχομε μικρότερο κίνδυνο νὰ τὰ σπάσωμε καὶ φαίνονται πιὸ καθαρά.

Ἂν εἶναι λαδωμένα (τὰ γυαλικὰ (ἁλατιέρες κλπ.) τὰ πλένομε μὲ κρύα σαπουνάδα.

Οἱ καράφες καὶ οἱ μπουκάλες ὅπου σχηματίστηκαν ἀπθέματα ἀπὸ ἄσβεστο (τέτοια ποὺ ἀφήνει τὸ νερὸ) καθαρίζουν μὲ δυνατὸ ξύδι κι ἁλάτι.

Τὰ πιάτα. Πολὺ εὐκολυνόμαστε στὸ πλύσιμο τῶν πιάτων ἂν τὰ σκουπίσωμε πρῶτα σφιχτὰ μὲ ἐφημερίδα ἢ ἄλλο χαρτὶ νὰ φύγουν ὅλα τὰ ὑπολείμματα τῶν φαγητῶν καὶ τὰ λίπη κι ὕστερα τὰ σαπουνίσωμε μὲ ἄφθονο ζεματιστὸ νερό. Καὶ τὸ νερὸ ποὺ θὰ τὰ ξεπεράσωμε πρέπει ἐπίσης νὰ εἶναι καφτό.

Ἂν ὀργανώσωμε τὸ πλύσιμο τῶν πιάτων, μποροῦμε νὰ κάνωμε πολὺ γρήγορα αὐτὴν τὴν δουλειά.

Πῶς τὸ ὀργανώνομε; Μὲ τὸ νὰ ἔχωμε δυὸ λεκάνες γιὰ τὸ πλύσιμό τους, κι ἕτοιμο τὸ μέρος ὅπου θὰ τ' ἀφήσωμε νὰ στεγνώσουν. Ἔτσι, ἀφοῦ σαπουνίσωμε πρῶτα τὸ πιάτο στὴν πρώτη λεκάνη, τὸ περνᾶμε στὸ καθαρὸ ζεστὸ νερὸ τῆς δεύτερης, καὶ τ' ἀφήνομε νὰ στραγγίση. Ὕστερα, σκουπίζομε τὰ πιάτα καὶ τὰ τοποθετοῦμε στὴν πιατοθήκη.

Ὅταν τελειώση τὸ πλύσιμο τῶν πιάτων, χύνομε τὰ νερά, πλύνομε τὶς δυὸ λεκάνες μὲ ποτάσσα καὶ νερὸ ἢ τρινάλ, τὶς ξεπερνοῦνε μὲ ἄφθονο καθαρὸ νερὸ καὶ τὶς κρεμᾶμε. Τὸ νεροχύτη τὸν πλένομε ἐπίσης μὲ ποτάσσα ἢ τρινὰλ καὶ ζεστὸ νερό.

Μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα τρίβομε τὸ νεροχύτη μὲ ἀλαφρόπετρα, καὶ τὸν περνοῦμε μὲ νερὸ ποὺ ἔχει μέσα λίγη βαρεκίνα γιὰ ν' ἀπολυμασθῆ.

Μπουκάλες ποὺ μυρίζουν. Γιὰ νὰ φύγη ἡ μυρουδιὰ τοῦ πετρελαίου, τοῦ λαδιοῦ κλπ. ἀπὸ μιὰ μπουκάλα, ρίχνομε σὲ μισὴ ὀκὰ νερὸ τέσσαρα κουταλάκια βιτριόλι, καὶ μ' αὐτὸ ξεπλένομε τὴν μπουκάλα. (Τὸ βιτριόλι πρέπει νὰ ρίχνεται στὸ νερό. Ποτὲ τὸ νερὸ στὸ βιτριόλι γιατὶ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνο).

Ξεπλένουμε καλὰ καλὰ τὴν μπουκάλα ποὺ δὲν μυρίζει πιά.

Ἀκόμη μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσωμε κατακάθια καφὲ μὲ νερό. Ἢ βράζομε ξερὰ φύλλα καρυδιᾶς καὶ μ' αὐτὸ ξεπλένομε τὴ μπουκάλα.

Τὰ καρυδόφυλλα εἶναι πολὺ ἀποτελεσματικὰ γιὰ νὰ τραβοῦν τὶς μυρουδιές.

Ἡ τέχνη τοῦ μαγειρέματος. Ἡ καλὴ νοικοκυρά, πρέπει νὰ ξέρη νὰ κανονίζη τὴν φωτιά της. Εἶναι φαγητὰ ποὺ θέλουν δυνατὴ φωτιά, ἄλλα μέτρια, κι ἄλλα σιγανὴ ἢ πολὺ σιγανή.

Σήμερα ποὺ τὸ ἀλουμίνιο εἶναι τόσο φθηνὸ μποροῦμε μὲ μικρὴ δαπάνη νὰ ἔχωμε ὅλες τὶς κατσαρόλες ποὺ μᾶς χρειάζονται.

Ὡστόσο ἡ πήλινες χύτρες ποὺ τόσο συνηθίζονταν ἄλλοτε εἶναι πολὺ κατάλληλες γιὰ κάθε λογῆς βραστά, γιὰ τὰ βραστὰ χόρτα κ.λ.π. Ἐπίσης καὶ τὸ γκιουβέτσι σὲ πήλινο ταψί, γίνεται καλύτερο

Πῶς βράζεται τὸ κρέας. Τὸ κρέας μπορεῖ νὰ βράση σὲ ζεστὸ νερὸ καὶ σὲ κρύο νερό.

Σὲ ζεστὸ νερό. Ρίχνομε τὸ κρέας σὲ ζεστὸ νερὸ ποὺ κοχλάζει, ποὺ τὸ ἔχομε ἁλατίσει πρίν. Τὸ νερὸ πρέπει νὰ καλύπτη τὸ κρέας. Σκεπάζομε τὴν καταρόλα καὶ τὴν ἀφήνομε νὰ βράζη σὲ καλὴ φωτιά. Μὲ τὴ δυνατὴ φωτιὰ σφίγγονται τὰ λευκώματα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ κρέατος καὶ σχηματίζουν ἕνα προστατευτικὸ περίβλημα ποὺ διατηρεῖ τοὺς ἀρωματικοὺς χυμοὺς τοῦ κρέατος. Ἂν ὑπολογίσωμε εἴκοσι λεπτὰ γιὰ κάθε ὀκὰ κρέας, (δηλαδὴ γιὰ νὰ βράσωμε μιάμιση ὀκά, θὰ τὸ ἀφήσωμε μισὴ ὥρα. Δυὸ ὀκάδες, σαράντα λεπτὰ κ.ο.κ.) θὰ ἔχωμε ἕνα περίφημο βραστό, ἂν καὶ λίγο κοκκινωπό. Ἂν τὸ ἀφήσωμε ἀκόμη λίγα λεπτὰ στὴ φωτιά, τὸ κρέας θὰ γίνη σκληρό. Ἂν τὸ ἀφήσωμε τρεῖς ὧρες τουλάχιστον, θὰ ξαναγίνη τρυφερό, εὔγεστο, καὶ οἱ ἶνες του θὰ ξεκολλᾶνε εὔκολα. Πολλὲς νοικοκυρὲς ἀφήνουν 3-3 1)2 ὧρες τὸ βραστὸ νὰ σιγοβράζη σὲ καυτὸ νερό. Τὸ κρέας εἶναι πιὸ νόστιμο ἀπὸ τὸ ζουμί.

Βράσιμο σὲ κρύο νερό. Ρίχνομε τὸ κρέας σὲ κρύο νερό. Τὸ ἁλατίζομε, καὶ τὸ ἀφήνομε νὰ σιγοβράση 3-4 ὧρες. Τὸ κρέας εἶναι τρυφερό, ἀλλὰ οἱ καλύτεροι χυμοί του, ἔχουν διαλυθῆ στὸ ζουμί. Ἔτσι, ἂν θέλωμε καλὴ καὶ νόστιμη σοῦπα ἀδιαφορώντας γιὰ τὴ νοστιμάδα τοῦ βραστοῦ, βράζομε τὸ κρέας μὲ κρύο νερό, τὸ ξαφρίζομε, προσθέτομε κρεμμύδι, καρότα καὶ ὅτι ἄλλο καὶ τὸ ἀφήνομε νὰ βράση 3 ὡς 4 ὧρες.

Ψητὰ τῆς σκάρας. Εἶναι πολὺ καλὰ καὶ ὑγιεινὰ γιὰ παιδιά, γέροντες, ἀρρώστους: Ἀλείφομε τὴ σκάρα βούτυρο ἢ λάδι, καὶ τὴν ἀφήνομε νὰ κάψη στὴ φωτιὰ (Δυνατὴ φωτιά). Ὕστερα ἀλείφομε τὸ κρέας μὲ λάδι ἢ βούτυρο καὶ τὸ ἀφήνομε νὰ ψηθῆ στὰ κάρβουνα. Ὅταν ψηθῆ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, τὸ γυρίζομε ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, διατηρεῖται ὁ χυμὸς μέσα στὸ κρέας.

Τὸ κρέας ὅμως ποὺ ψήνεται ἔτσι, (μπριζόλα, κοτολέτα, μπιφτέκι) πρέπει νὰ μὴν εἶναι παχύτερο ἀπὸ δυὸ πόντους. Ὅταν τὸ γυρίζομε πρέπει νὰ μὴν τὸ τρυπᾶμε μὲ τὸ πειρούνι, γιατὶ χύνεται ὁ χυμὸς καὶ καίγεται. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο βάζομε ἁλάτι ἀφοῦ τὸ βγάλομε ἀπὸ τὴν φωτιά. Ἂν εἶναι παχύτερο ἀπὸ δυὸ πόντους (4 ἢ 5) τὸ γυρίζομε ἀρκετὲς φορὲς στὴν φωτιά, ἀλείφοντάς το κάθε φορὰ μὲ λυωμένο βούτυρο ἢ λάδι.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1821

Ἄξιος κοινωνίας

Ἕνας γενναῖος στρατιώτης Πελοποννήσιος, γνωστὸς γιὰ τὰ πολεμικά του κατορθώματα, πῆγε στὸν πνευματικό του νὰ ἐξομολογηθῆ καὶ νὰ κοινωνήση. Μὰ ὁ πνευματικὸς σὰν ἄκουσε τὰ ὅσα τοῦ εἶπε ἀπάντησε:

—Παιδί μου δὲν μπορῶ νὰ σοῦ δώσω νὰ μεταλάβης, ἀφοῦ σκότωσες ἀνθρώπους, ἔστω καὶ Τούρκους!

Ὁ στρατιώτης παραπονεμένος καὶ πικραμένος πῆγε στὸ δεσπότη Μεθώνης. Τοῦ εἶπε γιὰ τὴν ἄρνηση τοῦ πνευματικοῦ του νὰ τοῦ δώση μετάληψη.

—Ἔλα τὴν ἄλλη Κυριακὴ στὴν ἐκκλησιά, τοῦ εἶπε ὁ Ἀρχιερέας.

Ὁ πολεμιστὴς πῆγε πραγματικά. Καὶ τὴν ὥρα τῆς κοινωνίας ὁ δεσπότης κρατώντας τὸ Ἅγιο δισκοπότηρο στάθηκε στὴ μεσαία Πύλη τοῦ Ἁγίου Βήματος. Φώναξε κοντά του τὸν στρατιώτη καὶ τοῦ εἶπε:

—Πάρε τὸ δισκοπότηρο καὶ κοινωνήσου μόνος σου! Τὰ χέρια σου εἶναι πιὸ ἄξια ἀπὸ τὰ δικά μου γιὰ νὰ σὲ κοινωνήσουν. Ἐμεῖς γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Πατρίδας καὶ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ πολεμᾶμε μὲ δεήσεις. Ἐσεῖς μὲ τὰ στήθη σας στὴ φωτιὰ καὶ στὴ βροχὴ ἀπὸ τὰ βόλια.

Στὶς ἐπάλξεις

Ὅταν πλησίαζε ἡ ὥρα γιὰ τὴν ἔκρηξη τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τὸ ξεσήκωμα τῶν ραγιάδων, ἕνας φίλος τοῦ Δεσπότη τῶν Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ πῆγε στὴν Ἐπισκοπὴ καὶ τοῦ εἶπε πὼς ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ πάη στὴ Ζάκυνθο γιὰ νὰ σώση τὴ ζωή του.

—Φίλε, τοῦ εἶπε τότε ὁ Δεσπότης. Δὲν θέλω νὰ ἀκούω οὔτε ἀπὸ σένα οὔτε ἀπὸ ἄλλους τέτοιες παρακινήσεις. Θὰ μείνω ἐδῶ. Ἡ θέση μου εἶναι κοντὰ στοὺς πολεμιστές. Στὶς ἐπάλξεις!

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Μὲ τὴν ᾿Αθηνᾶ τοῦ Φειδία

Εἴχαμε καθίσει σ' ἕνα καναπεδάκι καὶ κοιτάζαμε τοὺς μαρμάρινους θεοὺς τοῦ Μουσείου, ἐνῶ ὁ Φάνης στριφογύριζε ἀνήσυχος ὁλόγυρά τους.

—Μὴν ἀγγίζης τίποτε, εἶπε ὁ φύλακας τοῦ Μουσείου.

῾Ο μικρὸς τὸν κοίταξε παραξενεμένος.

—Γιατὶ μὲ προσβάλλει ὁ κύριος; εἶπε πικραμένος. Ξέρω πὼς στὰ Μουσεῖα δὲν πρέπει ν' ἀγγίζη κανένας τίποτε. Εἶναι ἱερὸς τόπος.

—Μπράβο, ἀγόρι μου, ὄμορφα τὰ λές, εἶπε ὁ φύλακας εὐχαριστημένος.

Πῆγα κοντὰ στὸ μικρό μου ἀνεψιὸ νὰ τὸν βγάλω ἀπὸ τὴ δύσκολη θέση.

—῎Ελα, πές μου, τί θὲς νὰ σοῦ ἐξηγήσω; Ποιὸ ἄγαλμα σοὔκανε ἐντύπωση, μέσα σὲ τούτη τὴν αἴθουσα;

—᾿Εκεῖνο ἐκεῖ, ποὺ νομίζω πὼς μάντεψα τί παριστάνει. Εἶναι ἡ πάνοπλη ᾿Αθηνᾶ. ᾿Ασφαλῶς θἆναι τὸ ἀντίγραφο τῆς χρυσελεφάντινης ᾿Αθηνᾶς τοῦ Φειδία.

—Ναί, Φάνη, εἶναι ἡ «᾿Αθηνᾶ τοῦ Βαρβακείου», ἀντίγραφο τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Φειδία, ποὺ στόλιζε τὸν Παρθενῶνα. ῎Εχει ὕψος 95 πόντους μόνο, ἐνῶ τὸ πρωτότυπο ἦταν, μονάχα τὸ ἄγαλμα, χωρὶς τὸ βάθρο, 10 μέτρα, καὶ μὲ τὸ βάθρο, 12 μέτρα ψηλό. Νὰ φαντασθῆς πὼς αὐτὴ ἡ Νίκη, ποὺ κρατᾶ ἡ θεὰ στὸ χέρι, εἶχε τὸ φυσικὸ μέγεθος μιᾶς κοπέλας. Καταλαβαίνεις τώρα πόσο μεγαλόπρεπη θἆταν ἡ «᾿Αθηνᾶ Παρθένος», στὴ μέση τοῦ ὑπέρκαλλου πεντελήσιου ναοῦ. Μὲ χρυσᾶ τὰ μαλλιά, τὰ ὅπλα, καὶ τὰ φορέματα, μὲ τὸ πρόσωπο καὶ τὰ χέρια φιλντισένια! Καθὼς φωτιζόταν ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ Παρθενῶνα, ἄστραφτε σὰν πραγματική, γεμίζοντας μὲ τὴν ἀκτινόβολη παρουσία της τὸν ὡραῖο ναό!

—Τί ὡραῖο ποὺ εἶναι τὸ κράνος της, ἡ ἀσπίδα, τὸ φόρεμά της. Πώ! πώ! χρυσάφι ποὺ θὰ χρειάστηκε ὁ καλλιτέχνης στ' ἀληθινὸ ἄγαλμα!

—Τὸ χρυσελεφάντινο, βέβαια, κόστιζε ἀμύθητα ποσά. Τὰ χρυσελεφάντινα ἔργα εἶχαν ἀπὸ μέσα ξύλινο τὸν κορμό. ᾿Απέξω τὸν ἔντυναν μὲ χρυσάφι καὶ φίλντισι, πλάκες—πλάκες, θαυμάσια σκαλισμένες. Μὰ ὁ Φειδίας αὐτὲς τὶς πλάκες τὶς ἔβαλε ἔτσι, ποὺ νὰ μποροῦν νὰ μετακινοῦνται χωρὶς νὰ καταστρέφεται τὸ ἄγαλμα. Κι εἶχε δίκιο, γιατὶ κάποτε χρειάστηκε νὰ τὶς ζυγίση.

—Ναί, τὄχω ἀκούσει, εἶπε κι ὁ πατέρας τοῦ Φάνη, ποὺ παρακολουθοῦσε τὰ λόγια μου προσεκτικά! Σὰν τέλειωσε τὸ περίφημο ἄγαλμα, ὁ Φειδίας βρῆκε τὸ μπελᾶ του, ἀπὸ τοὺς συκοφάντες ποὺ φθόνησαν τὴ μεγάλη του δόξα. Τὸν κατηγόρησαν, λέει, πὼς ἔκλεψε τὸ χρυσάφι, κι ἔβαλε λιγώτερο ἀπὸ ὅ,τι τοῦ ἔδωκαν οἱ ἄρχοντες. Μὰ αὐτὸς ξεκάρφωσε τὰ χρυσᾶ μέλη καὶ τὰ ζύγιασε μπροστὰ στοὺς Αθηναίους, ντροπιάζοντας ἔτσι τοὺς συκοφάντες του κι ἀποδείχνοντας τὴν ἀθωότητά του. ῞Υστερα ξανάβαλε τὸ χρυσάφι στὴ θέση του καὶ τὸ ἄγαλμα πῆρε πάλι τὴν ἐξαίσια ὄψη του.

—Τί ὡραία ἀντίθεση ποὺ θἄκανε ὁ χρυσὸς μὲ τὸ φίλντισι, εἶπε ὁ Φάνης. ῾Η θεά, μεγαλόπρεπη, σοβαρὴ καὶ γαλήνια, ὅπως ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Φειδία, στέκεται πάνοπλη, ἕτοιμη γιὰ μάχη. Κι εἶναι βέβαιη γιὰ τὴ νίκη, γιατὶ τὴν κρατᾶ στὸ δεξί της χέρι, ποὺ ἀκουμπᾶ σὲ μιὰ κολώνα.

—Δὲς καὶ τὴν ἀσπίδα ποὺ ἔχει ἀποθέσει κάτω στ' ἀριστερό της πλάϊ. Στὸ κοίλωμά της εἶναι κουλουριασμένο τὸ φίδι τῆς ᾿Αθηνᾶς, ὁ «Οἰκουρὸς ὄφις» τῆς ᾿Ακροπόλεως. Μά, ἂς τελειώνουμε πιά, μὲ τὴν ᾿Αθηνᾶ τοῦ Φειδία. ῎Εχομε κι ἄλλα ἀριστουργήματα νὰ δοῦμε σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα,

—Κάνετέ μου τὴ χάρη, νὰ μοῦ ἐξηγήσετε τοῦτο ἐδῶ, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Φάνη, ποὺ εἶχε σταθῆ μπροστὰ σ' ἕνα ἀνάγλυφο. Εἶναι ἐξαιρετικῆς τέχνης. Μήπως εἶναι ἔργο τοῦ Φειδία;

—Κι ἂν δὲν εἶναι τοῦ ἴδιου, εἶναι τῆς σχολῆς του. Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀριστούργημα τοῦ Μουσείου μας. Κι εἶναι γνήσιο, ὄχι ἀντίγραφο. Βρέθηκε στὴν ᾿Ελευσῖνα καὶ παριστάνει τὴ Δήμητρα, τὴ θεὰ τῆς γεωργίας, ποὺ δίνει τὰ στάχυα στὸν Τριπτόλεμο—ἕνα βασιλόπουλο τῆς ᾿Ελευσίνας—καὶ τοῦ διδάσκει τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς.

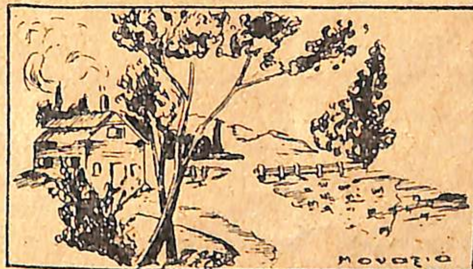
—Μὰ ἐδῶ εἶναι δυὸ γυναῖκες, εἶπε ὁ Φάνης. ῾Η ἄλλη ποιὰ εἶναι; ῾Η Περσεφόνη;

—Σωστὰ τὸ μάντεψες. Κοίτα τί μικρὸς ποὺ φαίνεται ἀνάμεσά τους ὁ ἄνθρωπος. ᾿Επίτηδες τὸν ἔκαμε τόσο κοντὸ ὁ καλλιτέχνης γιὰ νὰ δίνεται μὲ τὴν ἀντίθεση, τὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο. ῾Ο Τριπτόλεμος φαίνεται συγκινημένος, τὸ βλέμμα του ἐκφράζει ὅλη τὴν εὐλάβεια καὶ τὸ θαυμασμό του γιὰ τὴ θεὰ Δήμητρα.

—Θέλετε νὰ σᾶς πῶ τὸ μῦθο; ρώτησε ὁ Φάνης.

—Τὸν ξέρουμε εἶπε ὁ πατέρας. Μὴ θὲς πάντα νὰ μᾶς θαμπώνεις μὲ τὶς γνώσεις σου, Φάνη.

—Λοιπόν, σὰν τὸν ξέρετε, θὰ τὸν θυμηθῶ μονάχος μου καὶ μὴν ἀκοῦτε, εἶπε ὁ ἀδιόρθωτος ἀνηψιός μου. ῾Η Δήμητρα ἔδωκε στὸν Τριπτόλεμο ἕνα ἅρμα, ποὺ τόσερναν φτερωτοὶ δράκοντες. Μ' αὐτό, πετοῦσε ὁ νέος στὰ ὕψη καὶ σκορποῦσε τοὺς σπόρους ὁλοῦθε. Πότε πότε κατέβαινε καὶ συμβούλευε τοὺς γεωργοὺς πῶς νὰ σκάβουν καὶ νὰ ὀργώνουν τὴ γῆ, πῶς νὰ σπέρνουν τὰ δημητριακὰ—στάρι, κριθάρι, ὄσπρια, βρώμη—καὶ πῶς νὰ θερίζουν καὶ ν' ἁλωνίζουν τὰ στάχυα. ῎Ετσι ἄρχισε ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς κι ἡ λατρεία τῆς Δήμητρας ἐξαπλώθηκε σ' ὅλη τὴν ᾿Ελλάδα.

(Σκίτσο Δημητρίου Πανούτσου)

—Σ' εὐχαριστοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας. ῾Ομολογῶ πὼς δὲν ἤξερα γιὰ κεῖνο τὸ ἅρμα μὲ τοὺς φτερωτοὺς δράκοντες. ᾿Εγὼ νόμιζα πὼς θὰ μᾶς πῆς γιὰ τὴν Περσεφόνη, ποὺ ἔκλεψε ὁ Πλούτωνας κι ἔμενε ἕξη μῆνες στὸν κάτω κόσμο, κι ἄλλους ἕξη ἀνέβαινε ἐπάνω, κι ἔφερνε τὴν ἄνοιξη. Αὐτὸν ἤξερα.

—῾Ωραία. Τί συμβολίζει λοιπὸν ἡ Περσεφόνη, πατέρα;

—Μά, τὴ βλάστηση, φυσικά, ποὺ μαραίνεται τὸ φθινόπωρο καὶ κρύβει τοὺς σπόρους της, μέσα στὴ γῆ, τὸ χειμώνα, γιὰ νὰ ξαναφουντώση καὶ νὰ στολίση τὴν πλάση τὴν ἄνοιξη. ᾿Ελπίζω πὼς τἆπα καλά, δὲν εἶν' ἔτσι; Τί βαθμὸ θὰ μοῦ βάλης;

—῎Αριστα, εἶπε χαμογελώντας ὁ Φάνης.

Προχωρήσαμε παραπέρα. Εἴδαμε ἔργα τοῦ Σκόπα, μὲ τὴν ἔκφραση τοῦ πάθους καὶ τοῦ πόνου. Μὲ τὰ βαθουλωτὰ μάτια, τὰ κυματιστὰ χείλη, τὸ σαρκῶδες στόμα. Εἴδαμε τὸν ᾿Ασκληπιό, ἀπὸ τὴν ᾿Επίδαυρο, ποὺ στὸ πρωτότυπο ἦταν κι αὐτὸς χρυσελεφάντινος, εἴδαμε τὶς Νίκες καὶ τὶς ᾿Αμαζόνες ποὺ στόλιζαν τὸ ναὸ τοῦ θεοῦ τῆς ᾿Ιατρικῆς.

Εἴδαμε σὲ μιὰ ἄλλη αἴθουσα, τὸν ῾Ερμῆ τῆς ῎Ανδρου, ποὺ μᾶς θύμισε μὲ τὴ στάση του τὸν ῾Ερμῆ τοῦ Πραξιτέλους. Τὸ κορμὶ εἶχε τὴν ἴδια λυγεράδα καὶ χάρη, τὸ πρόσωπο τὴν ἴδια ὀνειροπόληση. Μόνο ποὺ ὁ ῾Ερμῆς τῆς ῎Ανδρου—ἀντίγραφο ρωμαϊκῶν χρόνων—δὲν εἶναι τόσο θαυμάσια δουλεμένος, οὔτε ἔχει τὴν ἴδια ἀξία—ποὺ θἄχε τὸ γνήσιο ἄγαλμα τοῦ ἀγνώστου καλλιτέχνου.

—Νά κι' Ποσειδῶνας, εἶπε ὁ πατέρας. Τί περήφανα ποὺ κοιτάζει μὲ τὴν τρίαινα στὸ χέρι. ῎Εχει ἀνοίξει τὰ πόδια του σὰ νὰ λέη: «᾿Εγὼ εἶμαι ὁ κυρίαρχος τοῦ πόντου». Στὸ ἕνα του πόδι σπαρταρᾶ ἕνα δελφίνι

—Τὸ ἔργο αὐτὸ βρέθηκε στὴ Μῆλο, τοὺς πληροφόρησα, κι εἶναι τοῦ 3ου αἰῶνα π. Χ. Λένε πὼς στεκόταν ἴσως στὸ ἴδιο σύμπλεγμα, μὲ τὴν περίφημη «᾿Αφροδίτη τῆς Μήλου», ποὺ βρίσκεται στὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου στὸ Παρίσι.

—Τὴν εἶδα, εἶπε ὁ πατέρας, σ' ἕνα ταξίδι μου στὴ Γαλλία. Τὴν ἔχουν σὲ μιὰ ξεχωριστὴ αἴθουσα, ποὺ οἱ τοῖχοι της εἶναι ντυμένοι μὲ κόκκινο βελοῦδο. ῾Η ἀσπράδα τοῦ μαρμάρου κάνει μεγάλη ἐντύπωση, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ κόκκινο κι ἀστραφτερὸ περιβάλλον. Καθὼς θὰ φεύγουμε γιὰ τὴν ᾿Αμερική, θὰ σὲ πάω νὰ τὴ δῆς, Φάνη.

—῞Οσο γι' αὐτό, ἔχουμε καιρό, εἶπε μὲ αἰνιγματικὸ ὕφος ὁ μικρὸς μας ἀρχαιολόγος.

Εἶχε περάσει ἡ ὥρα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε. ᾿Ακούστηκε δυνατὸ κουδούνισμα. Τὸ Μουσεῖο ἔπρεπε νὰ κλείση.

—Κρῖμα, εἶπε ὁ Φάνης, ποὺ χώθηκε βιαστικὰ νὰ κοιτάξη κι ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει.

—῎Ελα, τὰ κυριώτερα τἄχουμε δῆ, φώναξε ὁ πατέρας. Νιώθω τέτοια πεῖνα, ποὺ δὲν σᾶς βλέπω.

—Ναί, πᾶμε, Φάνη, καὶ θὰ ξανάρθωμε κάποια ἄλλη φορά, εἶπα στὸν ἀνηψιό μου. Γιὰ τὴν ὥρα πῆρες μιὰ καλὴ ἰδέα γιὰ τὴν ἀρχαία ῾Ελληνικὴ τέχνη. Τὰ ἄλλα, θὰ συμπληρώσουν τὶς γνώσεις σου, μὲ τὸν καιρό. ῾Η ἐπίσκεψη τοῦ Μουσείου τέλειωσε.

Τ ρομάξαμε νὰ τὸν ξεκολλήσουμε ἀπ' τοὺς μαρμάρινους θεούς. Εὐτυχῶς, μᾶς βοήθησε ὁ φύλακας.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Ἡ ΗΡΩΪΔΑ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

Ὕστερ' ἀπὸ λίγο ὁ στρατὸς τοῦ Σουλτάνου ἔπιανε ὁλόκληρο τὸ κάστρο καὶ ὕψωνε στὸ κοντάρι τὴν σημαία μὲ τὴν ἡμισέληνο.

Καὶ τὰ κανόνια ἀνάγγειλαν πανηγυρικὰ τὴν νίκη στὸ λαό!..

Ἦταν μεσημέρι.

Τὸ κρύο ἦταν διαπεραστικό, ὁ οὐρανὸς συννεφιασμένος, ἐνῶ ὅλα γύρω ἦταν σκεπασμένα μὲ χιόνι.

Ὅταν ἔδωσε ὁ Ἀλῆς τὴν σφραγῖδα του στὸ Χασάν, πῆγε νὰ πῆ στὴν Βασιλικὴ τὰ νέα.

Ἐκείνη δὲν εἶπε λέξη γιὰ νὰ μὴ τὸν κακοκαρδίση, ἀλλὰ ἔγινε κίτρινη σὰν τὸ φλουρί.

Ὁ Ἀλῆς κατάλαβε τοὺς φόβους της ἀλλὰ δὲν εἶχε κουράγιο νὰ κουβεντιάση μαζί της.

Ἦταν ἀνήσυχος καὶ μετανοιωμένος γιὰ τὴν ἀπόφασή του.

Κατὰ τὴ συνήθειά του κάθησε σταυροπόδι στὴ γωνιὰ τοῦ καναπὲ ἀντίκρυ στὴν πόρτα, γιὰ νὰ βλέπη ποιὸς μπαίνει καὶ ποιὸς βγαίνει.

Δὲν φαινόταν καμμιὰ βάρκα ἀκόμη.

Ὁ σφυγμὸς τοῦ Ἀλῆ χτυποῦσε δυνατά, ἀλλὰ τὸ πρόσωπό του, μαθημένο νὰ κρύβη ὅλες του τὶς σκέψεις, δὲν ἔδειχνε τίποτε.

Μὲ τὸ τηλεσκόπιό του κοίταζε πρὸς ὅλα τὰ μέρη τῆς λίμνης.

Τὸ Πέραμα, τὸ καλοκαιρινὸ παλάτι τοῦ τυράννου ποὺ ἦταν χτισμένο βορρινά, τοῦ θύμιζε τώρα ὅλα τὰ θύματα ποὺ εἶχε πνίξει ἐκεῖ.

Τὸ μοναστήρι τοῦ Ἅη Νικόλα τοῦ ἔδειχνε τὰ φαντάσματα τῆς Κυρὰ Φροσύνης καὶ τῶν δεκάξη γυναικῶν ποὺ τὶς ἔπνιξε μαζί της.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὁ Ἀλῆς ἔβλεπε νὰ περνοῦν ἀπὸ μπροστά του ὅλα του τὰ θύματα, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχε σκοτώσει ἄδικα, γιὰ νὰ καταλήξη σήμερα σὰν ἐπικίνδυνο θηρίο ποὺ τὸ ἔχουν περιζώσει ἀπὸ παντοῦ οἱ κυνηγοί.

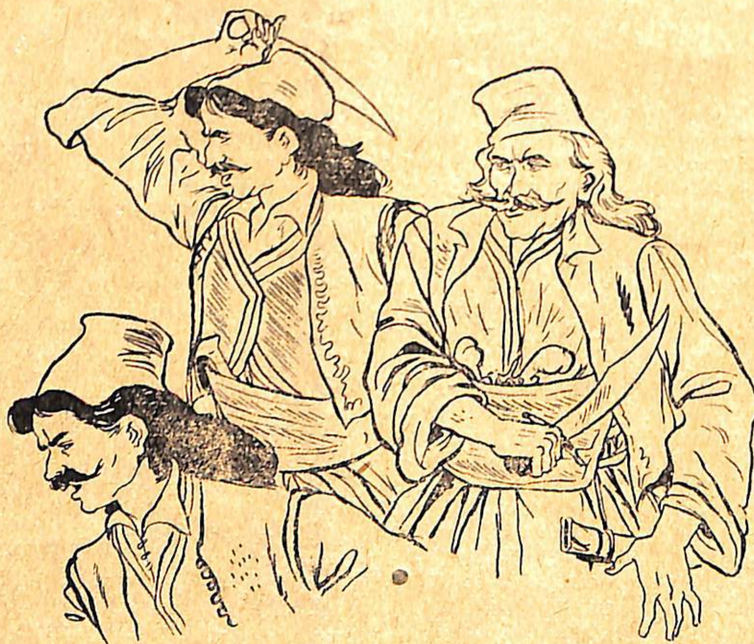
Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀναμνήσεις ἦταν σὰν φλογερὸ καμίνι ποὺ τὸν ἔκαιγε περισσότερο κι' ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ θανάτου.

Γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς τύψεις, βάραινε τὸν Ἀλῆ κι' ἡ σκέψη ὅτι ἄδικα εἶχαν γίνει ὅλ' αὐτά, ἀφοῦ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ τὴν πάθη στὸ τέλος σὰν ἀγράμματος.

Μέσα στὴ φριχτή του αὐτὴν ἀγωνία, ὁ Ἀλῆς εἶδε βάρκες νὰ ζυγώνουν τὸ νησί.

Παράτησε τὸ τηλεσκόπιο, σηκώθηκε, κι' ἄρχισε νὰ περπατῆ μὲ γοργὰ βήματα μέσ' στὸ δωμάτιο.

Ὕστερα εἶπε στὸν Μπότσαρη:

—Ἀπάνω τους καὶ τοὺς φάγαμε...

—Ἔρχονται!

Ὁ Σουλιώτης ἀντὶ ἄλλη ἀπάντηση, ἔβαλε τὸ χέρι του, σκυθρωπός, πάνω στὸ πιστόλι του.

—Εἶχες δίκιο, Κώστα! εἶπε ὁ τύραννος. Θαρρῶ πὼς θὰ χρειαστῆ νὰ τὰ μεταχειριστοῦμε.

Ἦταν ἡ ὥρα πέντε τὸ ἀπόγευμα ὅταν ὁ Ὀμὲρ Βρυώνης, ὁ Χασὰν πασᾶς, ὁ Καφταντζῆς καθὼς καὶ πλῆθος ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες μπῆκαν στὸ Κιόσκι.

—Στάσου! φώναξε μὲ φωνὴ δυνατὴ ὁ Ἀλῆ πασᾶς στὸ Χασάν. Τί μοῦ φέρνεις;

—Τὴν ἀπόφαση τοῦ περίλαμπρου Σουλτάνου μας! Γνωρίζεις τὴ χρυσὴ βοῦλα στὸ φιρμάνι;

—Ναί. Εἶναι φιρμάνι τοῦ Σουλτάνου.

—Αὐτὸ λοιπὸν σοῦ φέρνω.

—Εἶναι ἡ χάρη ποὺ μοῦ ἔταξες;

—Εἶναι ἡ ἀπόφασή του, Ἀλῆ! Ζητάει τὸ κεφάλι σου γιὰ νὰ στολίση τὴν μεγάλη Πύλη τοῦ Σεραγιοῦ τοῦ Ὀρτὰ Καπού!

—Προδότη! Πουλημένε! Τὸ κεφάλι τοῦ Ἀλῆ πασᾶ δὲν πέφτει τόσο εὔκολα.

Καὶ μὲ θεριοῦ γρηγοράδα τράβηξε τὸ πιστόλι του καὶ χτύπησε τὸν Χασάν.

Ἡ σφαῖρα πέρασε τὸ μερί του καὶ τὸν ἔρριξε βαρειὰ πληγωμένο χάμω.

—Οὔτε καὶ σὺ θὰ μοῦ γλυτώσεις! φώναξε μὲ λύσσα ὁ Ἀλῆς στὸν Καφταντζῆ, καθὼς τὸν σημάδευε.

Ἡ σφαίρα αὐτὴ ἡ δεύτερη, ξάπλωσε τὸν Καφταντζῆ νεκρὸ χάμω. Ὁ Κώστας Μπότσαρης εἶχε ἤδη σκοτώσει δυὸ ἄλλους ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους τοῦ Ὀμὲρ Βρυώνη ἐνῶ οἱ ἄλλοι Σουλιῶτες μὲ τὶς σπάθες χτυποῦσαν τοὺς ἐπιδρομεῖς.

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἀκούστηκε πνιγμένη ἡ φωνὴ τοῦ Ἀλῆ:

—Λαβώθηκα, Μπότσαρη! Βοήθεια!

Μιὰ σφαίρα τὸν εἶχε βρῆ στὸ στῆθος.

Ὡστόσο, δὲν ἔπεφτε.

Μὲ χέρι ποὺ ἔτρεμε, προσπαθοῦσε νὰ σημαδέψη τὸν Ὀμὲρ Βρυώνη.

Ὁ μπέης ὅμως τῆς Αὐλώνας δὲν λυπήθηκε διόλου τὸν παλιὸ ἀφέντη του. Τὸν σκόπευσε καὶ τὸ βόλι τοῦ πέρασε πέρα γιὰ πέρα τὰ πλευρά του.

Οἱ Τοῦρκοι στρατιῶτες ποὺ εἶχαν περιζώσει τὸ Κιόσκι ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς ἄρχισαν νὰ ρίχνουν ἀπὸ τὰ παράθυρα. Ὁ Ἀλῆ πασᾶς θανάσιμα χτυπημένος, ψυχορραγοῦσε.

—Τρέξε καὶ σφάξε τὴν Βασιλική, ἦταν τὰ τελευταῖα του λόγια στὸν Μπότσαρη. Μὴν τὴν ἀφήσης νὰ πέση στὰ χέρια αὐτῶν τῶν κακούργων!

Τὰ μάτια του μισόκλειναν—κι ὕστερα ἔμεινε ἀκίνητος. Εἶχε πεθάνει.

Οἱ στρατιῶτες τοῦ Σουλτάνου πήδησαν τότε στὸ Κιόσκι. Δὲν εἶχε πιὰ νόημα ἡ ἀντίσταση, γιὰ τοῦτο ὁ Μπότσαρης μὲ ὅσους Σουλιῶτες εἶχαν μείνει ζωντανοί, πήδησαν ἀπὸ ἕνα παράθυρο καὶ κατέφυγαν στὸ μοναστήρι τοῦ Σωτῆρα, ὅπου οἱ Σουλιῶτες συνέχισαν γιὰ καιρὸ τὴν ἄμυνά τους.

Ὁ Καδῆς ζύγωσε τὸ πτῶμα τοῦ τυράννου τῆς Ἠπείρου, κι ἀφοῦ βεβαιώθηκε πὼς δὲν ζοῦσε πιά, στ' ἀλήθεια, φώναξε νὰ τὸν ἀκούσουν ὅλοι:

—Ἡ ὀχιὰ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ δαγκώση!

Ὕστερα τὸν ἅρπαξε ἀπὸ τὸ πόδι, καὶ τὸν τράβηξε ἔξω ἀπὸ τὸ Κιόσκι, ὅπου τοῦ ἔκοψαν τὸ κεφάλι. Τὸ ἴδιο βράδυ, τὸ κεφάλι τοῦ Ἀλῆ, ἀφοῦ πλύθηκε κι ἀρωματίστηκε, προσφέρθηκε πάνω σὲ χρυσὸ δίσκο στὸν Σερασκέρη τοῦ Σουλτάνου.

Ὁ γέρο-Χουρσίτ, σηκώθηκε νὰ τὸ ὑποδεχτῆ ὅπως ἦταν ἡ συνήθεια.

Ἔσκυψε καὶ τὸ προσκύνησε τρεῖς φορές, κι ὕστερα κατὰ τὰ ἔθιμα τὸ ἀσπάστηκε.

—Ἤσουν ἐχθρός, μὰ τώρα ἔπεσες! ψιθύρισε. Γιὰ τοῦτο τώρα σέβομαι τὸ κεφάλι σου Ἀλῆ. Τὸ τέλος σου ἦταν περήφανο. Ἄμποτες ὁ Ἀλλὰχ νὰ μοῦ δώση τὸ ἴδιο! Κι ἦταν στ' ἀλήθεια προφητικὴ ἡ εὐχή του! Γιατὶ αὐτὸς ὁ παντοδύναμος σατράπης, ὁ ἀντρειωμένος διοικητὴς τῶν Μαμελούκων τῆς Αἰγύπτου ποὺ ἔπνιξε τὴν ἐπανάσταση τῶν Σέρβων στὸ αἷμα κι ἐξόντωσε τὸν τύραννο τῆς Ἠπείρου, ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνες καταδικάστηκε σὲ θάνατο μὲ τὴν κατηγορία ὅτι εἶχε κλέψει τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ἀλῆ!

Τὸ Νοέμβριο τοῦ ἴδιου χρόνου, ὁ Χουρσὶτ καρτερώντας τὸ δήμιο τοῦ Σουλτάνου στὶς φυλακὲς κοντὰ στὴν Λάρισα, προτίμησε νὰ πιῆ φαρμάκι καὶ νὰ πεθάνη ἀπὸ τὸ χέρι του.

Ἔτσι τελείωσε τὶς μέρες του μὲ τὴν παρήγορη σκέψη ὅτι τὸ κεφάλι του τουλάχιστο δὲ θὰ στόλιζε τὴν Μεγάλη Πύλη τοῦ Σαραγιοῦ ὅπως τὸ κεφάλι τοῦ Ἀλῆ πασᾶ!

Ὅπως καὶ νἆναι μὲ τὸν θάνατο τοῦ Ἀλῆ, ἡ Ἤπειρος ἀνάσανε.

Ἦταν σὰ νὰ τραβήχτηκε ἀπὸ πάνω της ἕνας ἴσκιος βαρὺς ποὺ χρόνια τὴν βασάνιζε!

(Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Φράσεις ποὺ ἔμειναν ἱστορικὲς

Ο ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ ΠΑΙΖΕΙ

«Μηδενὶ φράζειν πρὶν καὶ πατὴρ αὐτὸς παίδων γένηται».

Ὁ βασιλιὰς τῆς Σπάρτης, ὁ Ἀγησίλαος ὁ Μέγας, ποὺ γεννήθηκε στὰ 442 καὶ πέθανε στὰ 358 π.Χ. δὲν ἦταν μόνο ἕνας σπουδαῖος βασιλιὰς καὶ στρατηγός. Ἦταν μυαλωμένος, καὶ πολὺ μάλιστα. Διακρινόταν ἀκόμη γιὰ τὴν ἀγάπη του στὰ παιδιά του. Ὁ Ἀγησίλαος εἶναι ἴσως ὁ μοναδικὸς βασιλιὰς τῶν Σπαρτιατῶν, ποὺ δὲν ἀπόκρυπτε τὴν μεγάλη του ἀγάπη στὰ παιδιά του. Καὶ στὴν ἀγάπη του ἀκριβῶς αὐτὴ ὀφείλεται καὶ ἡ φράση ποὺ γράψαμε στὴν ἀρχὴ καὶ ποὺ θὰ πῆ «νὰ μὴν πῆς τίποτα σὲ κανέναν προτοῦ γίνη πατέρας».

Ὁ Ἀγησίλαος πολλὲς φορὲς κλεισμένος στὸ δωμάτιο του μὲ τὰ παιδιά του, ἔπαιζε μαζί τους διάφορα παιγνίδια. Πολλὲς φορὲς ὁ Ἀγησίλαος ἔπαιζε μαζί τους τὰ ἄλογα. Δηλαδὴ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ γιός του ἔπαιρναν ἀπὸ ἕνα μακρὺ καλάμι τὸ καβαλλίκευαν σὰν νὰ ἦταν ἄλογο καὶ ἔκαναν τὴν ἱππασία τους μέσα στὸ δωμάτιο λὲς καὶ ἦσαν σὲ ἱππόδρομο. Ἄλλη φορὰ ὁ μικρὸς γιὸς τοῦ Ἀγησίλαου εἶχε καβαλλήσει τὸν πατέρα του κι' αὐτὸς μὲ τὰ τέσσαρα σεργιάνιζε τὸ γιό του μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Ἀγησίλαος, δηλαδή, ἔκανε τὸ ἄλογο καὶ ὁ γιός του τὸν καβαλλάρη. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἄνοιξε ξαφνικὰ ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα κάποιος ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες τῆς Σπάρτης.

Ρεζιλίκι μεγάλο γιὰ τὸν καημένο τὸν βασιλιὰ καὶ μάλιστα τὸν βασιλιὰ τῆς Σπάρτης, ὅπου ἡ ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν γινόταν μὲ μεγάλη αὐστηρότητα καὶ αὐτὰ τὰ παιγνιδίσματα τῶν μεγάλων μὲ τοὺς μικροὺς ἦταν κάτι τὸ ἀπαγορευμένο καὶ ἀπαράδεκτο!

—Σὲ παρακαλῶ, εἶπε τότε στὸν ἐπισκέπτη του, δὲν θὰ μιλήσης γι' αὐτὸ ποὺ εἶδες προτοῦ γίνης καὶ σὺ πατέρας.

Τὸ ἀνέκδοτο αὐτὸ ποὺ τὸ ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος στὰ «Λακωνικὰ» τὸ ἀναφέρουν καὶ σὰν πάθημα πολλῶν βασιλιάδων ποὺ ἔζησαν πολλὰ χρόνια ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἀγησίλαο. Τὸ λένε καὶ γιὰ κάποιο Λουδοβῖκο τῆς Γαλλίας καὶ γιὰ κάποιον ἀπὸ τοὺς Ναπολέοντες.

Μὰ στὴν πραγματικότητα τὸ πάθημα ἦταν τοῦ Ἀγησίλαου, τοῦ ἔνδοξου βασιλιᾶ τῆς Σπάρτης.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1821

Δικαιολογημένο παράπονο

Στὰ 1821, καθὼς οἱ Ἕλληνες πολιορκοῦσαν τὴν Τριπολιτσά, ὁ Ἀναγνώστης Στάγκας ἀπὸ τὰ Λαγκάδια τῆς Γορτυνίας, πῆγε στὸν Κανέλλο Δεληγιάννη καὶ παραπονιόταν:

—Τί κακὸ ἔκαμα, ρωτοῦσε, καὶ δὲν μ' ἀφήνουν νὰ χαρίσω στὸ Ἔθνος τὸ κοπάδι τὰ βόδια μου.

—Κανένας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σ' ἐμποδίση, εἶπε ὁ Κανέλλος.

—Νὰ μοῦ ζήσης, φώναξε τότε ὁ Ἀνάστος Δεληγιάννης, ἀδελφὸς τοῦ Κανέλλου στὸν ἀδελφό του. Νὰ λευτερωθοῦμε κι ἂς βγάνουμε μὲ τὸ μαχαίρι λάχανα γιὰ νὰ ζήσουμε ἐμεῖς καὶ τὰ παιδιά μας.

Τά πρῶτα χρόνια τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

῾Ο καπετάνιος τῶν βουνῶν τοῦ Μωριᾶ, Κολοκοτρώνης βρίσκεται τώρα στὴ Ζάκυνθο. Πέρασε πολλοὺς κινδύνους καὶ τὴ ζωή του τὴν ἔπαιξε πολλὲς φορὲς κορώνα γράμματα ὥσπου νὰ φτάση στὸ μυρωμένο νησί, τὸ Φιόρο τοῦ Λεβάντε. Τὸν ἔφερε ἐκεῖ τὸ καΐκι τοῦ Ραυτόπουλου. Τοῦ ἔκαμαν μεγάλη ὑποδοχή. Ντόπιοι μὰ καὶ Μωραΐτες πρόσφυγες. ῾Ο ᾽Αναγνωσταρᾶς, ὁ Νικηταρᾶς, ὁ Μέλιος, οἱ Πετιμεζαῖοι, ὁ Γιαννάκης ὁ Κολοκοτρώνης. Τὸν ἀγκάλιαζαν, τὸν φιλοῦσαν, τὸν ρωτοῦσαν. Τοῦ εἶπαν τὰ δικά τους τὰ ντέρτια. Τοὺς εἶπε καὶ ὅλες τὶς συμφορὲς τῆς κλεφτουριᾶς τοῦ Μωριᾶ. Ράγιζε ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ν᾽ ἀκούη τὶς ἀτελείωτες δοκιμασίες τοῦ γένους!

Τὴν ἄλλη μέρα τὸν ζήτησε στὸ φτωχικό του κατάλυμα στὴ Ζάκυνθο, ἕνας πραγματικὰ ἀφεντάνθρωπος. ῾Ο Διονύσης ὁ Ρώμας. ῏Ηξερε γιὰ τὴ δράση τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ πολὺ τὸν ἐκτιμοῦσε... Τὸν ἀγκάλιασε, τὸν φίλησε καὶ τὸν ρώτησε ἀπὸ τί ἔχει ἀνάγκη, ἕτοιμος νὰ τὸν βοηθήση σ᾽ ὅ,τι τοῦ χρειαστῆ. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ὁ Ρώμας ὠργάνωσε στὴ Ζάκυνθο ἐπίσημο μνημόσυνο τῶν παλληκαριῶν ποὺ εἶχαν σκοτωθῆ στὰ βουνὰ τοῦ Μωριᾶ... Πῆγαν στὸ μνημόσυνο καὶ Ρῶσσοι ἀξιωματικοὶ ἀπὸ κείνους ποὺ βρίσκονταν στὴ Ζάκυνθο. Πῆγαν καὶ οἱ Ζακυνθινὲς ἀρχόντισσες μαυροφορεμένες καὶ γονάτισαν μπροστὰ στὸ κενοτάφιο ποὺ εἶχε στηθῆ μέσα στὴν ἐκκλησιά... Καὶ ἔκαναν τὴν προσευχή τους στὸ θεό, ψέλνοντας: «Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων...».

῾Ο Κολοκοτρώνης νόμιζε πὼς ὀνειρεύεται. Δὲν μποροῦσε ὁ κλέφτης αὐτὸς τῶν βουνῶν τῆς Πελοποννήσου νὰ κρατήση τὰ δάκρυά του:

—Ζοῦσε, λοιπόν, μπροστὰ σὲ μιὰ ῾Ελλάδα ἐλεύθερη, στὴν ῾Ελλάδα ποὺ δοξάζει τὴ μνήμη αὐτῶν ποὺ θυσιάζονται γιὰ χάρη της;

Καὶ ὡρκίστηκε νὰ ξαναρχίση τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν πατρίδα...

Καὶ ἀπὸ τὴν Ζάκυνθο ἀγναντεύει τὰ βουνὰ τοῦ Μωριᾶ. Καὶ κλαίει ἀπαρηγόρητα. Παίρνει τὸ μικρό του γιὸ τὸν Κολλῖνο, τοῦ δείχνει ἐκεῖ ἀπέναντι τὶς κορυφές:

—᾽Εκεῖ πέρα, τοῦ λέει, εἶναι ἡ Πατρίδα.

—Τί ἔχεις πατέρα μου καὶ κλαῖς καὶ βαρυαναστενάζεις;

—«Γλέπω τὴ θάλασσα πλατειὰ καὶ τὸν Μωριὰν ἀλάργα. Μὲ πῆρε τὸ παράπονο καὶ τὸ μεγάλο ντέρτι...».

* * *

Σὲ λίγο καιρὸ ὁ Κολοκοτρώνης βρισκόταν καπετάνιος σ᾽ ἕνα πολεμικὸ κουρσάρικο καράβι «τὸ Μωριᾶ», κι᾽ ἀλώνιζε τὶς θάλασσες, φόβητρο τῶν Τούρκων... Μιὰ μέρα ὁ «Μωριᾶς» βρέθηκε μπροστὰ σὲ μεγάλα Τούρκικα πολεμικά. Ἦταν δέκα κορβέτες καὶ μιὰ φρεγάδα. Κατέβαιναν μὲ προσταγὴ τοῦ σουλτάνου, νὰ πᾶνε στὴν ῞Υδρα νὰ πιάσουν τοὺς προεστούς. Εἶδαν τὰ κουρσάρικα τοῦ Κολοκοτρώνη κι ἄνοιξαν τὶς μπουκαπόρτες καὶ τὸ κανονίδι ἄρχισε. Τὸ πέλαγο γιόμισε βουή, λάμψη καὶ καπνούς. ῾Ο Κολοκοτρώνης δὲν τὰ ἔχασε. ᾽Εκεῖ κάπου ἀρμένιζε μιὰ ἐγγλέζικη φρεγάδα. Τῆς ἔκαμε σινιάλο καὶ κείνη ἔτρεξε νὰ τὸν βοηθήση.

Καὶ τὸ κανονίδι ἄναψε τώρα γιὰ καλὰ καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ οἱ δυὸ τούρκικες κορβέτες βούλιαξαν καὶ ἡ φρεγάδα σκλαβωνόταν.

῏Ηταν μιὰ νίκη τοῦ Κολοκοτρώνη ἐναντίον τῶν Τούρκων. Μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς νίκες του!

* * *

Στὶς 6 τοῦ Γενάρη τοῦ 1821 ὁ Κολοκοτρώνης βγῆκε στὴ Σκαρδαμούλα τῆς Μάνης. ῾Ο Μούρτζινος, ἄρχοντας τῆς Μάνης, ἀπὸ μεγάλη εὐγενικὴ οἰκογένεια, τὸν ὑποδέχτηκε ἐκεῖ καὶ ἔκαμε ὅτι μποροῦσε γιὰ νὰ κρατήση μυστικὸ τὸν ἐρχομό του.

Μὰ ὁ Κολοκοτρώνης ἀπὸ τὸ ἴδιο κι᾽ ὅλας βράδυ ἄρχισε νὰ προετοιμάζη τὴν ᾽Επανάσταση: Τὰ παλληκάρια ἔφταναν στὸ σπίτι τοῦ Μούρτζινου ἀπ᾽ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Μωριᾶ. Χαιρετοῦσαν τὸν Κολοκοτρώνη, τὸν ἄκουγαν μὲ βαθειὰ συγκίνηση καὶ προσοχή. Σ᾽ ὅλους ἔλεγε:

«Παλληκάρια ὅσα μπορεῖτε, ἅρματα, μπαρούτι καὶ βόλια. Εἰκοσιπέντε τοῦ Μάρτη γενικὸς ξεσηκωμός. Οὔτε μιᾶς μέρας ἀναβολή. Μὲ κανένα λόγο, μὲ καμμιὰ πρόφαση. ῞Οποιος καὶ νὰ τὸ πῆ. ῎Αμα πιάσετε τ᾽ ἅρματα πρώτη σας δουλειὰ νὰ παστρέψη ὁ καθένας τὴν ἐπαρχία του ἀπὸ τοὺς Τούρκους. ῎Αν προφτάσουν καὶ κλειστοῦνε στὰ κάστρα, θὰ τοὺς κυκλώσετε».

῾Ο λόγος τοῦ Κολοκοτρώνη σκλάβωνε.

Γιὰ νὰ τοὺς δώση κουράγιο ἔλεγε στὸν καθένα χωριστά:

—῎Αμα τοὺς κλείσετε στὸ κάστρο ἔφτασα κι ἐγὼ μὲ τὰ στρατεύματα.

Σ᾽ ὅλους ἔδινε τὴν ἴδια ὑπόσχεση. Θὰ πήγαινε ὁ ἴδιος. Θὰ ἦταν ὁ πανταχοῦ παρών. Σ᾽ αὐτὴ τὴ δουλειὰ τὸν βοηθοῦσαν οἱ δικοί του, τὰ ξαδέρφια

᾽Αγναντεύει τὰ βουνὰ τοῦ Μωριᾶ!...

του, ὁ ἀνεψιός του Νικηταρᾶς, ὁ Παπαφλέσσας, ὁ Ἀναγνωσταρᾶς.

Ἔτσι ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ ὠργάνωνε στὴν Πελοπόννησο τὴν Ἐπανάσταση. Ἡ Σκαρδαμούλα τῆς Μάνης γίνηκε τὸ μυστικὸ στρατηγεῖο του.

* * *

Μὰ ὅλες οἱ συνεννοήσεις γίνονταν τὴ νύχτα· τὴν ἡμέρα οἱ ἐπαναστάτες ζοῦσαν εἰρηνικὸ βίο.

Ἔπαιζαν, γελοῦσαν, ἔρριχναν λιθάρι. Οἱ τοῦρκοι στὸ μεταξὺ παρακολουθοῦσαν μὲ ἀνησυχία τὶς κινήσεις τῶν ραγιάδων. Μὲ τὴ φαντασία τους, ποὺ τὴν μεγάλωνε ὁ φόβος, εἶχαν κιόλας φέρει τὸν Κολοκοτρώνη στὴ Μάνη μὲ πολλὲς χιλιάδες στρατό, πολὺ προτοῦ φθάσει ὁ ἴδιος μόνος, χωρὶς ἀσκέρι στὴ Σκαρδαμούλα.

Καὶ οἱ τοῦρκοι διάλεξαν μερικοὺς κατασκόπους νὰ πᾶνε ἐκεῖ στὴ Μάνη νὰ δοῦν τί κάνει ὁ Κολοκοτρώνης. Βρῆκαν, λοιπόν, τούρκους ποὺ ἤξεραν καλὰ τὰ ἑλληνικά, τοὺς ἔντυσαν ραγιάδικα καὶ τοὺς ἔστειλαν. Ἔφτασαν στὴ Σκαρδαμούλα, γλύστρησαν μέχρι τὸ σπίτι τοῦ Μούρτζινου καὶ γύρισαν πίσω στὴν Τρίπολη. Ἔδωσαν τὴν ἀναφορά τους στὶς ἀρχές. Ἡ ἀναφορά τους ἦταν σύντομη, λιγόλογη.

—Βρήκαμε, εἶπαν οἱ κατάσκοποι, ἕνα γέρο, ποὺ ἔπαιζε ἀμάδες μὲ τέσσερους πέντε ἄλλους! Τίποτ' ἄλλο.

Ἔπαιζε ἀμάδες μὲ τέσσερις-πέντε ἄλλους...

Τόσο καλὰ τοὺς γελοῦσε ὅλους ὁ γέρος. Ἡσύχασαν τώρα οἱ τοῦρκοι, βέβαιοι πὼς ὁ Κολοκοτρώνης δὲν εἶχε φέρει μαζί του στρατό. Μὰ δὲν ἦταν καθόλου βέβαιοι πὼς δὲν ἑτοίμαζε κιόλας τὴν Ἐπανάσταση. Ἴσα ἴσα πίστευαν πὼς τὸ καζάνι ἔβραζε κι' ὅλας καὶ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ ξεχείλιζε.

* * *

Ἕνας ἄντρας ἔνοιωσε τὸν Κολοκοτρώνη: Ὁ φίλος του ὁ Τρουπάκης ὁ Μούρτζινος. Αὐτὸς τοὔδωσε τὸ πρῶτο σῶμα νὰ βαδίσῃ σὰν ἀρχηγός, στὸ κέντρο τοῦ Μωριᾶ. Ἡ φαμίλια τῶν Τρουπάκηδων, παλιὰ Βυζαντινή, ἀπὸ τοὺς Παλαιολόγους τοῦ Μυστρᾶ, εἶχαν ὅλη τὴν περηφάνεια γιὰ τὴν καταγωγή τους κι' ἦταν σ' αἰώνιες δοσοληψίες μὲ τοὺς τούρκους. Ὁ Καπουδὰν πασᾶς εἶχε κρεμάσει στὸ κατάρτι τῆς φρεγάδας του τὸν Μιχάλη Τρουπάκη, μπέη τῆς Μάνης. Κι' ἀπὸ τὰ παιδιά του γλύτωσε ὁ Παναγιώτης, ὁ λεγόμενος Μούρτζινος, γιὰ νὰ φυλακιστῇ στὴν Πόλη, ὅπου βάφτισε—μέσα στὴ φυλακή—τὴ Μπουμπουλίνα, κόρη τῆς Λασκαρίνας, ποὺ τὴ γέννησε τότε στὰ σίδερα... Δὲν ἀγαποῦσε μόνο τὸν Κολοκοτρώνη, τὸν θαύμαζε. Ἤξερε καλὰ τὴν παλληκαριά του καὶ ἐκτιμοῦσε τὸ στρατηγικό του μυαλό. Τοὔδωσε 250 παλληκάρια μὲ ἀρχηγὸ τὸν ἀνεψιό του καὶ συνονόματό του Παναγιώτη Τρουπάκη, τὸν λεγόμενο Μπουκουβαλέα, δυνατὸ πολεμιστή, ποὺ θύμιζε τοὺς συγχρόνους του Παναγιώταρο, τὸν Θανάση Δουράκη, καὶ τὸν Τσέκερη. Τὸ εἶχε γυμνάσει κρυφά, ὁ ἴδιος ὁ Κολοκοτρώνης, αὐτὸ τὸ σῶμα στὸν πύργο τοῦ Τρουπάκη, στὴ Σκαρδαμούλα. Τότε κι' ὁ Πετρόμπεης φιλοτιμήθηκε. Γιὰ νὰ μὴν φανῇ πὼς τὸν μάχεται, τοὔδωσε κι' αὐτὸς ἄλλους πενῆντα Μανιάτες, μὲ τὸν Πιέρο Βοϊδῆ, Μαυρομιχάλη. Ἔτσι, μονάχα μὲ τρακόσιους ἄντρες, ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Καλαμάτα, ὁ ἀληθινὸς ἀρχηγὸς τοῦ Μεγάλου Ἀγῶνα. Μ' αὐτοὺς ἔχει τὸ κουράγιο νὰ τραβήξῃ κατὰ τὴν Τρίπολη.

Καὶ καμμιὰ δύναμη, καμμιὰ ἐναντιότητα, καμμιὰ καταδρομὴ τῆς τύχης δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν κάμῃ ποτὲ νὰ χάσῃ ἀπὸ τὰ μάτια του αὐτὸ τὸ σκοπό, ποὺ θὰ γλυτώσῃ καὶ θὰ στερεώσῃ τὴν Ἐπανάσταση. Μὰ ἡ δύναμη τοῦ Κολοκοτρώνη δὲν εἶναι τούτη τὴ στιγμὴ τ' ἅρματά του. Ἡ ἰσχύς του δὲν εἶναι οἱ ἄντρες του. Ἡ δύναμή του βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀκλόνητη πίστη του στὸν ἀγῶνα καὶ τὸν ἑαυτό του...

* * *

Τὴν ὥρα ποὺ οἱ γέροι φτιάνανε τὴν πρώτη πολιτικὴ ἀρχὴ στὴν Καλαμάτα κι' οἱ νεώτεροι κοίταζαν νὰ μπλοκάρουν τὰ κάστρα τῆς Μεσσηνίας, ὁ Κολοκοτρώνης τραβοῦσε γιὰ μέσα.

«Ἔκοψα, εὐθύς, λέει μὲ ἄφταστη συντομία στὴν αὐτοβιογραφία του, δύο σημαῖες μὲ σταυρὸ κ' ἐνίκησα». «Κινώντας ἐγώ, εἶχαν μίαν προθυμίαν οἱ Ἕλληνες».

Καὶ καθὼς διηγεῖται, στὰ χωριουδάκια χτυποῦσαν οἱ καμπάνες, οἱ παπάδες ἔβγαιναν μὲ τ' ἄμφιά τους καὶ τὰ ξεφτέρια τους, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, γονάτιζαν, ἔκαναν δεήσεις.

«Μοῦ ἤρχετο, λέει ὁ Κολοκοτρώνης, τότε νὰ κλαύσω...» ἀλλὰ δὲν συμπληρώνει τὴ φράση του ποὺ τὴν κλείνει μὲ τὴ φράση «ἀπὸ τὴν προθυμία ποὺ ἔβλεπα».

Μπορεῖ νὰ θέλῃ νὰ πῇ μ' αὐτό, πὼς τοῦ ἐρχόταν πότε νὰ κλάψῃ ἀπὸ συγκίνηση καὶ πότε νὰ γελάσῃ μὲ τὴν καρδιά του ποὺ περιοριζόταν γιὰ τὴν ὥρα σὲ δεήσεις.

* * *

Πανικὸς στοὺς Τούρκους τῆς Ἀνδρούσας. Ἦταν ὡς τριακόσια ἑξῆντα γερὰ ντουφέκια. Ὅταν ἄκουσαν γιὰ τὸν Κολοκοτρώνη τ' ἄφησαν ὅλα κ' ἔτρεξαν νὰ χωθοῦν στὰ κάστρα τῆς Κορώνης καὶ τῆς Μεθώνης. Ἡ θεωρητικὴ ὅμως προθυμία τοῦ ἀπόλεμου πληθυσμοῦ κάνει τὸν Κολοκοτρώ-

(Συνέχεια στὴ σελ. 148)

ΓΙΑ ΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Ἔχομε μιλήσει ἀρκετὲς φορὲς γιὰ τὰ λιπάσματα. Ὡς τόσο νομίζω πὼς ἴσως δὲν θἄταν ἄσκοπο ἂν τὰ ἀγροτόπαιδα ποὺ αὔριο θὰ καλλιεργήσουν τὴ γῆ τους μὲ τρόπο πιὸ ἐπιστημονικὸ (δηλαδὴ πιὸ συμφερτικὸ) εἶχαν μιὰ παραπάνω ἰδέα γιὰ τὴν ἀκριβὴ αὐτὴ τροφὴ καὶ τὸ δυναμωτικὸ φάρμακο τοῦ φυτοῦ ποὺ εἶναι τὸ λίπασμα.

Νὰ ἕνας πίνακας ὅπως μᾶς τὸν δίνει ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους γεωπόνους μας, καὶ ποὺ σίγουρα θὰ εἶναι χρήσιμος στὸν καθένα ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργία.

ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΛΙΠΑΝΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

1. Ἀζωτοῦχα

α) Νιτρικά. Νίτρο τῆς Χιλῆς σπειρωτὸ 16—0—0. Περιέχει 16 ο)ο ἄζωτο σὲ νιτρικὴ μορφή, 27 ο)ο νάτριο καὶ δευτερεύοντα στοιχεῖα.

Νίτρο Χιλῆς κρυσταλλικό. 15,5—0—0. Περιέχει 15,5 ο)ο ἄζωτο, 26 ο)ο νάτριο καὶ περισσότερα δευτερεύοντα στοιχεῖα.

Νιτρικὸ νάτριο συνθετικὸ 16—0—0. Περιέχει 16 ο)ο νιτρικὸ ἄζωτο καὶ 26 ο)ο νάτριο.

Νιτρικὴ ἄσβεστος. Περιέχει 13-15, 5ο)ο ἄζωτο καὶ 19-21 ο)ο ἀσβέστη.

Ἀμμωνιοῦχο νιτρικὸ ἀσβέστιο. Περιέχει 15,5 ο)ο ἄζωτο (14,75 νιτρικὸ καὶ 0,75 ἀμμωνιακό).

β) Ἀμμωνιακά. Θειϊκὴ ἀμμωνία. Περιέχει 20,5—21 ο)ο ἄζωτο.

Ὑδροχλωρικὸ ἀμμώνιο. Περιέχει 23-28 ο)ο ἄζωτο.

γ) Ἀμμωνιο-νιτρικά. Νιτρικὴ ἀμμωνία. Περιέχει 33,5—35 ο)ο ἄζωτο.

δ) Ἀμιδικά. Κυαναμίδη τοῦ ἀσβεστίου. Περιέχει 15—23 ο)ο ἄζωτο καὶ 20—22 ο)ο ἀσβέστιον.

ε) Οὐρία. Περιέχει 45 ο)ο ἄζωτο.

2. Φωσφορικὰ λιπάσματα

Ὑπερφωσφορικὰ κοκκάλων 0—20—0. Περιέχουν 20 ο)ο φωσφορικὸ ὀξύ.

Ὑπερφωσφορικὸ ὀρυκτό. Κυρίως τρεῖς τύποι εἶναι γνωστοὶ στὴν Ἑλλάδα:

0—16—0 Περιέχει 16 ο)ο φωσφορικὸ ὀξύ.

0—40)42—0. Περιέχει 40-42 ο)ο φωσφορικὸ ὀξύ.

0—44)46—0. Περιέχει 44-46 ο)ο φωσφορικὸ ὀξύ.

3. Καλιοῦχα

Χλωριοῦχο κάλι. Περιέχει 49-55 ο)ο χλωριοῦχο κάλι.

Θειικὸ κάλι. Περιέχει 46-50 ο)ο χλωριοῦχο κάλι.

4. Σύνθετα λιπάσματα

Φωσφορικὸ ἀμμώνιο. Περιέχει μέχρι 20,5 ο)ο, ἀμμωνιακὸ ἄζωτο καὶ 52 ο)ο φωσφορικὸ ὀξύ. Στὴν ἙΕλλάδα κυκλοφόρησαν τὸ 11—48—0 καὶ 16,5—20—0.

Νιτρικὸ κάλι Χιλῆς (μίγμα νιτρικοῦ καλίου καὶ νιτρικοῦ-νατρίου). Περιέχει 14-16 ο)ο ἄζωτο, 15-19 ο)ο νάτριο καὶ 10-15 ο)ο κάλι. Νιτρικὸ κάλι. Περιέχει 12-13 ο)ο ἄζωτο καὶ 33-35 ο)ο κάλι.

5. Ὀργανικὲς οὐσίες

Περιεκτικότητα στὰ ἑκατὸ (ο)ο)

	ἄζωτο ὀργανικὸ	φωσφορικὸ	κάλι
Κέρατα	10-15	0,4-1,5	0,4-0,8
Αἷμα νωπὸ	3	0,05	0,08
Αἷμα ἀποξηραμένο	10-13	0,7-1	0,75
Κρέας ἀποξηραμένο	9-11	1 - 3	0,2-0,8
Γκουάνο ἀζωτοῦχο	8 - 11	5 - 14	0,5-1
Ἀνθρώπινα ἀποχωχωρήματα σκόνη	8 - 18	18-40	3 - 10
Ἀνθρώπινα ἀποχωρήματα βόθρων	3 - 4	1 - 2	1 - 2
Κουτσουλιὲς ὀρνίθων ξερὲς	10	13	1 - 2
Κουτσουλιὲς περιστεριῶν	30	11	1 - 2
Κόκκαλα ἀκατέργαστα (νωπὰ)	5 - 6	20	1 - 2
Κόκκαλα ἀποζελατινωμένα (ὀστεάλευ.)	1	28-32	0 - 2
Στάχτη βελανιδιᾶς	—	6 - 8	8 - 19
» σπάρτου	—	10 - 12	30 - 32
» λεύκης	—	10	10 - 15
» φτελιᾶς	—	8 - 10	20 - 25
» φυκῶν	—	—	6 - 15
» ἀνθρακίτη	—	—	0,5-1
» λιγνίτη	—	—	1 - 1,5

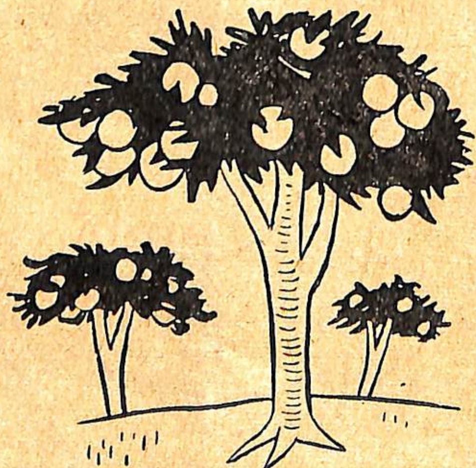
ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

(Ἀπρίλης)

Στὰ χωράφια. Σιτηρά: Σκάλισμα-βοτάνισμα, (δεύτερο)—ἂν δὲν ἔγιναν τὸ Μάρτη καὶ ἂν τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἀνάπτυξη τῶν φυτῶν.

Ἀμπέλι. Σταφίδα: Σκάλισμα-θειάφισμα. Ψέκασμα μὲ γαλαζόπετρα καὶ ἀσβέστη (βορδιγάλλειο πολτὸ) κατὰ τοῦ περονοσπόρου (τὰ πρῶτα γιὰ τὰ ὀψιμώτερα καὶ τὸ δεύτερο ψέκασμα γιὰ τὰ πρωιμότερα). Ψέκασμα κατὰ τοῦ σκουληκιοῦ. Κορυφολόγημα (ἅμα δέσει τὸ ἀνθος). Καθάρισμα βλασταριῶν παλιοῦ ξύλου. Μπολιάσματα. Στὸ λιοστάσι: Ψέκασμα κατὰ τοῦ σκόρου (πυρηνοτρήτη). Ξυλοπαγίδες κατὰ τοῦ σκαθαριοῦ (φλοιοτρίβη). Μπόλιασμα. Σκάψιμο.

Οἱ ἐλῆες θὰ δείξουν τὰ μοῦρα τους, σὲ μερικὲς δὲ ζεστὲς περιφέρειες, θ' ἀρχίσῃ ἡ ἄνθηση κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνός. Θὰ πρέπει νὰ ἔχει τελειώσει τὸ κλάδεμα πρὸ τῆς ἀνθήσεως καὶ ὅσο τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερα. Ἐπίσης τὸ

Ἀνέκδοτα ἀπὸ τὸν ἀγώνα τοῦ 1821

ΠΟΛΛΟΙ ΟΙ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΑΙΟΙ

Ὁ Θεοδωράκης ὁ Δεληγιάννης, ἕνας ἀπὸ τοὺς πρόκριτους τῆς Πελοποννήσου, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1821 ἦταν στὴν Τριπολιτσὰ φυλακισμένος ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Στὴ φυλακὴ βρισκόταν ὄχι βέβαια γιὰ καμμιὰ ἀτιμία, ἀλλὰ γιατὶ οἱ Τοῦρκοι κάτι εἶχαν μυριστῆ καὶ ἔπαιρναν τὰ μέτρα τους ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ φυλάκιση τοῦ Δεληγιάννη στενοχώρησε τοὺς Φιλικοὺς τῆς Πελοποννήσου γιατὶ φοβήθηκαν πὼς τὰ ἀδέλφια τοῦ Δεληγιάννη δὲν θὰ ἔπαιρναν μέρος στὴν Ἐπανάσταση ἀπὸ φόβο μήπως οἱ Τοῦρκοι σκοτώσουν τὸν ἀδελφό τους, ποὺ τὸν κρατοῦσαν στὰ χέρια τους.

Ἅμα ὁ Κανέλλος ὁ Δεληγιάννης ἔμαθε τοὺς φόβους αὐτοὺς εἶπε:

—Οἱ Δεληγιανναῖοι εἶναι τόσοι πολλοὶ ποὺ καὶ ἂν σκοτώσουν κάμποσους οἱ Τοῦρκοι, πάλι θὰ μείνουν ἀρκετοὶ γιὰ νὰ τοὺς πολεμᾶνε.

Καὶ πραγματικὰ ἦταν πολλοὶ οἱ Δεληγιανναῖοι: Ὁ Ἀναγνώστης, ὁ Θεοδωράκης, ὁ Ἀνάστος, ὁ Κανέλλος, ὁ Δημήτρης, ὁ Κωσταντῆς, ὁ Πανάγος, ὁ Νικόλας καὶ ὁΓιωργάκης...

ἔδαφος τοῦ ἐλαιῶνος θὰ πρέπη νὰ ἔχη καλλιεργηθῆ ἀπὸ τὰ τέλη Φεβρουαρίου ὡς τὶς ἀρχὲς τοῦ Μαρτίου. Ἂν, ὅμως, δὲν ἔγινε, θὰ πρέπει νὰ γίνει ἀμέσως, γιατὶ κάθε μέρα ποὺ περνάει μὲ βλάστηση, εἴτε φυσική, εἴτε κατόπιν σπορᾶς κάποιου φυτοῦ στὸν ἀκαλλιέργητο ἐλαιῶνα, θὰ ζημιώση πάρα πολὺ τὰ δένδρα, συνεπῶς καὶ τὴν καρποφορία.

Ἐπίσης, ἂν δὲν ἔγινε τὸ κλάδεμα ποὺ εἴπαμε τὸν περασμένο μῆνα, ἂς γίνη ὅσο τὸ δυνατὸ γρηγορώτερα καὶ πρὸ τῆς ἀνθήσεως. Ὅποιος ἔχει εὐκολία νὰ ψεκάση τὶς ἐλῆές του μὲ μισὴ ὀκᾶ ἀρσενικὸ μόλυβδο, μισὴ ὀκᾶ ἀσβέστη καὶ 3 ὀκάδες σιρόπι σταφίδος σὲ 100 ὀκάδες νερό, θ' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ δυὸ σοβαροὺς ἐχθροὺς τοῦ ἐλαιοκάρπου καὶ τῶν ἐληοανθῶν ἀπὸ τὸν δάκο καὶ τὸν πυρηνοτρήτη. Ἂν ὁ ψεκασμὸς γίνει μόνο μὲ ἀρσενικὸ μόλυβδο τότε θὰ πολεμηθῆ ἐντελῶς ὁ πυρηνοτρήτης καὶ ἐν μέρει ὁ δάκος ἢ κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος καὶ ὁ δάκος. Προσθήκη στὸν πολτὸ ΔΔΤ θὰ καταπολεμήση τὸν πυρηνοτρήτη.

Λεμονοπορτόκαλα: Νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ προληπτικὰ φάρμακα τοῦ περασμένου μηνός. Δηλ. ἐπάλειψη τοῦ κορμοῦ, καθὼς καὶ ἀζωτοῦχες λιπάνσεις. Νὰ μὴ παραλειφθῆ ἡ ἀσβέστωση τοῦ ἐδάφους, ἂν ἔχει τοῦτο χάσει τὸν ἀσβέστη του μὲ τὸ πότισμα. Κι ἔτσι θὰ προληφθῆ ἡ ἐπικίνδυνη κορυφοξήρα τῶν λεμονοδένδρων καὶ τὸ σάπισμα τῶν ριζῶν ἀπ' τὸ σκουλήκι.

Λαχανόκηπος. Φύτεψη πρώιμη τῶν καλοκαιρινῶν φυτῶν ποὺ ἀναπτυχθήκανε στὰ τζάκια καὶ σπορὰ γιὰ φύτεψη ὄψιμων. Ἡ φύτεψη τῆς ντομάτας νὰ γίνη ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ βαθειὰ γιὰ νὰ μὴν ἀναγκαστεῖ κανεὶς νὰ κάνη καταβολάδιασμα.

Ὅσο πιὸ βαθεια φυτευθῆ, τόσο λιγώτερα ποτίσματα θὰ θέλη.

Νὰ γίνεται χρήση μεγάλων ποσοτήτων ἀπὸ ὅλα τὰ λαχανικά, γιατὶ εἶναι πολύτιμες τροφὲς ποὺ διορθώνουν τὴν ἐλαττωματικὴ τροφὴ ὅπως εἶναι τὰ κρέατα, τὰ ψάρια, τὰ ὄσπρια, τὰ ζυμαρικά. Ἐπίσης, γιατὶ προμηθεύουν πολύτιμα ἅλατα κι ὠφέλιμες βιταμίνες.

Ὁ μπάρμπα Μῆτρος

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Ὁ Κολοκοτρώνης!

Ἀγαπητά μου παιδιά

Τὶς μέρες αὐτές, μὲ τὶς προετοιμασίες τῆς Ἐθνικῆς μας Ἑορτῆς, ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ζοῦμε μὲ τὴν ἀνάμνηση τῶν ἡρώων, ποὺ χάρισαν στὴν πατρίδα μας τὴν Ἐλευθερία.

Μ' ἕνα τέτοιο ἥρωα, τὸν πιὸ μεγάλο ἀπ' ὅλους, τὸν Κολοκοτρώνη, «τὸν ἥρωα τῶν ἡρώων», ὅπως τὸν ὠνόμασαν, θὰ στολίσω σήμερα τὴν μικρή μας αὐτὴ στήλη. Καὶ ὄχι μὲ τὰ ἔργα του, σὰν ἦταν μεγάλος—γιατὶ αὐτὰ τὰ μαθαίνετε ἀπὸ τὴν ἱστορία σας στὸ σχολεῖο—παρὰ μὲ τὰ πρῶτα του χρόνια, ὅταν κι' ἐκεῖνος ἦταν παιδὶ σὰν κι ἐσᾶς.

Αὐτὴ τὴν εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ Κολοκοτρώνη θέλω νὰ σᾶς δώσω σήμερα.

Γεννήθηκε—ποῦ ἀλλοῦ;—στὸ βουνό, ὅταν ἡ μητέρα του ἔφευγε μ' ἄλλες γυναῖκες, γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ποὺ εἶχαν κάμει σφαγὴ στὴ Τριπολιτσά.

Ἡ ἑτοιμόγεννη καπετάνισσα πῆρε τοὺς λόγγους καὶ τὶς ραχοῦλες καί, κάτω ἀπὸ ἕνα πρινάρι, γέννησε τὸ μικρὸ Θοδωρῆ, ποὺ ἡ μοῖρα τὸν προώριζε νὰ γίνη ἀργότερα τόσο μεγάλος. Ὁ ἴδιος μᾶς διηγιέται πῶς ἡ φωτιὰ τῆς Τριπολιτσᾶς, ποὺ τὴν ἔκαιγαν οἱ Τοῦρκοι, ἦταν τὸ πρῶτο φῶς ποὺ εἶδαν τὰ μάτια του κι' ὁ ἦχος τῶν ντουφεκιῶν τὸ νανούρισμά του.

Μικρός, οὔτε δέκα χρονῶν, ἔμεινε ὀρφανός, γιατὶ ὁ πατέρας του σκοτώθηκε σὲ μιὰ μάχη. Βοηθοῦσε λοιπὸν τὴ μητέρα του, γιὰ νὰ μεγαλώσουν τ' ἀδέρφια του. Φόρτωνε τὸ γαϊδουράκι τους ξύλα καὶ πήγαινε στὴν Τρίπολη καὶ τὰ πουλοῦσε. Ἡ μητέρα του πάλι ὕφαινε ξένες ἀντρομίδες στὸν ἀργαλειό. Κάποια μέρα λοιπόν, ποὔχε βρέξει, τὸ γαϊδουράκι τοῦ Θόδωρου γλύστρησε πάνω στὸ καλντιρίμι καὶ τίναξε πέρα τὶς λάσπες. Ἕνας Τοῦρκος περνοῦσε καὶ πιτσιλίστηκε. Ἅρπαξε λοιπὸν τὸν μικρὸ Κολοκοτρώνη καὶ τοὖδωκε ἕνα χαστοῦκι. Γυρίζει στὴν καπετάνισσα μάνα ὁ Θοδωρῆς, κατακόκκινος καὶ γεμάτος θυμό :

—Μάνα, τῆς λέει, δῶσε μου τὸ σπαθὶ τοῦ πατέρα. Θὰ πάρω κι' ἐγὼ τὰ βουνά. Θὰ πλερώσω τὸ μπάτσο τοῦ Τούρκου μὲ τόκο. Θὰ πάρω ἐκδίκηση γιὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα.

Ἡ μάνα τοὖδωσε τὸ ντουφέκι καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ πατέρα του.

—Ὁρκίσου πὼς ὅσο ζῆς θὰ μισῆς τοὺς τυράννους τοῦ εἶπε. Καὶ πὼς δὲ θὰ προσκυνήσης ποτέ σου τὸν Τοῦρκο.

—Ὁρκίζομαι, μάνα, πὼς δὲν θὰ ἡσυχάσω ἂν δὲν διώξω τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὸν τόπο, ἂν δὲν λευτερώσω τὸ Μωριά.

Ἔτσι δεκαπέντε χρονῶν ὁ Κολοκοτρώνης ἔγινε κλέφτης κι' οἱ Τοῦρκοι τὸν ἔτρεμαν τόσο ποὺ σὰν ἤθελαν νὰ τοὺς πιστέψη κανεὶς γιὰ κάτι ἔλεγαν:

—Νὰ μὴ γλυτώσω ἀπ' τὸ σπαθὶ τοῦ Κολοκοτρώνη, ἂν λέω ψέματα.

Κι' ἦταν τόσο σοβαρὸς ὁ ἀμούστακος αὐτὸς καπετάνιος, ποὺ οἱ σύντροφοί του, ὅλοι μεγαλύτεροι βέβαια, τὸν ἔλεγαν, ἀπὸ τότε «γέρο». Γιατὶ εἶχε φρόνηση γέρου κι' ὄχι παιδιοῦ.

Κι' ἔτσι ἔμεινε καὶ στὴν ἱστορία: Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ! Καὶ τὸν ὅρκο του τὸν κράτησε. Ἐλευθέρωσε τὸ Μωριᾶ κι' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Πρῶτος καὶ καλλίτερος μέσ' στοὺς ἥρωες τοῦ 21.

Ἂς τὸν τιμήσουμε λοιπὸν σήμερα γιατὶ ἡ μορφή του εἶναι ἕνας ἥλιος φεγγοβόλος μέσα στὴν Ἑλληνικὴ ἱστορία.

Μ' ἀγάπη

Ἡ Γιαγιὰ Καντιανή

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Τὸ Γουρούνι καὶ τὸ Λιοντάρι

Μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ ζοῦσε στὸ δάσος ἕνα λιοντάρι. Μὰ τί λιοντάρι! Εἶχε μιὰ χαίτη ποὺ μὲ τὸ μαλλί της μποροῦσες νὰ γεμίσης δέκα σ.ρώματα. Εἶχε κι ἕνα κεφάλ ποὺ νόμιζες πὼς ἦταν σὰν ἀπὸ κεῖνες τὶς μεγάλες μουτσοῦνες ποὺ βλέπεις καμμιὰ φορὰ στὸν καρνάβαλ. Μὰ καὶ ἡ περπατησιά του ἦταν μεγαλόπρεπη. Καθὼς περπατοῦσε μὲ καμάρι καὶ μὲ σοβαρότητα ἔνοιωθες γιὰ τὸ βασιλιὰ αὐτὸν τῶν ζωντανῶν τοῦ δάσους, ἕναν ἀπέραντο σεβασμό. Μὰ καὶ ἡ οὐρά του δὲν πήγαινε πίσω. Καθὼς τὴν κουνοῦσε δῶθε κεῖθε ἔλεγες νὰ σὲ φυλάει ὁ Θεὸς ἀπὸ κανένα χτύπημά της.

Ὁ λέοντας ἦταν πραγματικὰ ὁ βασιλιὰς τοῦ δάσους ἐκείνου. Καὶ τὰ ἄλλα λιοντάρια τὸν ἀναγνώριζαν γιὰ καλλίτερο τους καὶ τὰ ἄλλα ζούδια τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου, τὸν ἀναγνώριζαν γιὰ ἄρχοντά τους.

Καὶ ἡ ζωὴ στὴ μεγάλη καὶ δυνατὴ αὐτὴ κοινωνία τῶν ζωντανῶν τοῦ βουνοῦ, ποὺ ξέχασα νὰ σᾶς πῶ, τὴν ἔλεγαν Λεονταρία, κυλοῦσε ὄμορφα καὶ ὅλοι ἦταν εὐχαριστημένοι.

Μὰ μιὰ μέρα κάποιος βρέθηκε νὰ διαταράξη τὴν ἡσυχία τῆς κοινωνίας αὐτῆς τῶν θηρίων. Ἦταν ἕνα γουρούνι. Ὄχι ἀγριογούρουνο. Ἕνα γουρούνι ἀπὸ κεῖνα ποὺ τρέφουν στὰ σπίτια γιὰ νὰ τὸ σφάξουν τὰ Χριστούγεννα ἢ καὶ τὶς ἀποκριές. Κάποια μέρα τὸ γουρούνι ξέκοψε ἀπὸ τὴν αὐλὴ ὅπου ζοῦσε μιὰ ζωὴ χαρισάμενη καὶ τράβηξε γιὰ τὸ δάσος. Κάτι εἶχε ἀκούσει μιὰ φορὰ ἀπὸ μιὰ ἀλεποῦ—ποὺ εἶχε φτάσει κοντὰ στὸ σπίτι, ποὺ ἔμενε τὸ γουρούνι, μὲ σκοπὸ νὰ κλέψη κότες—γιὰ τὸ Βασίλειο τῆς Λιονταρίας. Καὶ φιλοδοξοῦσε νὰ πάη στὸ δάσος καὶ νὰ μάθη τρόπους στοὺς ἄγριους αὐτοὺς ὀρεσίβιους, τὸ εὐγενικὸ αὐτὸ γουρούνι τοῦ χωριοῦ.

Ἔφτασε τέλος πάντων στὴ Λεονταρία καὶ ἄρχισε τὸ κήρυγμα. Τί τὸ θέλετε τὸ λιοντάρι γιὰ βασιλιά σας; ἔλεγε. Ἐμένα νὰ πάρετε ποὺ εἶμαι τόσο καλὰ μορφωμένο καὶ καλομαθημένο. Ἐγὼ ἔχω ζήσει κοντὰ σὲ ἀνθρώπους καὶ ἔμαθα εὐγενικοὺς τρόπους...

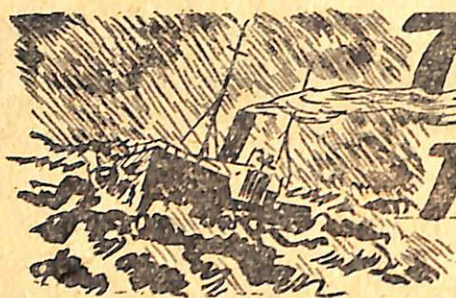
—Μὰ ἐγώ, εἶπε μιὰ ἀλεποῦ, ἄκουσα κάποτε μερικοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔλεγαν πολλὰ γιὰ τὴν κακή σου ἀνατροφή! Σὲ λένε βρωμιάρη. Τόσο πολύ, ποὺ ἅμα κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους κάμει προστυχιὰ τὸν λένε...

—Σούτ! εἶπε πειραγμένο τὸ γουρούνι. Οἱ ἄνθρωποι πολλὲς φορὲς δὲν ξέρουν πάντα τί θέλουν οὔτε τί λένε. Εἶναι τόσο ἄδικοι ποὺ τὶς δικές τους κακοτροπίες τὶς ἀποδίδουν στὰ ἄκακα ζῶα.

—Σὰν νὰ ἔχει δίκιο τὸ γουρούνι, εἶπε ὁ γάϊδαρος ποὺ ἀπὸ τὴ χαρά του γκάρισε πιὸ δυνατὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη

(Συνέχεια στὴ σελίδα 130)

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Τά παιδιά τοῦ πλοιάρχου Γκράντ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ ΑΓΩΝΙΑΣ

Ἡ μέρα πέρασε ἥσυχα.

Εἶχαν τελειώσει οἱ προετοιμασίες γιὰ τὴν ἀναχώρηση τοῦ Μαλρέντυ. Ὁ ναύτης ἦταν ἐνθουσιασμένος ποὺ τοῦ δινόταν ἡ εὐκαιρία νὰ δείξη στὸν κύριό του τὴν ἀφοσίωσή του.

Ὁ Παγανέλι εἶχε ξαναβρῆ τὴν ψυχραιμία του καὶ τὸ μυαλό του. Ἔδειχνε βέβαια πὼς κάτι τὸν ἀπασχολοῦσε, ἀλλὰ ἦταν φαίνεται ἀποφασισμένος νὰ μὴν πῆ τίποτε.

Ὁ ταγματάρχης τὸν ἄκουσε νὰ λέη:

—Ὄχι! Ὄχι! Δὲν θὰ μὲ πιστέψουν! Κι' ἔπειτα... Πρὸς τί; Εἶναι πιὰ πολὺ ἀργά!

Ὕστερα ἅπλωσε ἕναν χάρτη κι' ἔδειξε τοῦ Μαλρέντυ τὸν δρόμο ποὺ ἔπρεπε ν' ἀκολουθήση. Ὅλα τὰ μονοπάτια τοῦ δάσους, ὁδηγοῦσαν στὸν δρόμο τοῦ Λακνάου. Αὐτὸς ὁ δρόμος, ἀφοῦ κατέβαινε νότια ὡς τὴν ἀκτή, ἔστριβε ἀπότομα, καὶ ἔβγαινε στὴν Μελβούρνη.

Ἔπρεπε νὰ προσέξη ὁ Μαλρέντυ νὰ μὴν βγῆ διόλου ἀπ' αὐτόν, κι' ἔτσι δὲν θἄχε κίνδυνο νὰ χαθῆ. Ὅσο γιὰ τοὺς κινδύνους, ἀφοῦ θὰ περνοῦσε τὴν περιοχὴ ὅπου παραφύλαγαν οἱ συμμορίτες, δὲν θὰ εἶχε πιὰ φόβο.

Κατὰ τὶς ἕξη δείπνησαν.

Κι' ἀμέσως μόλις τελείωσαν, ξέσπασε ἡ μπόρα. Μιὰ σωστὴ καταιγίδα ὅπου τὸ νερὸ ἔπεφτε σὰ νἄχαν ἀνοίξει οἱ καταρράχτες τ' οὐρανοῦ κι' ἡ γῆ ἔτρεμε ἀπὸ τ' ἀστραπόβροντα.

Μέσα στὸ ἀμάξι—σωστὸ στ' ἀλήθεια ὀχυρό— δὲν εἶχαν κανένα φόβο ἀπὸ τὴν βροχή, ἀλλὰ ὁ κακόμοιρος ὁ Μαλρέντυ θὰ γινόταν μούσκεμα.

—Ὅμως μ' αὐτὸ τὸ κακὸ ποὺ γίνεται ἔξω, θὰ καταφέρω νὰ τοὺς ξεφύγω πιὸ εὔκολα, εἶπε.

Κατὰ τὶς ὀχτώ, ὁ Μαλρέντυ σηκώθηκε.

Ἔφεραν τὸ ἄλογό του. Ὁ Γουίλσων εἶχε τυλίξει κουρέλια γύρω ἀπὸ τὰ πόδια του ὥστε νὰ μὴν ἀκούγεται ὅταν θὰ ἔτρεχε στὸ δρόμο.

Τὸ ζῶο φαινόταν κουρασμένο, κι' ὡστόσο ἀπὸ τὴν ἀντοχή του καὶ τὴν ταχύτητά του, ἐξαρτιόταν ἡ σωτηρία τους. Ὁ ταγματάρχης συμβούλεψε τὸν Μαλρέντυ νὰ μὴν τὸ πολυκουράζη, ὅταν θὰ ξέφευγε πιὰ ὁριστικὰ ἀπὸ τοὺς συμμορίτες. Καλύτερα ν' ἀργοποροῦσε μισὴ μέρα καὶ νἄφτανε σίγουρα. Ὁ Τζὼν Μάνγκλς ἔδωσε στὸν ναύτη του ἕνα περίστροφο ποὺ τὄχε καθαρίσει καὶ γεμίσει προσεχτικά. Στὰ χέρια ἑνὸς ἀποφασιστικοῦ ἀνθρώπου ἕξη σφαῖρες μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα μποροῦσαν περίφημα νὰ καθαρίσουν τὸ δρόμο ἀπὸ τοὺς συμμορίτες.

Οἱ δυὸ σκοποὶ ἔκαναν φιλοσοφικὰ βόλτες μὲς τὴν μπόρα.

Ἔτσι ὁ Μαλρέντυ ἀνέβηκε στὸ ἄλογο καὶ ξεκίνησε.

—Νά καὶ τὸ γράμμα ποὺ θὰ δώσης στὸν Τὸμ Ἄουστιν! εἶπε ὁ Γκλένερβαν. Ἄς μὴ χάση στιγμή! Ἄς φύγει γιὰ τὴν Τούφολντ Μπαίκι κι' ἂν δὲν μᾶς βρῆ ἐκεῖ, αὐτὸ θὰ σημαίνη πὼς δὲν τὰ καταφέραμε νὰ διαβοῦμε τὸν Σνόουϊ. Ἄς ἔλθη λοιπὸν ἐδῶ χωρὶς ἀργοπορία! Καὶ τώρα πήγαινε στὸ καλό, Μαλρέντυ, κι' ὁ Θεὸς μαζί σου!

Ὅλοι ἔσφιξαν τὸ χέρι τοῦ γενναίου ναύτη μὲ φανερὴ συγκίνηση.

Αὐτὴ ἡ ἀναχώρηση μέσα στὴν νύχτα καὶ τὴν βροχὴ γιὰ ἕνα ταξίδι τόσο γεμάτο κινδύνους, εἶχε ταράξει ὅλους. Μόνον ὁ ἴδιος ὁ Μαλρέντυ χαμογελοῦσε χαρούμενος. Τρελλαινόταν γιὰ περιπέτεια!

—Σᾶς χαιρετῶ, μυλόρδε! φώναξε καὶ χάθηκε μέσα στὸ πυκνὸ σκοτάδι.

Ἐκείνην τὴ στιγμὴ ἡ καταιγίδα εἶχε κυριολεχτικὰ μανιάσσει. Τὰ ψιλὰ κλαριὰ τῶν εὐκαλύπτων χτυπιόνταν κι' ἔκαναν ἕνα θόρυβο ἐκνευριστικό. Ποῦ καὶ ποῦ κανένα ἀπὸ τὰ πελώρια ἐκεῖνα δέντρα, ξεριζωμένο, ἔπεφτε στὸ χῶμα μ' ἕναν ξερὸ γδοῦπο. Ὁ ἄνεμος οὔρλιαζε προσπαθώντας λὲς νὰ ξεριζώση ὅλα τὰ δέντρα καὶ ἀπὸ τὸ φουσκωμένο ποτάμι ἔφτανε ὁ ἀντίλαλος μιᾶς βοῆς ποὺ ἔμοιαζε μὲ μπουμπουνητό.

Ἦταν πράγματι μιὰ φριχτὴ νύχτα!

Οἱ ταξιδιῶτες, ἀφοῦ ἔφυγε ὁ Μαλρέντυ, μαζεύτηκαν στὸ ἀμάξι. Στὸ πρῶτο διαμέρισμα κοιμόνταν, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς δυὸ κυρίες, ὁ Γκλένερβαν κι' ὁ Παγανέλι. Στὸ δεύτερο, ὁ Ὄλμπινετ, ὁ Γουίλσων κι' ὁ Ροβέρτος.

Γιὰ τὴν ὥρα ὁ ταγματάρχης κι' ὁ Τζὼν Μάνγκλς φύλαγαν καὶ πάλι βάρδια.

Οἱ δυὸ σκοποὶ ἔκαναν φιλοσοφικὰ βόλτες μὲς στὴν μπόρα, φορῶντας τὰ βαριὰ ναυτικά τους ἀδιάβροχα καὶ μπότες.

Δὲν μποροῦσαν φυσικὰ ν' ἀκούσουν τίποτε μέσα σ' ἐκείνη τὴν κοσμοχαλασιά.

Ποῦ καὶ ποῦ ὅμως ἡσύχαζε κάπως ἡ θύελλα καὶ τότε τέντωναν τὸ αὐτί.

Σὲ μιὰ τέτοια στιγμὴ ἡσυχίας, ἔφτασε στ' αὐτιά τους ὁ ἀντίλαλος ἑνὸς μακρόσυρτου σφυρίγματος.

Ὁ Τζὼν Μάνγκλς ἔτρεξε νὰ συναντήση τὸν ταγματάρχη.

—Ἀκούσατε; ρώτησε.

—Ναί, ἄκουσα! ἔκανε ὁ Μὰκ Νάμπ. Ἄνθρωπος νἄτανε ἢ ζῶο;

—Ἄνθρωπος!

—Εἶσαι βέβαιος;

ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΠΟΥ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΕΡΩΤΩ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται ἀπὸ μεγάλο ἀριθμὸ παιδιῶν: Μποροῦν νὰ λάβουν μέρος ὅσα παιδιὰ θέλουν. Χωρίζουνται σὲ ὁμάδες μισοὶ καὶ μισοί. Αὐτὸς ποὺ εἶναι ἐπικεφαλῆς τοῦ παιγνιδιοῦ μοιράζει σὲ κάθε παιδὶ καὶ ἀπὸ ἕνα χαρτί. Τὰ παιδιὰ τῆς μιᾶς ὁμάδας θὰ γράψουν στὸ χαρτί τους ἀπὸ μιὰ ἐρώτηση, ὁ καθένας φυσικὰ τὴ δική του. Ὅποια αὐτὸς θέλει. Τὰ παιδιὰ τῆς ἄλλης ὁμάδας γράφουν στὸ χαρτί τους ἀπὸ μιὰ ἀπάντηση. Καθένας μιὰ δική του ἀπάντηση. Φυσικὰ δὲν ξέρει τί ρωτᾶνε τὰ παιδιὰ τῆς ἄλλης ὁμάδας...

Ὅταν γραφοῦν καὶ οἱ ἐρωτήσεις καὶ οἱ ἀπαντήσεις, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ παιγνιδιοῦ παίρνει καὶ ἀνακατεύει τὶς ἐρωτήσεις, ποὺ ἔτσι ἀνακατεμένες παίρνουν μιὰ σειρά, καὶ τὶς τοποθετεῖ κάπου. Ἔπειτα παίρνει τὶς ἀπαντήσεις. Κάνει τὸ ἴδιο καὶ γι' αὐτὲς καὶ τὶς τοποθετεῖ δίπλα στὶς ἐρωτήσεις.

Παίρνει τότε τὴν πρώτη ἐρώτηση καὶ τὴ διαβάζει: Ἂς ὑποθέσουμε πὼς ἡ ἐρώτηση αὐτὴ ἔλεγε:

—Πότε βράζει τὸ νερό;

Τότε ὁ ἀρχηγὸς παίρνει τὴν πρώτη ἀπάντηση καὶ τὴ διαβάζει: Φαντασθῆτε τί γέλια ἔχουν νὰ γίνουν ἂν ἡ ἀπάντηση λέει:

—«Ὅ,ταν γελάει τὸ παρδαλὸ κατσίκι...».

Ἔτσι διαβάζονται μὲ τὴ σειρά τους μιὰ ἐρώτηση καὶ μιὰ ἀπάντηση. Καὶ τὰ παιδιὰ ξεκαρδίζονται στὰ γέλια μὲ τὶς ἀπροσδόκητες ἐρωτήσεις καὶ τὶς ἀπροσδόκητες καὶ ἀταίριαστες ἀπαντήσεις...

ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται ἀπὸ δυὸ ἢ καὶ περισσότερα παιδιά. Καλὰ εἶναι νὰ παίζεται μόνο ἀπὸ πέντε-ἕξη παιδιά. Μποροῦν νὰ τὸ παρακολουθήσουν τὸ παιγνίδι πολλοὶ καὶ νὰ διασκεδάσουν.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς παῖκτες παίρνει μιὰ μεγάλη κόλλα χαρτὶ καὶ ἀρχίζει νὰ γράφη χωρὶς οἱ ἄλλοι, ποὺ θὰ λάβουν μέρος, νὰ ξέρουν τί γράφει. Ἀφοῦ συμπληρώση δυὸ τρεῖς ἀράδες, τελειώνει ἀφήνοντας τὴν τελευταία ἀράδα μισοτελειωμένη μὲ δυὸ ἢ τὸ πολὺ τρεῖς λέξεις, διπλώνει τότε ἢ σκεπάζει τὰ ὅσα ἔγραψε καὶ καλεῖ δεύτερο παίκτη νὰ συνεχίση. Αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ ξέρη τί ἔγραψε ὁ ἄλλος. Πρέπει μόνο νὰ διαβάση τὴν τελευταία ἀράδα μὲ τὶς δυὸ ἢ τρεῖς λέξεις.Καὶ συνεχίζοντας τὶς λέξεις αὐτὲς θὰ γράψη καὶ αὐτὸς τρεῖς τέσσαρες ἀράδες καὶ θὰ ἀφήση μιὰ ἀράδα, μισοτελειωμένη ὅπως ὁ ἄλλος. Τότε θὰ κληθῆ ὁ ἄλλος νὰ συνεχίση τὴ διήγηση. Φυσικὰ θὰ διπλωθοῦν τὰ προηγούμενα ἢ θὰ σκεπαστοῦν χωρὶς ἐκεῖνος ποὺ γράφει νὰ ξέρη τί ἔγραψαν οἱ προηγούμενοι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταῖα μισοτελειωμένη ἀράδα.

Ἔτσι γίνεται γιὰ ὅλους ποὺ παίρνουν μέρος στὸ παιγνίδι. Ἂν θέλουν, ξαναγράφουν οἱ ἴδιοι κατὰ τὴν προηγούμενη σειρὰ ἄλλη μιὰ φορά. Φυσικὰ κανεὶς δὲν ξέρει τί ἔγραψε ὁ ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταία μισοτελειωμένη σειρά. Ἅμα τελειώση ἡ συγγραφὴ ξεσκεπάζεται ἡ κόλλα τὸ χαρτὶ καὶ διαβάζεται τὸ συγγραφικὸ ἀριστούργημα. Δοκιμάσετε καὶ θὰ ξεκαρδιστῆτε στὰ γέλια.

—Ἀπολύτως. Ξέρω ἀπὸ σφυρίγματα.

—Ὥστε ἦταν σύνθημα..

—Πολὺ τὸ φοβᾶμαι.

Πάλι ξανακούστηκε στὸ σφύριγμα, ποὺ τὸ ἀκολούθησαν ἀμέσως δυὸ πυροβολισμοί. Ἀλλὰ ἡ καταιγίδα δυνάμωσε, καὶ δὲν μπόρεσαν πιὰ ν' ἀκούσουν τίποτε ἄλλο.

Ὁ ἀέρας οὔρλιαζε τόσο, ποὺ οἱ δυὸ ἄντρες ἦταν ἀδύνατο νὰ συνεννοηθοῦν.

Ἦρθαν καὶ στάθηκαν γιὰ λίγο κάτω ἀπὸ τὸ ἁμάξι, στὸ ἀπάγγιο ποὺ τοὺς προφύλαγε ἀπὸ τὴ μανία τῆς θύελλας.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ οἱ πέτσινες κουρτίνες ἀνασηκώθηκαν κι ὁ Γκλένερβαν κατέβηκε κι ἦρθε νὰ συναντήση τοὺς δυό του συντρόφους.

Εἶχε ἀκούσει ὅπως κι αὐτοὶ ἐκεῖνο τὸ σφύριγμα καὶ τοὺς πυροβολισμούς, ποὺ ἀκολούθησαν.

—Ἀπὸ ποιὰ διεύθυνση τοὺς ἀκούσατε; ρώτησε.

—Ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ ἔφυγε ὁ ναύτης μας, εἶπε ὁ πλοίαρχος.

—Σὲ τί ἀπόσταση λέτε νᾆταν;

—Τρία μίλια! ἔκανε χωρὶς δισταγμὸ ὁ Τζών.

—Πᾶμε! εἶπε ἀποφασιστικὰ ὁ Γκλένερβαν, περνώντας στὸν ὦμο τὴν καραμπίνα του.

—Ὄχι. Δὲν πρέπει ν' ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὸ ἁμάξι! εἶπε ὁ ταγματάρχης. Μπορεῖ νᾆναι παγίδα.

—Καὶ παγίδα νᾆναι πρέπει νὰ τρέξωμε. Μπορεῖ νὰ χτύπησαν τὸν Μαλρέντυ. Μπορεῖ νᾆναι θανάσιμα πληγωμένος αὐτὴ τὴν στιγμή! φώναξε ὁ Γκλένερβαν.

—Θὰ τὸ μάθωμε αὔριο τὸ πρωί, ἔκανε ψυχρὰ ὁ Μὰκ Νὰμπ.

Μὲ τὴν στάση του ἔδειχνε πὼς ἦταν ἀποφασισμένος νὰ μὴν ἀφήση τὸν Γκλένερβαν νὰ κάνη καμμιὰ κουτουράδα.

—Ἐσεῖς μυλόρδε δὲν κάνει νὰ ξεμακρύνετε ἀπὸ τὴν κατασκήνωση! εἶπε ὁ Τζών. Θὰ πάω ἐγὼ νὰ δῶ.

—Οὔτε σὺ δὲ θὰ τὸ κουνήσης ἀπὸ ἐδῶ! εἶπε μὲ τὴν ἴδια ψυχρότητα ὁ Μὰκ Νάμπ. Δὲν ἔχετε λοιπὸν κουκούτσι μυαλό; Δὲν καταλαβαίνετε πὼς οἱ κακοῦργοι ἔχουν βάλει πρόγραμμα νὰ μᾶς ξεκάνουν ἕναν ἕναν ὥσπου νὰ πέσουν οἱ κυρίες καὶ τὸ χρυσάφι τοῦ Γκλένερβαν στὰ χέρια τους;

—Μὰκ Νάμπ, τὰ παραλές!

—Δὲν τὰ παραλέω... Ἔτσι εἶναι. Θέλουν τὸ χρυσάφι, κι ὕστερα θὰ ζητήσουν μεγάλα λύτρα ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς σου γιὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὶς δυὸ γυναῖκες. Ἔχομε χρέος νὰ τὶς προστατέψωμε. Δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ βάλωμε σὲ κίνδυνο τὴ ζωή μας!

—Μὰ δὲν καταλαβαίνεις Μὰκ Νὰμπ πὼς μπορεῖ ὁ ναύτης μου νὰ κινδυνεύῃ;

—Τὸ καταλαβαίνω πολὺ καλὰ Ἔντυ. Ἂν ὁ Μαλρέντυ ἔπεσε θῦμα τους, εἶναι ἕνα μεγάλο δυστύχημα. Αὐτὸς ὅμως δὲν εἶναι λόγος νὰ δημιουργήσωμε κι ἕνα δεύτερο. Ὁ Μαλρέντυ ἔφυγ γιατὶ σ' αὐτὸν ἔπεσε ὁ κλῆρος νὰ φύγη. Ἂν ἔπεφτε σὲ μένα, θὰ ἔφευγα μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμό, ἀλλὰ δὲν θὰ περίμενα βοήθεια ἀπὸ κανέναν, ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ συνέβαινε.

—Μά...

—Δὲν ἔχει μά! Συλλογίσου τὶς δυὸ γυναῖκες καὶ τὸν μικρὸ Ροβέρτο ποὺ λὲς πὼς τὸν ἀγαπᾶς σὰν παιδί σου!

Ὁ Μὰκ Νὰμπ εἶχε δίκιο. Οἱ δυὸ ἄντρες ἀναγκάστηκαν νὰ τὸ παραδεχτοῦν.

Τὸ νὰ ἐπιχειρήσουν νὰ πλησιάσουν τὸν ναύτη ἐκείνη τὴ φοβερὴ νύχτα, ἦταν σὰν νὰ ἔπεφταν θεληματικὰ στὸ στόμα τοῦ λύκου. Γιατὶ δὲν ὑπῆρχε βέβαια ἀμφιβολία, ὅτι οἱ κακοῦργοι θὰ παραφύλαγαν νὰ τοὺς σκοτώσουν. Ἦταν πολὺ μικρὴ ἡ συντροφιά τους γιὰ νὰ ἐπιτρέψουν στὸν ἑαυτό τους νὰ ριψοκινδυνέψη.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ὁ δυστυχισμένος ἦταν βαρειὰ πληγωμένος, ἑτοιμοθάνατος...

Ἀριστερά: Τὰ κορίτσια τοῦ «Σπιτιοῦ» Σουνίου Ξάνθης στὸ μάθημα τῆς ραπτικῆς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ε. Ἀποστολίδου.—*Στὸ μέσον:* Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν τοῦ «Σπιτιοῦ» Μπουφίου θαυμάζουν τὰ ἔργα τῶν παιδιῶν τους, ὕστερα ἀπὸ τὴ συγκέντρωση ποὺ ἔγινε στὶς 7)2)54.—*Δεξιά:* Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» Σουνίου Ξάνθης καλλιεργοῦν τὸν ἀγρό τους.

ΤΑ «ΣΠΙΤΙΑ» ΝΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΖΙ

Ἀντιπρόσωποι τῶν «Σπιτιῶν τοῦ Παιδιοῦ» τῶν χωρίων Νησὶ καὶ Μάζι (Κοζάνης) ἐπεσκέφθησαν τὸ παραμεθόριο φυλάκιο Μουσταφᾶ Καρπεροῦ καὶ ἐπρόσφεραν διάφορα δέματα στοὺς ἡρωικούς μας ἀκρῖτες.

Οἱ στρατιῶτες μας εὐχαρίστησαν μὲ θερμὰ λόγια τὰ ἁγνὰ Ἑλληνόπουλα γιὰ τὰ ὡραῖα δῶρα τους.

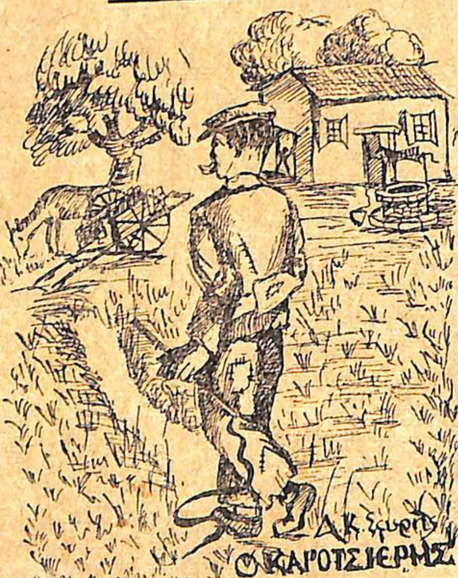
Στὸ Νησὶ καὶ στὸ ἐκεῖ σπίτι τοῦ Παιδιοῦ γιορτάστηκε ἐπίσης τὴν 2 Φεβρουαρίου ἡ ἡμέρα τῆς Μητέρας. Εἰς τοὺς συγκεντρωθέντας μίλησε ἡ ἀρχηγὸς μὲ θέμα ἡ «Μάνα».

Ἔπειτα παίχτηκε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία τὸ ἔργο «Ἐσμέ». Τὰ παιδιὰ τραγούδησαν ἀκόμη καὶ διάφορα τραγούδια.

ΤΟ ΝΕΟ «ΣΠΙΤΙ» ΣΟΥΝΙΟΥ

Μὲ μεγάλη χαρὰ οἱ κάτοικοι τοῦ Σουνίου (Ξάνθης) εἶδαν νὰ ἱδρύεται στὸ χωριό τους «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ», ποὺ καὶ ἀνάπτυξε κιόλας σπουδαία δράση. Ὅπως μᾶς γράφει ἡ Δημητρούλα Ζαχαριάδου μαθήτρια τοῦ Σ.Π. Σουνίου ὅλοι ἐκεῖ εὐγνωμονοῦν τὴν μεγάλη Μητέρα, τὴ Βασίλισσα, γιὰ τὸ καλὸ ποὺ ἔκαμε, ἱδρύοντας σπίτι στὸ χωριό τους.

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

(Σκίτσο τοῦ Δ. Κ. Σφυρῆ)

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 142)

νη νὰ σκεφτῆ πολλά. Ἅμα ἔφτασε στὸ χωριὸ Σκάλα, ποὺ εἶχε ὡς πενήντα οἰκογένειες, ὅλους τοὺς ἄντρες τοὺς ἔκαμε ταχυδρόμους καὶ τοὺς ἔστειλε μὲ προκήρυξη σ' ὅλα τὰ μεγάλα χωριὰ τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Τριφυλίας: «Ἡ ὥρα ἔφτασε, τοὺς ἔλεγε, τὸ στάδιον τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἠνοίχθη. Τὰ πάντα ἰδικά μας καὶ ὁ θεὸς τοῦ παντὸς μεθ' ἡμῶν ἔσεται. Μὴ πτοεῖσθε εἰς τὸ παραμικρόν!»

Καὶ τοὺς ἔλεγε ἀκόμα πιὸ θετικά.

«Ὀπλισθῆτε μὲ ἀνοικτὰ μπαϊράκια καὶ ρίξατε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος», «ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, «ἔγραφεν εἰς τοὺς Τριφυλίους», φθάνομεν καὶ ἡμεῖς μὲ 10.000 στρατεύματα...»

Πρὶν ξεκινήσουν ἀπὸ τὴ Σκάλα ἔβγαλε τὰ παλληκάρια του καὶ ἔρριξαν τρεῖς μπαταριές.

Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ζαχαριὰ καὶ τῆς μεγάλης κλεφτουριᾶς εἶχαν ν' ἀκούσουν οἱ τόποι τοῦτοι τὴ φωνὴ τῶν ἁρμάτων. Ἀντιλάλησαν τὰ φαράγγια ὡς τὰ πιὸ μακρινὰ χωριὰ τὸ βροντερὸ μήνυμα: «Ραγιάδες σηκωθῆτε!..»

Τἄκουσαν ἀπὸ πέρα οἱ Γαραντζαῖοι ποὔχαν κάμει ἀρχηγό τους τὸ γέρο Μῆτρο Πέτροβα, παλληκάρι ἀσύγκριτο, λείψανο τιμημένο τῆς μεγάλης κλεφτουριᾶς, παλιὸ σύντροφο τοῦ Κολοκοτρώνη. Γνώρισαν στὴ στιγμὴ τὴ φοβερὴ φωνὴ τῆς λευτεριᾶς κι' ἀποκρίθηκαν μ' ἄλλες μπαταριές...

Ἡ Ἐπανάσταση εἶχε ἀνάψει.

(Σελίδες ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Ἐπαναστάσεως)

Δάσκαλος: Ἤθελα νὰ ξέρω, Λάκη, τί ἀπαντᾶς ὅταν σὲ ρωτοῦν πῶς πᾶς στὸ σχολεῖο;

Λάκης: Τοὺς λέω τὴν ἀλήθεια: πὼς πάω... μὲ τὰ πόδια μου.

(Ἐστάλη ἀπὸ τὸν Ζαχ. Σημαντήρα Φουρφουρὰ)

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

—Δὲ μοῦ λές, Τοτό, ποιὰ ἄσκηση σοῦ ἀρέσει περισσότερο;

Τοτός (μὲ σοβαρὸ ὕφος): Τοὺς ζυγοὺς λύσατε, κύριε.

(Ἐστάλη ἀπὸ τὸν Παν. Παπαδόπουλο)

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

—Πές, Σταῦρο, μιὰ φράση ποὺ νὰ σημαίνη τὴν ὕπαρξη ὀλίγων πραγμάτων:

—Ἡ ὀλιγομελής μου οἰκογένεια.

—Καὶ πόσοι εἶσθε στὴν οἰκογένειά σου;

Δυὸ οἱ γονεῖς μου, ὁ παπούς μου καὶ ἡ γιαγιά, ἡ θειά μου καὶ πέντε ἐμεῖς τὰ παιδιά...

(Ἐστάλη ἀπὸ τὸν Πᾶνο Μαθιώτη)

Ο ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΨΥΛΛΟΣ

Ὅταν ὁ Νῶε βρῆκε πὼς ἦταν καιρὸς πιὰ νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν κιβωτὸ μαζὶ μὲ τὰ διάφορα ζῶα ποὺ εἶχε πάρει μαζί του, ὅλα τὰ ζῶα συγκεντρώθηκαν κοντὰ στὴν πόρτα καὶ προσπαθοῦσαν σπρώχνοντας τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, νὰ βγοῦν τὸ καθένα τους ὅσο μποροῦσαν πιὸ γρήγορα.

Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ καὶ ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Ψύλλου εἶχαν φτάσει στὴν πόρτα κοντὰ καὶ προσπαθοῦσαν νὰ βγοῦν...

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως νάσου καὶ ὁ Ἐλέφαντας ποὺ εἶχε μισοβγῆ, γυρίζει κατακόκκινος ἀπὸ τὸ θυμό του καὶ πετάει μιὰ βρισιὰ στὸν Ψύλλο:

—Τί μὲ σπρώχνεις, μωρὲ π' ἀνάθεμά σε;

Πολεμιστήριον

Τοῦ Ρήγα Φεραίου

῾Ως πότε παλληκάρια νὰ ζῶμεν στὰ στενά,
μονάχοι σὰν λιοντάρια, στὲς ράχες, στὰ βουνά;
Σπηλιὲς νὰ κατοικοῦμεν, νὰ βλέπωμεν κλαδιά,
νὰ φεύγωμεν τὸν κόσμον ἀπ᾽ τὴν πικρὴ σκλαβιά;
Νὰ χάνωμεν πατρίδα, ἀδέλφια καὶ γονεῖς,
τοὺς φίλους, τὰ παιδιά μας, κι ὅλους τοὺς συγγενεῖς;
Καλλίτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακή.
Τί σ᾽ ὠφελεῖ νὰ ζήσῃς καὶ νἆσαι στὴ σκλαβιά;
Στοχάσου πῶς σὲ ψήνουν κάθ᾽ ὥρα στὴ φωτιά.
Αὐθέντης δραγουμάνος, βεζύρης ἂν σταθῇς,
ὁ τύραννος σὲ κάνει ἀδίκως νὰ χαθῇς.
Δουλεύεις ὅλη μέρα εἰς ὅ,τι κι ἂν σοῦ πῇ,
κι αὐτὸς πασχίζει πάλιν τὸ αἷμα σου νὰ πιῇ.
᾽Ανδρεῖοι καπετάνοι, παπάδες, λαϊκοὶ
σκοτώθηκαν κι ἀγάδες ἀπ᾽ ἄδικο σπαθί.
Κι ἀμέτρητοι ἄλλοι τόσοι καὶ τοῦρκοι καὶ γραικοὶ
ζωὴν καὶ πλούτη χάνουν χωρὶς καμμιὰ ἀφορμή.
῾Ο Σοῦτσος, ὁ Μουρούζης, Πετράκης, Σκαναβῆς
Γκίκας καὶ Μαυρογένης καθρέπτης εἶν᾽ νὰ δῇς·
Σᾶς κράζει ἡ πατρίς σας, σᾶς θέλει, σᾶς πονεῖ,
ζητεῖ τὴν συνδρομήν σας μὲ μητρικὴν φωνή.
῾Η Ρούμελη σᾶς κράζει μ᾽ ἀγκάλας ἀνοικτάς,
σᾶς δίδει πλοῦτον, τόπον, ἀξίας καὶ τιμάς.
᾽Ελᾶτε μ᾽ ἕναν ζῆλον σὲ τοῦτον τὸν καιρὸν
Νὰ κάμωμεν τὸν ὅρκον ἐπάνω στὸν σταυρὸν
Συμβούλους προκομμένους μὲ πατριωτισμὸν
νὰ βάλωμεν εἰς ὅλα νὰ δίδουν ὁρισμόν.
῾Ο νόμος νἆναι πρῶτος καὶ μόνος ὁδηγὸς
Καὶ τῆς πατρίδος ἕνας νὰ γίνῃ ᾽Αρχηγὸς
Γιατί κι ἡ ἀναρχία ὁμοιάζει στὴ σκλαβιά,
νὰ ζῶμεν ὡς θηρία εἶν᾽ πλιὸ σκληρὴ φωτιά.
Καὶ τότε μὲ τὰς χεῖρας ψηλὰ στὸν οὐρανὸν
῎Ας εἴπωμεν ἐκ καρδίας αὐτὰ πρὸς τὸν Θεόν:
«῏Ω Βασιλεῦ τοῦ κόσμου, ὁρκίζομαι σὲ Σέ,
Στὴν Γνώμην τοῦ τυράννου νὰ μὴν ἐλθῶ ποτέ.
Μήτε νὰ τὸν δουλεύσω μήτε νὰ πλανηθῶ
Εἰς τὰ ταξίματά του νὰ μὴν παραδοθῶ.
᾽Ενόσῳ ζῶ στὸν κόσμον, ὁ μόνος μου σκοπὸς
γιὰ νὰ τὸν ἀφανίσω νὰ εἶναι σταθερός.
Πιστὸς εἰς τὴν πατρίδα συντρίβω τὸν ζυγόν,
ἀχώριστος θὰ εἶμαι ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν,
κι ἂν παραβῶ τὸν ὅρκον ν᾽ ἀστράψῃ ὁ Οὐρανὸς
Καὶ νὰ μὲ κατακαύσῃ, νὰ γίνω σὰν καπνός».

ΤΟ ΓΟΥΡΟΥΝΙ ΚΑΙ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 145)

φορά! Καὶ μένα οἱ ἄνθρωποι μοῦ ρίχνουν ὅλες τὶς... γαϊδουριές τους.

—Τέλος πάντων, εἶπε τὸ γουρούνι. ᾽Εγὼ ἦρθα ἐδῶ νὰ σᾶς κάμω ἀνθρώπους...

—Αὐτὸς ὁ πρόστυχος μᾶς βρίζει! εἶπε μιὰ καλομαθημένη ἀρκούδα. Μπορῶ, εἶπε, νὰ περπατῶ μὲ τὰ δυὸ πόδια ἅμα μ ῦ κάνει ὄρεξη, μὰ δὲν ἔχω καμμιὰ διάθεση νὰ γίνω κι ἐγὼ ἄνθρωπος. Εἶμαι περήφανη ποὺ εἶμαι ἀρκούδα.

—Κι ἐμεῖς κι ἐμεῖς εἴμαστε περήφανοι γιὰ ὅ,τι εἴμαστε, φώναζαν ὅλα μαζὶ τὰ ἄλλα ζῶα, καὶ δὲν ἔχουμε καμμιὰ διάθεση νὰ μοιάσουμε στὰ κακὰ αὐτὰ πλάσματα ποὺ μᾶς κυνηγοῦν καὶ μᾶς σκοτώνουν μὲ τόση ἀπονιά...

—᾽Αφῆστε τὴ φλυαρία, παρατήρησε τὸ γουρούνι. Δὲν σᾶς εἶπα νὰ σᾶς κάμω ἀνθρώπους. Κι ἐγὼ τοὺς μισῶ ὅσο καὶ σεῖς. Καὶ μάλιστα περισσότερο. Γι᾽ αὐτὸ καὶ σηκώθηκα κι ἔφυγα ἀπὸ κοντά τους καὶ ἦρθα νὰ σᾶς ἀνταμώσω. ῾Ο λόγος τὸ λέει, πὼς ἦρθα νὰ σᾶς κάμω ἀνθρώπους. Αὐτὸ ποὺ θέλω ἐγώ, εἶναι νὰ γίνω βασιλιάς σας καὶ νὰ σᾶς κάμω νὰ ζῆτε πιὸ εὐτυχισμένοι καὶ νὰ ἔχετε ὅλα τ᾽ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ!

—Μὰ ἐμεῖς ἔχουμε βασιλιὰ τὸ λιοντάρι, τοῦ εἶπε ἕνας γέρο-τσάκαλος. Καὶ εἴμαστε πολὺ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸ βασιλιά μας. Δὲν ἔχουμε καμμιὰ διάθεση νὰ τὸν ἀλλάξουμε...

—Καὶ μάλιστα μὲ ἕνα γουρούνι, κορόιδεψε τώρα ἡ ἀλεπού, ἀπὸ κεῖνα ποὺ τρέφουν οἱ ἄνθρωποι στὶς αὐλές τους!

—Νὰ ἦσουν τουλάχιστο ἀγριογούρουνο! εἶπε ὁ γάϊδαρος ποὺ τώρα γκάριξε σὰν νὰ γελοῦσε μὲ τὸ γουρούνι καὶ τὶς παράλογες φιλοδοξίες του.

—Μὰ καὶ νὰ θέλαμε νὰ τὸν ἀλλάξουμε δὲν μποροῦμε, ἀγαπητέ μου πρωτεξάδελφε, τοῦ γλυκομίλησε ἕνα γέρικο ἀγριογούρουνο. Εἶναι τόσο δυνατὸς καὶ τόσο σβέλτος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ σὲ κάμει μιὰ μπουκιά. Τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω ὅμως, πήγαινε ἀπὸ κεῖ ποὺ ἦρθες καὶ κάνε παρέα μὲ τὶς κότες τῆς αὐλῆς σου. ᾽Εκεῖ σοῦ πάει καλλίτερα.

Μὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη νά σου καὶ τὸ λιοντάρι, ὁ βασιλιάς.

—Ποιὸς εἶναι αὐτὸς καὶ τί θέλει! ρώτησε μὲ αὐστηρότητα. Τί φλυαρεῖ τόσην ὥρα...

Κανένας δὲ μίλησε καὶ τὸ γουρούνι αὐθάδικα ἀπάντησε:

—῏Ηρθα νὰ μοῦ δώσῃς τὸ θρόνο σου. ᾽Εγὼ θὰ γίνω βασιλιάς. Καὶ σένα βέβαια θὰ σὲ κάμω πρῶτο ὑπασπιστή μου. Καὶ αὐτὰ ἂν θέλῃς μὲ τὸ καλό. ῎Αν δ: θέλεις, τότε θὰ στὸ πάρω μὲ τὸ στανιό. Θὰ μονομαχήσουμε.

—Πάρτε τον ἀπὸ δῶ αὐτὸν τὸν τρελλό, διέταξε ὁ βασιλιάς. Δὲν μπορῶ οὔτε νὰ θυμώσω μαζί του. Καὶ ἔκαμε νὰ φύγῃ.

—Ποῦ πᾶς, δειλέ; τοῦ εἶπε τὸ γουρούνι μὲ περισσότερη τώρα αὐθάδεια! Φοβᾶσαι! Μὰ δὲν θὰ γλυτώσῃς! Αὔριο θὰ εἶμαι βασιλ ᾶς σου...

—Κακόμοιρο γουρουνάκι, εἶπε τὸ λιοντάρι. Κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους κόλλησε καὶ τὶς ἀρρώστιες τους. Τὴν τρέλλα.

—Νὰ μονομαχήσωμε! φώναξε τὸ γουρούνι. Καὶ στὸ λέω δὲν εἶμαι καθόλου τ ελλὸς ὅπως νομίζεις. Τὰ ἔχω τετρακόσια...

—Πήγαινε στὸ καλὸ καὶ μὴ μὲ βάζεις σὲ μπελάδες. Δὲν τὰ βάζω ἐγὼ μὲ γουρούνια...

—Φοβᾶσαι! Εἶσαι ἕνας δειλός. Μὰ ἔγνοια σου. Θὰ σοῦ δε ξω ἐγὼ τώρα κιόλας. Κρῖμα ποὺ εἶσαι καὶ λιοντάρι!

Καὶ γυρίζοντας στ᾽ ἄλλα ζῶα πρόσθεσε.

—Τὸν βλέπετε τὸ βασιλιά σας; Δὲν τολμάει νὰ μονομαχήσῃ μαζί μου. ῎Εχετε ἕνα βασιλιὰ δειλὸ καὶ τιποτένιο...

—᾽Αφοῦ ἔτσι θέλεις, βρυχήθηκε τώρα θυμωμένος ὁ βασιλιάς, ἔλα νὰ μονομαχήσωμε. ᾽Εμπρός.

—Νὰ ἑτοιμαστῶ πρῶτα, ἀπάντησε γιομάτο αὐτοπεποίθηση τὸ γουρούνι.

῎Εφυγε καὶ γύρ σε σὲ λίγο σὲ κατάσταση φρικτή. Εἶχε πάει σ᾽ ἕνα λάκκο γεμᾶτο ἀκαθαρσίες καὶ κυλίστηκε μέσα. Γέμισε ἀπ᾽ αὐτὲς καὶ τὴ μουσούδα του...

Μόλις τὸ εἶδε τὸ λιοντάρι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα τόσο βρώμικ καὶ ἐλεεινὸ δὲν μπόρεσαν νὰ σταθ ῦν. ῾Η βρῶμα ἦταν ἀφόρητη. Τοὺς ἔπνιγε!

Καὶ τὸ ἔβαλαν ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ βασιλιά τους στὰ πόδια...

῎Εφυγαν ἀπὸ τὸ Βασίλειο τῆς Λεονταρίας καὶ ἔστησαν τὴν πολιτεία τους σ᾽ ἕνα ἄλλο κοντινὸ δάσος. Καὶ τὸ γουρούνι ἔμεινε στὴν ἐρημωμένη Λεονταρία μόνο μὲ μόνη παρέα τὶς βρωμιές του... Βασιλιὰς τῆς β ωμιᾶς καὶ τῆς ἐρημιᾶς.

Η ΑΝΕΜΗ

Ἀρχισυντάκτης ἀπαντᾷ:

Γιὰ τὴν 25η Μαρτίου πῆρα πολλὲς συνεργασίες, πάρα πολλές. Τόσες ποὺ γιὰ νὰ τὶς δημοσιεύσω ὅλες θὰ χρειαζόμουν ὄχι τὴ μιὰ σελίδα ποὺ διαθέτει τώρα τὸ περιοδικό, ἀλλὰ πολλές. Ἴσως καὶ 16 ὁλόκληρες σελίδες ὅπως ἔκαμα ἕνα πρόχειρο ὑπολογισμό: Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς τὶς συνεργασίες δυὸ τρεῖς δὲν ἀξίζουν· οἱ ἄλλες ἦταν ὅλες καλές. Διάλεξα ἀπ' αὐτὲς καὶ τὶς ἔστειλα στὸ τυπογραφεῖο. Δημοσιεύονται σ' αὐτὸ τὸ φύλλο ὅσες χωροῦσαν στὴ σελίδα. Οἱ ἄλλες νὰ εἴμαστε καλὰ καὶ τοῦ χρόνου.

—Ἀπαντῶ, Ἰωάννη Βουκελᾶτε, στὶς ἐρωτήσεις σου: Καὶ τὸ μικρὸ παιδὶ πρέπει νὰ ἔχῃ κανονικὲς ὧρες ποὺ θὰ τρώῃ. Τὸ νὰ τρώῃ ὅ,τι ὥρα θέλει καὶ νὰ φθάνῃ στὸ σημεῖο νὰ πρήζεται ἡ κοιλιά του, εἶναι κάτι ποὺ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τοῦ χαλάσῃ τὸ στομάχι καὶ θὰ τοῦ καταστρέψῃ τὴν ὑγεία του. Πάντως πρέπει νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸ γιατρὸ νὰ ἐξετάσῃ τὸ παιδὶ καὶ νὰ συμμορφωθῆτε μὲ τὶς ὁδηγίες του. Ὄχι· καλύματα τοῦ τόμου 1953 δὲν βγῆκαν. Γιὰ τὴ Σχολὴ τῆς Βασιλικῆς τί νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ ἀπὸ δῶ. Γιατὶ δὲν ρωτᾶτε τὴν ἴδια τὴν σχολή; Ἡ κ. Παρὴ διάβασε τὸ γράμμα σου. Δὲν θ' ἀφήσῃ καὶ τὴ Λευκάδα παραπονεμένη. Θὰ γράψῃ καὶ γι' αὐτή.

—Σχολὴ δασονομικὴ ὑπάρχει στὴ Θεσσαλία, Γιῶργο Παπαπιγκίδη. Ζήτησε πληροφορίες ἀπὸ τὸ δασαρχεῖο τῆς πόλεώς σας. Αὐτὸ θὰ σοῦ πῇ κάθε λεπτομέρεια.

—Εὐχαριστῶ γιὰ τὰ ὡραῖα γράμματά τους καὶ τὰ καλά τους λόγια τοὺς φίλους μου: Γ. Φωτιάδη (Καλαμωτὴ Χίου), Νότα Ἀριανοῦ, Δημ. Γκιζάνη, Ὀρέστη Τσιαμούρα, Τρικκαλινιοῦ, Δ. Κουτσομήτρο Μίμη Βεργίλη, Ἀργύριο Μπρίζίδη, Γεωργ. Δημ. Καθαράκη, Γιάννη Ἀγγαντόπουλο, Μαρία Δάλλα, Κων. Τσάρα, Ἀν. Ἰντζέκαπαν, Μπασκούτα.

—Δὲν παρεξηγῶ τίποτε καλέ μου φίλε Νίκο Βανδῶρε. Ἡ οὐσία ἦταν νὰ πάρῃς ἀπάντηση σὲ ὅλα ὅσα ζητοῦσες. Τὰ ἄλλα δὲν ἐνδιαφέρουν!

—Δημήτρη Βαγιωνάκη, πρέπει μὲ σινικὴ μελάνη νὰ σχεδιάζῃς τὰ σκίτσα σου γιὰ νὰ εἶναι ὡραῖα.

—Κυρίτση Κυρίτση. Σημείωσα τὶς παρατηρήσεις σου! Ἐλπίζω πὼς τώρα θὰ ἀρχίσῃς πάλι νὰ ἱκανοποιεῖσαι!

—Ἰωάννη Γερ. Κετσαδάμ: Μικρὴ ὑπομονή· κάτι μαγειρεύω!

—Ἀθαν. Τσακμάκη. Διάβασα τὸ γράμμα σου, ἀπόρησα, καὶ τὸ ἔστειλα στὴ διεκπεραίωση.

—Σημειώνω ἐδῶ ὅτι τὸ ποίημα «Σμιλευτὴς» ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ 99 φύλλο εἶναι τῆς Καίτης Α. Δαμιανάκη.

—Τί να σοῦ πῶ, Ι. Ἀγγαντόπουλε. Θὰ παρακαλέσω γιὰ τὸ ζήτημα ποὺ μοῦ γράφεις. Ἀλλὰ γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς πολὺ λίγα πράγματα ἐλπίζω. Γιατὶ δὲν ἀπευθύνεσθε στὸν βουλευτὴ τοῦ τόπου σας;

—Ἔλα λοιπόν, Ἰωάννη Ἀτζίδη. Πές μου τί θέλεις νὰ πῆς.

—Πῆρα ἕνα τόμο ποιήματα τοῦ μικροῦ μου φίλου Ναπολ. Εὐαγγ. Σαΐνη. Τὸν εὐχαριστῶ καὶ τοῦ εὔχομαι νὰ βγάλῃ καὶ ἄλλο ἀλλὰ μὲ ποιήματα πιὸ ὥριμα.

—Ἀπὸ τὶς συνεργασίες ποὺ πῆρα—καὶ πῆρα πολλὲς—πάνω ἀπὸ 200—ξεχώρισα τὶς παρακάτω.

Ἀνοιξιάτικη νύχτα (Κ. Κουρίδη, Καλαμωτή). Ἄνοιξη (Ι. Κ. Στεργίου), Γυμνάσιον (Κ. Φ.) Ψάξε καὶ θὰ βρῆς) (Κυρίτση Χρ. Κυρίτση) Ἡ ἄρρωστη μητέρα (Χαραλ. Χ. Χαραλάμπους) Στὴν ἀνθισμένη μυγδαλιὰ (Διαβάτης Κ), Στὴ φυγὴ τοῦ συμμαθητοῦ μου Μανωλάκη (Στελ. Κυριακίδης) Μιὰ ἱστορία, Σήμερα ἡ μέρα (Γιάννη Σελλούντου) Χριστὸς Ἀνέστη (Νικ. Ἀμυγδάλου).

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Τὰ ἀποτελέσματα συναντήσεων εἰς τὴν παιδόπολιν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Μακεδονικὴ Θύελλα—Ἄρης 4–3, Ὑποδηματοποιὸς—Ἠλεκτρολόγος 2–1, Οἰκοδόμος—Ἠλεκτρολόγος 4–1, Ὑποδηματοποιὸς—Οἰκοδόμος 2–1, Ὁμάδες Παιδοπόλεως—Νέας Μάκρης 4–1, 1η Διμοιρία—2α διμοιρία 4–0, Πίνδος—Β' Παιδοπόλεως 4–1.

Β. ΜΠΑΚΑΤΣΗΣ

Εἰς σκληρὸν ἀγῶνα τὴν 5-2-54 ἡ ὁμὰς Ἁγ. Ἀνδρέου ἐνίκησε τὴν μικτὴ Μάκρης μὲ τέρματα 3–2. Τὴν νικήτρια ὁμάδα ἀποτελοῦσαν οἱ Πουλῆς, Τροχίδης, Πασκόπουλος, Σδοῦκος, Βουλγαρίδης, Στασινός, Δῆμος, Παπαδόπουλος, Θεσσαλονικιός, Μπίστης, Φωτίου.

Εἰς τὸ Κοσμάτι Γρεβενῶν. Ὁ Κεραυνὸς εἶχε δυὸ ποδοσφαιρικὲς συναντήσεις μὲ τὴν Ἀστραπὴν καὶ ἀναδείχθηκε νικητὴς μὲ 3–0 καὶ 2–1).

Εἰς τὸ Γυμνάσιον Καλαμωτῆς Χίου, συνεκροτήθη ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ τάξεως (ὀκταταξίου), ἀρκετὰ ὡς μαθητικὴ ἰσχυρά. Ἔδωσε ἀγῶνας μὲ ὅλας τὰς τάξεις τοῦ Γυμνασίου· αἱ σπουδαιότεραι συναντήσεις της εἶναι: Μὲ τὴν Ε' τάξη 3–2, μὲ τὴν Ζ' 5–0 καὶ μὲ τὴν Η' 2–1. Τοιουτοτρόπως ἀνεδείχθη πρωταθλήτρια τοῦ Γυμνασίου. Ἡ σύνθεσίς της εἶναι: Κριθηνᾶς, Φωτιάδης, Καλέργης, Ζαΰτης, Στεφανάκης, Λαμπράκης, Καϊμάκης, Φραγκάκης, Βιτέλας, Σταμούλας, Κολόμβος

ΣΤΙΣ ΚΡΟΚΕΕΣ

Ποδοσφαιρικοὶ ἀγῶνες Κροκεατικὸς — Μολαϊκὸς 2–2. Ὁμὰς Γυμνασίου Κροκεῶν—Πρόσκοποι Γυθείου 3—0. Ε' τάξη Γυμνασίου—Στ' τάξη 6—2!

Μέριανος Δημήτριος

Ἡ ὁμάδα τῆς «Ἐλπίδος» νίκησε τὴν «Δόξα» μὲ σκὸρ 4—1. Τὰ τέρματα πέτυχαν Πουσίνης (2) καὶ Ἰωαννίδης (2).

Ι. Ε Ἰντζὲς Ἐρωτόκριτος

Στὸ γήπεδο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα ἡ ὁμάδα τῆς ΠΟΞ νίκησε τὸν Πανιώνιο μὲ 4—0.

ΠΟΞ: Πουλῆς, Πασιόπουλος, Βουλγαρίδης, Σδοῦκος, Παπαδόπουλος Λάζ. Μιχαηλίδης, Παπαδόπουλος Π. Θεσσαλονικιός, Παπανίκου, Στασινός, Γάκης.

Πουλῆς Σάββας

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Ὁ Σύλλογος «Ἠπειρώτικα Νειάτα» (Θεσσαλονίκη) κάνει τὴ δήλωση ὅτι ματαιώνει τὸν διαγωνισμό του, γιατὶ πῆραν μέρος σ' αὐτὸν μόνον οἱ Ἰωάννης Ἀτζίδης, Τάκης Ροδαλῖνος, Ναπολέων Σαΐνης, Γ. Καραβάνης καὶ Κ. Σταματελόπουλος.

—Ὁ Σύλλογος «Χαραυγὴ» ἀνακοινώνει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Α' διαγωνισμοῦ του. Βρίσκει ἀξιόλογες τὶς προσπάθειες τῶν Θεοδ. Σιδηροπούλου (Κατερίνη). Πέτρου Ι. Μητράκα (Σουφλί). Ἰδιαίτερο λόγο κάνει γιὰ τὴν προσπάθεια τοῦ Χαρίση Γιάκη (Γιάννινα) ὁ ὁποῖος παίρνει τὸν πρῶτο ἔπαινο.

Τὸ βραβεῖο παίρνει ὁ Στ. Δεβέναγας.

Ὁ Σύλλογος «Χαραυγὴ» καὶ «Ρόδινον Μέλλον» εἶναι τώρα ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς σύλλογος.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Β' Διαγωνισμοῦ τοῦ συλλόγου «Μωριᾶς» ἔχουν ὡς ἑξῆς: Πεζοῦ: 1ον Βραβεῖον: Ἀσπασία Ἀραβανοπούλου; 2ον Καίτη Δαμιανάκη. Ποιήματος. 1ον Βραβεῖον Γ. Νασσόπουλος, 2ον Βραβεῖον Θεοδ. Δημόπουλος. Σκίτσου. 1ον Βραβεῖον Εὐάγγελος Μυτιληνός, 2ον Γιάννης Τσιρογιάννης.

Ἐπαινοῦνται διὰ τὰ πεζά των οἱ Παν. Σ. Πουρναρᾶς, Νάκη Ἀναστασία, Δέσποινα Μιχαηλίδου καὶ Σταυρόπουλος Μαρ.

Ἐπαινοῦνται διὰ τὰ ποιήματά των οἱ: Χρ. Παρασκευόπουλος, Θεοδ. Ἀντωνόπουλος, Κική Γκιώνη, Κωστῆς Καλαπανίδης καὶ ἐπαινοῦνται διὰ τὰ σκίτσα των οἱ: Παρὴ Φιλιππίδου, Ἠλ. Παπακωνσταντίνου.

Ὁ Σωτήριος Ματρακόπουλος ἀκυρώνει τὸν προκηρυχθέντα διαγωνισμόν, λόγῳ ἐλαχίστης συμμετοχῆς καὶ βραβεύεται μόνον ὁ Ἀθ. Παπᾶς.

Σκίτσο Σταματάκη

Περνάτε ευχάριστα την ώρα σας

ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

1	Ρ	Ο	Δ	Ο	Σ
2	Π	Ρ	Υ	Μ	Ν
3	Τ	Ε	Ρ	Α	Σ
4				Ρ	
5					Ρ
6				Ρ	
7	Κ	Υ	Ρ	Ο	Σ
8	Κ	Ρ	Α	Σ	Ι
9	Ρ	Η	Ν	Ο	Σ

Μόνον ὁριζόντια: 1) Ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ἑλληνικὰ νησιά. 2) Μέρος τοῦ πλοίου. 3) Ἁρπακτικὸ πτερωτό. 4) Δὲν εἶναι ξηρά. 5) Προσωνυμία τοῦ Χριστοῦ. 6) Γεμίζω. 7) Βασιλῆας τῆς Περσίας. 8) Τὸ Σαμιώτικο εἶναι περίφημο. 9) Ποταμὸς τῆς Γερμανίας.

Στ. Περδικάκης, Λέρος

ΠΥΡΑΜΙΔΑ

Κ
. Α .
. . Ε . .
. . . Τ . . .
. . . . Ε . . . .

Οἱ σταυροὶ κάθετα. Μοῦσα.
Ὁριζόντια: 1) Φωνῆεν. 2) Συμπεραίνει. 3) Πόλις τῆς Μακεδονίας. 4) Ὑπάρχει καὶ τέτοια Ἀστυνομία. 5) Ἀνδρικὸ ὄνομα (ἐνάρθρως).

Ν. Μυρσίνης, Σέρραι

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

—Πᾶμε Λίνα νὰ φᾶμε;
—Τί πρᾶγμα καλέ;
—Τώρα σοῦ τὸ εἶπα.

Ρίκι - Ρίκι

ΤΟΝΟΓΡΙΦΟΣ

Εἶμαι ἀρχηγὸς τοῦ Κόσμου
καὶ ἀπ' ὅλους πιὸ τρανός.
Τόνισέ με παραπάνω
καὶ θὰ γίνω ὁ πιὸ κοινός.

Ἀγγ. Ἀλεβίζος
Διαβολίτσι Μεσσηνίας

ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Εἶναι πόλις τῆς Ἑλλάδος
καὶ εἰς ὅλους σας γνωστὴ
ἂν τὸ κέντρο της ἀλλάξης
βασικὴ τροφὴ θὰ βγῇ.

Ἀγγ. Ἀλεβίζος
Διαβολίτσι Μεσσηνίας

ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

Ν' ἀντικατασταθοῦν οἱ τελεῖες μὲ φωνήεντα καὶ οἱ παῦλες μὲ σύμφωνα. Ἂν ἡ λύση εἶναι σωστὴ τ' ἀρχικὰ γράμματα τῶν λέξεων ποὺ θὰ βροῦμε σχηματίζουν ζῶο τῶν ψυχρῶν χωρῶν:

1) ΤΡΟΦΗ = Ἀπαραίτητη γιὰ τὸν ὀργανισμό
2) . — — . — . — . — = Ἀπλησίαστος
3) ΧΑΣΗ = Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα
4) . . — . — = Μουσικὸ ὄργανο
5) — . — . = Ὁ μουσικὸς φθόγγος
6) — . — . — — . = Γάλλος ναύαρχος ποὺ μετέσχε τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου
7) . — . — . = Φαίνονται
8) — . . . — = Ἑνώνει τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα μὲ τὴν Μεσόγειο.

Π. Κανελλόπουλος, Βουνάρια

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 102

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Βιβλικὸ πρόσωπο.—Ἡ πεδιάδα. 2) Αἰτιατικὴ προσωπικῆς ἀντωνυμίας..—Ξενικὴ ἄρνησις. 3) Ἕνας μῆνας. 4) Τὸ ὑποστήριγμα στὴν καθαρεύουσα.—Χωρὶς αὐτὸν δὲν μποροῦμε νὰ ζήσουμε (ἐνάρθρως). 5) Συνηθισμένος ξενικὸς χαιρετισμός. 6) Θὰ τὴν βρῆτε στὸ θέατρο.—Μεταφορικά: ὅ,τι χρησιμεύει γιὰ νὰ γίνη ἡ ἀρχὴ ἑνὸς πράγματος. 8) Γνωστότατος ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος.—Γίνονται καὶ γιὰ θεραπευτικοὺς λόγους. 9) Μετάλλινος ἀγωγός. 10) Συγκοινωνιακὸν μέσον.—Οἱ Ἄγγλοι ἔχουν ἰδιαιτέρα ἀδυναμία σ' αὐτό. 11) Ἀπαραίτητα γιὰ τὶς παγοδρομίες. 12) Δυὸ φωνήεντα.—Ἄρθρο στὸν πληθυντικό. 13) Νησὶ τοῦ Β. Αἰγαίου.—Δοχεῖον.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Μᾶς κάνουν καὶ γελοῦμε.—Λέγνται καὶ μεσημβρινός. 2) Μισὸ βέλο.—Πρόθεσις. 3) Δηλοῖ συγκατάθεσιν. 4) Τὸ σύγχρονον εἶναι μηχανοκίνητον.—Σ' αὐτὸ τὰ πίνουν. 5) Ἔπαινος. 6) Μιὰ ὡραιοτάτη ἑλληνὶς πριγκήπισσα.—Μετρημένος μὲ ἀκρίβειαν, ἀκέραιος. 8) Ροπή.—Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 9) Εἶναι τὸ πιστόλι. 10) Μὲ ἄλλο τόσο, ὁλοκληρώνεται.—Μεγάλη λίμνη τῆς Ἀφρικῆς. 11) Εὐγένεια, λεπτότης. 12) Ἔχει ὑπόστασιν.—Ὑποθετικόν. 13) Γνωστὸς σατιρικὸς ποιητής.—Δὲν τὴν θέλει ὁ Θεός.

ΤΡΙΑΙΝΑ

1 2 3
1 ΤΑΠΗΣ

Ὁριζόντια: 1) Στρώνεται στὸ πάτωμα. **Κάθετα**: 1) Βιβλικὸ πρόσωπο. 2) Γνωστὴ ἀθηναϊκὴ ἐφημερίς. 3) Κτητικὴ ἀντωνυμία.

Λ. Ντερέκας, Καρδίτσα

ΛΥΣΕΙΣ 101ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) ΠΟΣΕΙΔΩΝ 2) Δίποδον 3) Πίνδος 4) Σιδὼν 5) Νωπὸ 6) Ὠὸν 7) Πώ.

2) ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΑΤΕ ΤΑ ΚΕΝΑ

1) ΕΡΜΗΣ 2) ΠΕΡΣΙ 3) ΕΛΕΝΗ 4) ΠΕΤΣΙ 5) ΕΛΚΟΣ.

3) ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

1) ΑΣΤΗΡ 2) ΣΥΡΜΑ 3) ΤΡΩΕΣ 4) ΗΜΕΡΟ 5) ΡΑΣΟΝ.

4) ΕΛΛΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

Μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε.

5) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

ΑΝΔΡΕΑΣ — ΔΑΡΕΙΟΣ — ΑΛΑΠΑΜΑ — ΜΙΛΑΝΟΝ — ΗΡΩΔΙΑΣ — ΙΣΠΑΝΙΑ.

6) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

Λάμπα (Λο ΛΑ ΜΠΑ μπη κλπ.).

7) ΤΡΙΑΙΝΑ

ΑΝΟΙΞΙΣ — ΠΟΣΕΙΔΩΝ — ΛΑΛΟΣ.

8) ΠΟΣΑ ΕΙΧΕ;

Εἶχε 78 πρόβατα:
(28×2=56+14=70+8=78).

9) ΜΠΟΡΕΙΤΕ;

Μολὼν λαβέ.

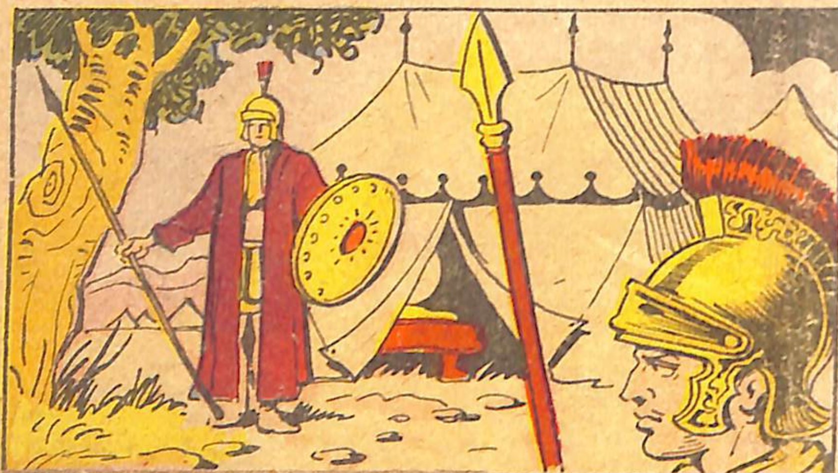
ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 101.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΑ

1) ΣΑΜΟΣ—ΤΕΛΟΣ 2) ΑΛΑΜΑΝΑ 3) ΜΑ—ΠΛΑΝΩ—ΠΠ 4) ΟΛΠ — ΑΝΑ — ΑΗΡ 5) ΣΑΛΑΜΕΛΑ 6) ΜΑΝΗ—ΚΑΤΙ 7) ΤΑΝΑ—ΣΟΔΑ 8) ΕΝΩ—ΜΑΣ—ΣΗΣ 9) ΛΑ—ΑΕΤΟΣ—ΣΤ 10) ΠΗΛΙΔΗΣ 11) ΣΑΠΡΑ—ΑΣΤΡΑ.

Σημείωση: Στὸ σταυρόλεξον 101 εἶχαν παραλειφθῆ στὸ σχῆμα τέσσερα μαῦρα τετραγωνάκια. Ἂς τὰ συμπληρώσουν οἱ ἀναγνῶστες. Εἶναι τὰ τετραγωνάκια: 6 στὸ 1 ὁριζοντίως, 1 καὶ 11 στὸ 6 ὁριζοντίως καὶ 6 στὸ 11 ὁριζοντίως.

ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ

25. Ἡ Αὐγὴ θαμποφέγγει ἐκεῖ στὰ ριζὰ τῶν Ἄλπεων ὅπου ὁ Κωνσταντῖνος ἔχει στήσει τὸ στρατόπεδό του. Τὸ ρόδινο φῶς της παίζει ἀνάλαφρα μὲ τὰ κράνη καὶ τὰ κοντάρια, στολίζει τ' ἀντίσκηνα καὶ χαϊδεύει ἀπαλὰ τὰ κορμιὰ τῶν λεγεωναρίων ποὺ κοιμοῦνται κάτω ἀπ' τ' ἄστρα.

Μέσα στὴν αὐγινὴ καταχνιά, διαγράφονται σὰ ζωγραφισμένα τὰ ὑποζύγια, τὰ ἁμάξια καὶ οἱ πανοπλίες.

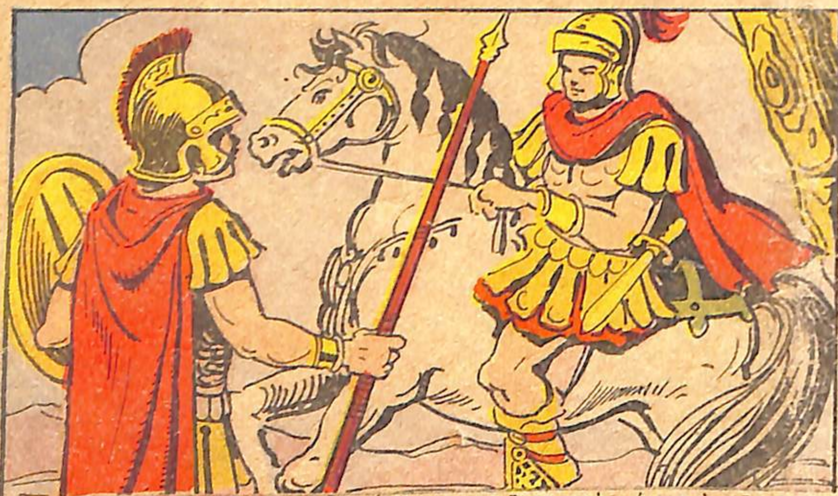
Τὸ ρωμαϊκὸ στρατόπεδο εἶναι βυθισμένο ἀκόμα στὸν πρωινὸ ὕπνο. Ξεκουράζεται περιμένοντας τὴ μεγάλη καὶ κρίσιμη μάχη, ποὺ ἴσως θ' ἀλλάξη τὴν τύχη τοῦ κόσμου. Ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Αὐγούστου οἱ σκουτάριοι μοιάζουν μ' ἀγάλματα.

26. Τυλιγμένοι στὶς στρατιωτικὲς χλαῖνες τους—«τὰ σάγα» ὅπως τὰ λένε οἱ Ρωμαῖοι—οἱ πρωτοσπαθάριοι τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ἔχουν ἄγρυπνα στηλωμένα τὰ μάτια τους στὰ περάσματα, μὴ χυμήξη στρατὸς ἐχθρικός, μὴν περάσει πολέμιος τὶς γραμμές τους.

Ἄξαφνα ἕνας ἔφιππος, τυλιγμένος σὲ σκοῦρο μανδύα σχίζει τὸ χῶρο μὲ δύο σκουτάριους ἀπ' τ' ἀριστερὰ κι' ἀπ' τὰ δεξιά του.

—Ὁ Αὔγουστος! ψιθυρίζει ὁ ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς ὁ Ἀβλάβιος, στοὺς συντρόφους του. Πότε ξύπνησε κιόλα. Ἐπιχειρεῖ αἰφνιδιασμό, μόνο νἄχετε τὸ νοῦ σας. Νάτον, ἔρχεται κατὰ δῶ. Προσοχή! Χαιρετῆστε!

27. —Ἐν τάξει, Ἀβλάβιε, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος στὸν ἀρχηγὸ τῆς φρουρᾶς του. Δὲν ἦρθε ἀκόμη ὁ Μάρκελλος;

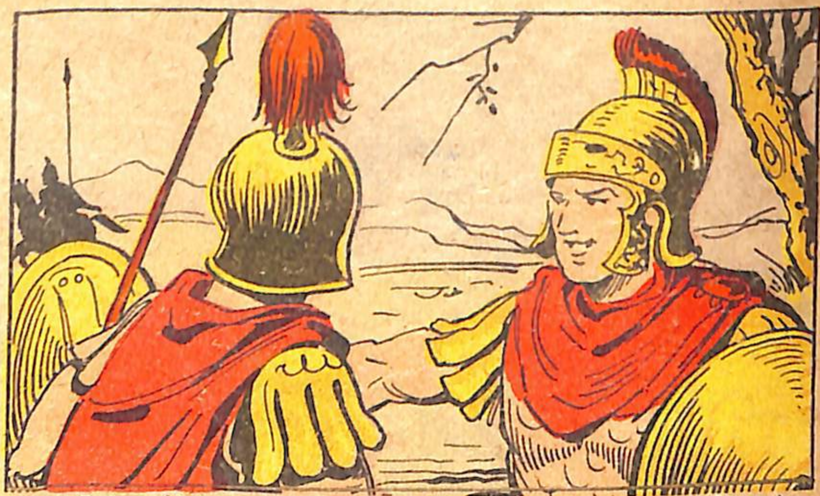
—Ὄχι Τρισαύγουστε!

—Δῶσε ἐντολὴ μόλις ἔρθη νὰ μοῦ τὸν στείλουν. Ἀκόμη κι' ἂν εἶμαι στὴν κλίνη, γιατὶ θὰ γυρίσω νὰ τελειώσω τὸν ὕπνο μου.

—Στὶς προσταγές σου Τρισαύγουστε, εἶπε ὁ Ἀβλάβιος.

Ὁ ἱππέας κέντρισε τ' ἄλογό του καὶ χάθηκε μέσα στὸ θαμπὸ πρωινό.

—Τί ἄνθρωπος! εἶπε ὁ Ἀβλάβιος. Τώρα ποὺ εἶναι ἥσυχος πὼς οἱ ἄνδρες εἶναι στὴ θέση τους, ἴσως κοιμηθῆ καμμιὰ ὥρα. Νὰ γιατὶ κερδίζει πάντα τὶς μάχες. Ἔτσι ἔκανε κι' ὁ Κωνστάντιος Χλωρός, ὁ πατέρας του!

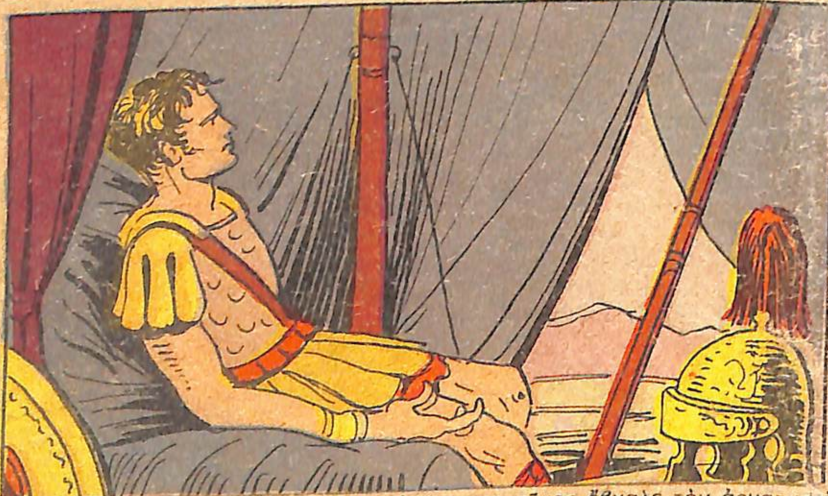

28. —Τοῦ μοιάζει σὲ ὅλα, εἶπε ὁ Κανέας, ὁ ἄλλος φρουρός· εἶδες τί παράστημα! Γέμισε τὴ νύχτα μὲ περηφάνεια καὶ λεβεντιά! Πόσο νάναι; Σαράντα χρονῶν;

—Τριανταοκτώ, στὴν ἀκμὴ τῆς νιότης του! Μὰ ἔχει πεῖρα καὶ σύνεση γέρου. Καὶ τὸ πιὸ θαυμαστὸ εἶναι ἡ χαλύβδινη θέλησή του. Δὲν ὑπάρχουν ἐμπόδια γιὰ τὸν Κωνσταντῖνο, τὸ γιὸ τῆς Ἑλένης τῆς Βιθυνῆς.

—Ναί, ἀπὸ κείνη, λένε, πὼς κληρονόμησε τὸν ὡραῖο καὶ δυνατὸ χαρακτῆρα του. Εἶναι ἀσιάτισσα Ἑλληνίδα, νομίζω.

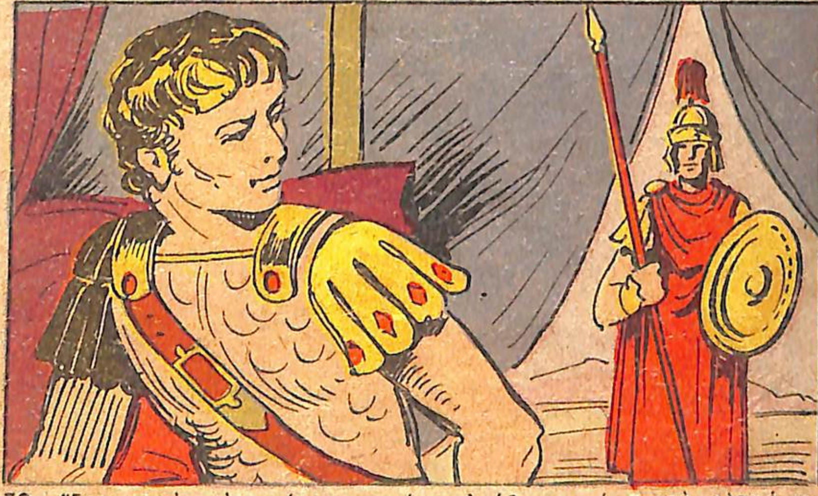
—Καὶ χριστιανή, πρόσθεσε ὁ Ἀβλάβιος. Μοῦ τὸ εἶπε ὁ Μάρκελλος ποὺ εἶναι κι' ὁ ἴδιος φανατικὸς σταυρολάτρης.

29. Ὅταν γύρισε στὴ σκηνή του, ὁ Κωνσταντῖνος ἔβγαλε τὴν ἀρματωσιὰ καὶ τὸ κράνος καὶ κάθισε στὸ κρεββάτι του. Ὄχι δὲν θὰ τὸν ἔπαιρνε ὕπνος κι' ἂν ξάπλωνε. Ἡ μέρα ποὺ ἄρχιζε θἆταν κρίσιμη. Ἀλήθεια, τί ἀλλαγὲς στὰ ἔξη χρόνια ποὺ ἔχουν περάσει ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὴ Νικομήδεια, γιὰ τὶς χῶρες τοῦ Ρήνου.

Ὁ θάνατος τοῦ πατέρα του πρῶτα πρῶτα. Μόλις πρόφασε νὰ τὸν δῆ ζωντανὸ καὶ νὰ πάρη τὴν εὐχή του. Ὕστερα ἦρθε τὸ μήνυμα ἀπ' τὸ Γαλέριο ποὺ τὸν ἀνακήρυττε Καίσαρα, ἐνῶ ἔβαλε τὸ Σεβῆρο στὴ θέση ποὺ εἶχε ὁ πατέρας του.

Μὰ οἱ λεγεῶνες δὲν συμφωνοῦσαν.

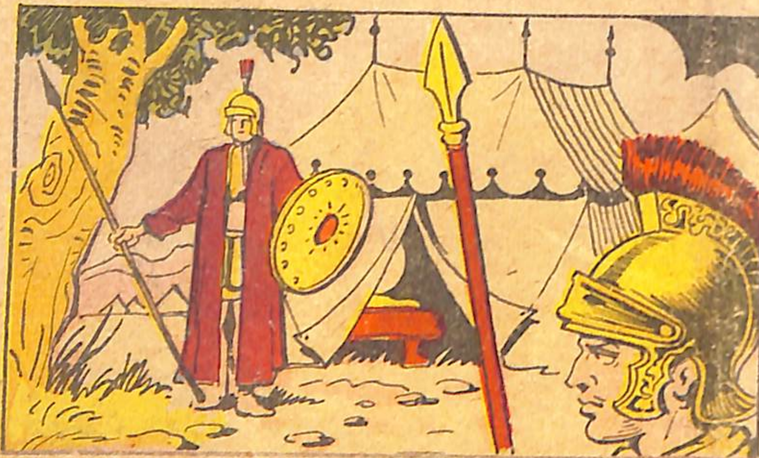
30. Ἔτσι, χωρὶς νὰ ρωτήσουν κανένα, ἀνέβασαν πάνω στὰ πλατιά τους σκουτάρια τὸν Κωνσταντῖνο καὶ τὸν ἀνακήρυξαν Αὔγουστο...

Μά, ὡστόσο στὴ Ρώμη ξεφύτρωσε κι' ἄλλος Αὔγουστος, ὁ Μαξέντιος, ποὺ πῆρε συνάρχοντα τὸ Μαξιμιανό, τὸν παλιὸ αὐτοκράτορα. Ἔτσι τ' ἅρμα τῆς Οἰκουμένης τόσυραν γιὰ λίγο πέντε ἀτίθασσα ἄτια. Μά, τώρα τὰ τρία δὲ ζοῦνε πιά. Ὁ Γαλέριος ἔχει πεθάνει ἀπὸ μιὰ ἀρρώστεια βαρειὰ βασανιστική, πληρώνοντας τὶς ἀπάνθρωπες πράξεις του. Τὸ ἴδιο κι' ὁ Μαξιμιανὸς κι' ὁ Σεβῆρος.

—Τρισαύγουστε, ἦρθε ὁ Μάρκελλος, εἶπε ὁ ἐξκουβίτορας τῆς σκηνῆς, χαιρετώντας.

(Συνεχίζεται)

ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ

25. Ἡ Αὐγὴ θαμποφέγγει ἐκεῖ στὰ ριζὰ τῶν Ἄλπεων ὅπου ὁ Κωνσταντῖνος ἔχει στήσει τὸ στρατόπεδό του. Τὸ ρόδινο φῶς της παίζει ἀνάλαφρα μὲ τὰ κράνη καὶ τὰ κοντάρια, στολίζει τ' ἀντίσκηνα καὶ χαϊδεύει ἁπαλὰ τὰ κορμιὰ τῶν λεγεωναρίων ποὺ κοιμοῦνται κάτω ἀπ' τ' ἄστρα.

Μέσα στὴν αὐγινὴ καταχνιά, διαγράφονται σὰ ζωγραφισμένα τὰ ὑποζύγια, τὰ ἁμάξια καὶ οἱ πανοπλίες.

Τὸ ρωμαϊκὸ στρατόπεδο εἶναι βυθισμένο ἀκόμα στὸν πρωινὸ ὕπνο. Ξεκουράζεται περιμένοντας τὴ μεγάλη καὶ κρίσιμη μάχη, ποὺ ἴσως θ' ἀλλάξη τὴν τύχη τοῦ κόσμου. Ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Αὐγούστου οἱ σκουτάριοι μοιάζουν μ' ἀγάλματα.

26. Τυλιγμένοι στὶς στρατιωτικὲς χλαῖνες τους—«τὰ σάγα» ὅπως τὰ λένε οἱ Ρωμαῖοι—οἱ πρωτοσπαθάριοι τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ἔχουν ἄγρυπνα στηλωμένα τὰ μάτια τους στὰ περάσματα, μὴ χυμήξη στρατὸς ἐχθρικός, μὴν περάσει πολέμιος τὶς γραμμές τους.

Ἄξαφνα ἕνας ἔφιππος, τυλιγμένος σὲ σκοῦρο μανδύα σχίζει τὸ χῶρο μὲ δύο σκουτάριους ἀπ' τ' ἀριστερὰ κι' ἀπ' τὰ δεξιά του.

—Ὁ Αὔγουστος! ψιθυρίζει ὁ ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς ὁ Ἀβλάβιος, στοὺς συντρόφους του. Πότε ξύπνησε κιόλα. Ἐπιχειρεῖ αἰφνιδιασμό, μόνο νἄχετε τὸ νοῦ σας. Νάτον, ἔρχεται κατὰ δῶ. Προσοχή! Χαιρετῆστε!

27. —Ἐν τάξει, Ἀβλάβιε, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος στὸν ἀρχηγὸ τῆς φρουρᾶς του. Δὲν ἦρθε ἀκόμη ὁ Μάρκελλος;

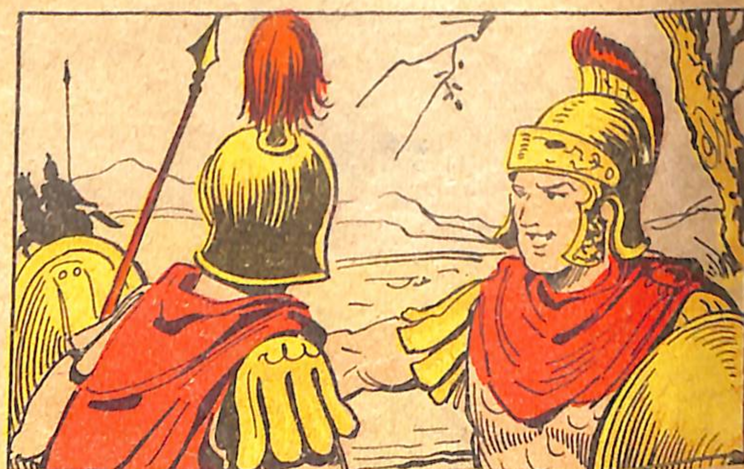
—Ὄχι Τρισαύγουστε!

—Δῶσε ἐντολὴ μόλις ἔρθη νὰ μοῦ τὸν στείλουν. Ἀκόμη κι' ἂν εἶμαι στὴν κλίνη, γιατὶ θὰ γυρίσω νὰ τελειώσω τὸν ὕπνο μου.

—Στὶς προσταγές σου Τρισαύγουστε, εἶπε ὁ Ἀβλάβιος.

Ὁ ἱππέας κέντρισε τ' ἄλογό του καὶ χάθηκε μέσα στὸ θαμπὸ πρωινό.

—Τί ἄνθρωπος! εἶπε ὁ Ἀβλάβιος. Τώρα ποὺ εἶναι ἥσυχος πὼς οἱ ἄνδρες εἶναι στὴ θέση τους, ἴσως κοιμηθῆ καμμιὰ ὥρα. Νὰ γιατὶ κερδίζει πάντα τὶς μάχες. Ἔτσι ἔκανε κι' ὁ Κωνστάντιος Χλωρός, ὁ πατέρας του!

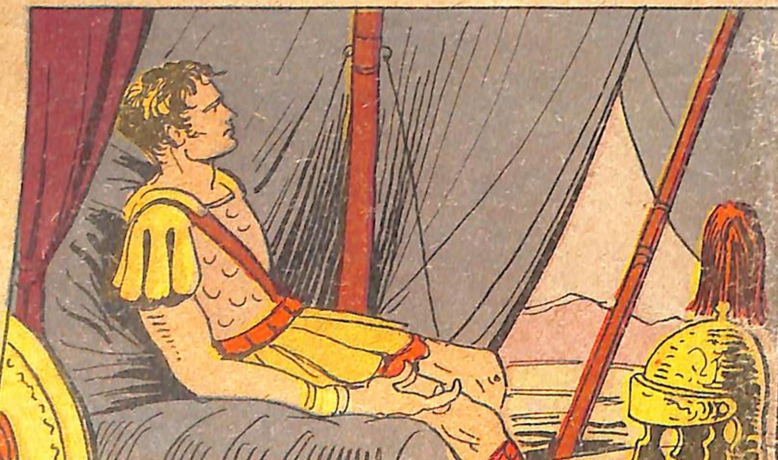

28.—Τοῦ μοιάζει σὲ ὅλα, εἶπε ὁ Κανέας, ὁ ἄλλος φρουρός· εἶδες τί παράστημα! Γέμισε τὴ νύχτα μὲ περηφάνεια καὶ λεβεντιά! Πόσο νάναι; Σαράντα χρονῶν;

—Τριανταοκτώ, στὴν ἀκμὴ τῆς νιότης του! Μὰ ἔχει πεῖρα καὶ σύνεση γέρου. Καὶ τὸ πιὸ θαυμαστὸ εἶναι ἡ χαλύβδινη θέλησή του. Δὲν ὑπάρχουν ἐμπόδια γιὰ τὸν Κωνσταντῖνο, τὸ γιὸ τῆς Ἑλένης τῆς Βιθυνῆς.

—Ναί, ἀπὸ κείνη, λένε, πὼς κληρονόμησε τὸν ὡραῖο καὶ δυνατὸ χαρακτῆρα του. Εἶναι ἀσιάτισσα Ἑλληνίδα, νομίζω.

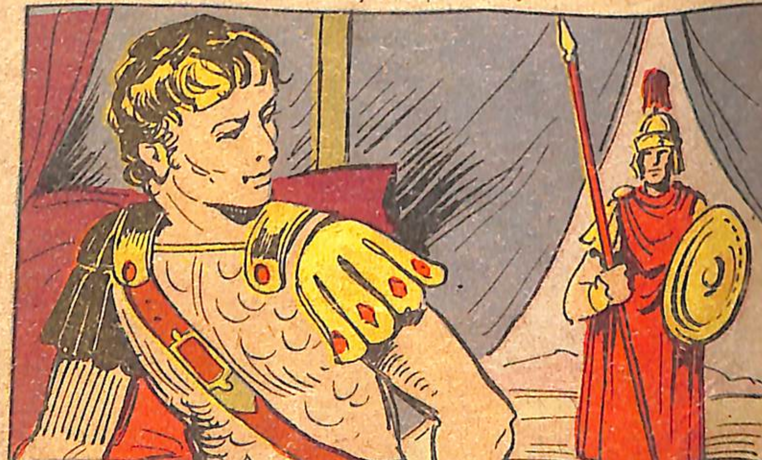
—Καὶ χριστιανή, πρόσθεσε ὁ Ἀβλάβιος. Μοῦ τὸ εἶπε ὁ Μάρκελλος ποὺ εἶναι κι' ὁ ἴδιος φανατικὸς σταυρολάτρης.

29. Ὅταν γύρισε στὴ σκηνή του, ὁ Κωνσταντῖνος ἔβγαλε τὴν ἀρματωσιὰ καὶ τὸ κράνος καὶ κάθισε στὸ κρεββάτι του. Ὄχι δὲν θὰ τὸν ἔπαιρνε ὕπνος κι' ἂν ξάπλωνε. Ἡ μέρα ποὺ ἄρχιζε θἄταν κρίσιμη. Ἀλήθεια, τί ἀλλαγὲς στὰ ἕξη χρόνια ποὺ ἔχουν περάσει ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὴ Νικομήδεια, γιὰ τὶς χῶρες τοῦ Ρήνου.

Ὁ θάνατος τοῦ πατέρα του πρῶτα πρῶτα. Μόλις πρόφασε νὰ τὸν δῆ ζωντανὸ καὶ νὰ πάρη τὴν εὐχή του. Ὕστερα ἦρθε τὸ μήνυμα ἀπ' τὸ Γαλέριο ποὺ τὸν ἀνακήρυττε Καίσαρα, ἐνῶ ἔβαλε τὸ Σεβῆρο στὴ θέση ποὺ εἶχε ὁ πατέρας του.

Μὰ οἱ λεγεῶνες δὲν συμφωνοῦσαν.

30. Ἔτσι, χωρὶς νὰ ρωτήσουν κανένα, ἀνέβασαν πάνω στὰ πλατιά τους σκουτάρια τὸν Κωνσταντῖνο καὶ τὸν ἀνακήρυξαν Αὔγουστο...

Μά, ὡστόσο στὴ Ρώμη ξεφύτρωσε κι' ἄλλος Αὔγουστος, ὁ Μαξέντιος, ποὺ πῆρε συνάρχοντα τὸ Μαξιμιανό, τὸν παλιὸ αὐτοκράτορα. Ἔτσι τ' ἅρμα τῆς Οἰκουμένης τόσυραν γιὰ λίγο πέντε ἀτίθασσα ἄτια. Μά, τώρα τὰ τρία δὲ ζοῦνε πιά. Ὁ Γαλέριος ἔχει πεθάνει ἀπὸ μιὰ ἀρρώστεια βαρειὰ βασανιστική, πληρώνοντας τὶς ἀπάνθρωπες πράξεις του. Τὸ ἴδιο κι' ὁ Μαξιμιανὸς κι' ὁ Σεβῆρος.

—Τρισαύγουστε, ἦρθε ὁ Μάρκελλος, εἶπε ὁ ἐξκουβίτορας τῆς σκηνῆς, χαιρετώντας.

(Συνεχίζεται)

